

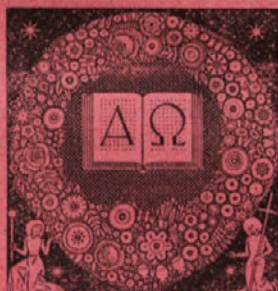
Zvezek za marec in april

DUHOVNI PASTIR

**S sodelovanjem več
duhovnikov urejuje**

Alojzij Stroj

Šestintrideseti letnik

Ljubljana 1919

Jugoslovanska knjigarna

Natisnila Jugoslovanska tiskarna

Cena: 12 K na leto

VSEBINA:

Stran

Ave, crux! Iz homilije sv. Krizostoma. Mat. LIV, 4—5, poslovenil prof. Fr. Omerza.	81
O oblasti in naših dolžnostih do nje. (Prof. dr. Gr. Rožman.)	83
Krščanska svoboda. (Prof. dr. Gr. Rožman.)	87
Ali je vera v nevarnosti. (Prof. dr. Gr. Rožman.)	90
Postni govori. I—VI. (Ivan Kovačič, župnik v Podmelcu.) .	93
Pridige za nedelje in praznike:	
Tretja predpepelnična nedelja. — Varuj se lažnivih pre-rokov! (Priložnostni govor za 40 urno pobožnost v čast sv. Rešnjemu Telesu. — Franc Bernik.)	111
Prva postna nedelja. — O potrebi in koristi posta, molitve in miloščine. (J. H.)	118
Druga postna nedelja. — Nauki iz nedeljskega berila. (Načrt. — S. Thom. Aq. Serm. Dom. — P. A. T.)	124
Praznik sv. Jožefa. — Litanijske sv. Jožefa. (Ksaver Meško.)	125
Tretja postna nedelja. — Varuj se novega padca v greh! (J. T.)	130
Praznik Marijinega oznanjenja. — Kako vestno je izpolnjevala Marija dolžnosti svojega božjega materinstva? (P. Dionizij Dušej.)	133
Četrta postna nedelja. — O praznih izgovorih radi neopravljene velikonočne spovedi. (Rev. Jos. Pollak.)	138
Tiha nedelja. — Priprava za velikonočne praznike. (Dr. Andrej Pavlica.)	140
Spomin žalostne Matere božje. — Marija — sedem žalosti. (Ivan Filipič.)	144
Cvetna nedelja. — Kako velikega se kaže Jezus v svojem trpljenju. (Rev. Jos. Pollak.)	151
Velika noč. — Pomen velikonočnih praznikov. (P. Hugolin Sattner.)	154
Velikonočni ponedeljek. — Vera v vstajenje mesa. (J. Lan-gerholz.)	158
Bela nedelja. — O krstni milosti. (P. Dionizij Dušej.)	161
Gradivo za predavanja. — Delovanje Benedikta XV. v svetovni vojni. (A. Č.)	165
Nagovori za mladino. — O božji besedi. (P. Arhang. Appej.)	174
Pogled na slovstvo. — Marija, kraljica src.	176

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 12 K na leto

3.4. zv.

V Ljubljani, marec, april 1919.

XXXVI. let.

Ave, crux!

Iz homilije sv. Krizostoma Mat. LIV, 4—5, poslovenil prof. Fr. Omerza.

Nihče naj se ne sramuje častitljivega znamenja našega odrešenja, največje dobrote, po kateri živimo, po kateri smo, ampak kot krono nosimo križ Kristusov! Kajti po njem se vrši vse naše življenje. Ako se kdo prerodi, je križ zraven; ako prejme kdo ono skrivnostno hrano, ako je posvečen v mašnika, ako se zgodi karkoli drugega, povsod je zraven to znamenje zmage. Zato ga pišemo z veliko vnemo na hiše, na stene, na vrata, na čelo in srce. To je namreč znamenje našega odrešenja, skupne prostosti in krotkosti našega Gospoda. »Kot ovce so ga peljali, da ga zakoljejo.«¹ Kadar se torej prekrižaš, pomisli, kaj vse pomeni križ, in zaduši jezo in vse druge strasti. Ako se prekrižaš, napolni svoje čelo z velikim zaupanjem, stori svojo dušo svobodno. Gotovo veste, kaj nam daje svobodo. Ko nas vzpodbuja Pavel k temu, namreč k svobodi, katero moramo imeti, nas spomni križa in krvi Gospodove, ko pravi: »Za dragoceno ste bili odkupljeni, ne bodite sužnji ljudi!«² Pomisli, pravi, kakšna cena je bila za tebe plačana, in ne boš nobenega človeka suženj; križ imenuje ceno. Tudi ne smeš delati križa samo s prstom, ampak najprej s srcem in živo vero. Ako se tako prekrižaš, ne bo mogel priti v tvojo bližino noben nečisti duh, ker bo videl meč, ki ga je zadel, ker bo videl orožje, ki mu je zadalo smrten udarec. Ako se mi stresemo, če vidimo kraj, kjer obglavljajo obsojence, pomisli, kakšen občutek bo imel hudič, ko bo videl orožje, s katerim je zlomil Kristus vso njegovo moč in odsekal zmaju glavo.

Ne sramuj se torej tolike dobrote, da se te ne bo snamoval Kristus, ko bo prihajal v svoji slavi in se bo sve-

¹ Iz. LIII, 7.

² 1 Kor. VII, 23.

tilo pred njim znamenje bolj bleščeče kot solnčni žarki. Takrat bo namreč prišel križ, ki bo s svojim prihodom glasno oznanjal, pred vsem svetom govoril za Gospoda in kazal, da ni nič opustil, kar je mogel on storiti. To znamenje je imelo za naših prednikov in ima še sedaj moč, da odpre zaklenjena vrata, da uniči poguben strup, da vzame trobeliki moč in ozdravi strupen pik divjih živali. Kajti če je odprlo vrata pred peklom, odklenilo nebesa, zopet dovolilo vstop v raj in zlomilo vezi hudičeve, kaj je potem čudno, če je močnejše kot poguben strup, divje zveri in drugo?

Vtisni si torej to v srce in objemi odrešenje naših duš! Kajti ta križ je odrešil in spreobrnil svet, pregnal zmoto, privedel resnico, iz zemlje naredil nebesa in spremenil ljudi v angele. Zaradi njega se nam ni treba več bati hudičev, ampak jih smemo prezirati, in smrt ni več smrt, ampak spanje; zaradi njega leže vse sovražne moči potepane na tleh. Zato kličimo z močnim glasom, govorimo jasno in ponosno, in če nas slišijo vsi neverniki, še z večjim zaupanjem: »Križ je naša slava, višek vseh dobrot, naše zaupanje in vse naše plačilo.« Želel bi tudi, da bi mogel reči s Pavlom: »Po katerem je meni svet križan in jaz svetu,«³ toda ne morem, ker me imajo v oblasti različne strasti. Zato opominjam vas, še bolj pa sebe, da bodimo križani svetu in ne imejmo nič skupnega z zemljo, ampak ljubimo domovino tam zgoraj in njeno slavo in dobrine. Saj smo vojaki nebeškega Kralja in smo oblečeni v duhovno orožje. Zakaj živimo torej kakor krčmarji in potepuhi, oziroma, kakor črvi? Kjer je kralj, tam mora biti tudi vojak. Saj smo vojaki in naš kralj ni daleč, ampak blizu. Zemski kralj bi seveda ne dovolil, da bi bili vsi na dvoru ali ob njegovi strani; nebeški pa hoče, da smo vsi blizu njegovega prestola. Ko bi bil po kraju oddaljen, bi bil lahko v zadregi; ker je pa povsod pričujoč, je vsakemu blizu, kdor si prizadeva in je pazljiv. Zato je rekel tudi prerok: »Ne bom se bal nesreče, ker si ti z menoj.«⁴ In Bog sam je rekel: »Bog od blizu sem jaz, in ne Bog od daleč.«⁵ Kakor nas namreč oddaljujejo grehi od njega, tako nas družijo z njim pravičnost. »Ko boš še govoril, bom rekel: Glej, tukaj sem.«⁶ Kateri oče bi kdaj tako hitro uslišal otroke? Katera mati je tako pripravljena in neprenehoma stoji, kdaj jo otroci zakličejo? Takega ni nikogar, ne očeta, ne matere;

³ Gal. VI, 14.

⁴ Ps. XXII, 4.

⁵ Jer. XXIII, 23.

⁶ Iz. LVIII, 9.

Bog pa neprestano stoji in čaka, če ga bo kdaj kateri domačih poklical, in nikdar ne presliši, ako ga prav kličemo. Zato pravi: »Ko boš še govoril!« ne počakam, da končaš, takoj te uslišim. Kličimo ga torej, kakor hoče, da ga kličemo. In kako hoče? »Razreši vsako vez krivičnosti, raztrgaj vezi nasilnih zvez, uniči vsako krivično pismo. Lomi lačnemu kruh; reveže, ki so brez strehe, pelji v hišo! Ako vidiš nagega, ga obleci, in ne zaničuj svojega mesa! Tedaj bo zasvetila kakor zarja tvoja luč, tvoje ozdravljenje bo hitro končano, in pred teboj bo šla tvoja pravičnost, in slava božja te bo obdala. Tedaj me boš klical in uslišal te bom; ko boš še govoril, bom rekel: Glej, tukaj sem.«⁷

O oblasti in naših dolžnostih do nje.

Spisal in govoril v adventu l. 1918, prof. bogoslovja dr. Gr. Rožman.

Ni oblasti razen Boga.

Rimlj. 13, 1.

Med vojno sem mnogokrat slišal govoriti: »Ako Bog ne bo naredil vojski konca, še dolgo ne bo miru.« Prav so imeli tisti, ki so tako govorili. Zaslepljenost in medsebojno sovražstvo vojskujočih se sil je bila tako velika, da od odgovornih vojskovodij še dolgo ni bilo pričakovati pametne besede sporazumljenja. Zdaj je pa res Bog posegel vmes, tako da so se vsi vojskovodje zmešali v svojih načrtih, da se je podrlo vse, kar se nam je prej zdelo nedotakljivo. Bog je iztegnil svojo roko, in države so začele razpadati, prestoli se majejo ter krone cesarjev in kraljev so se zvalile v prah.

Stara domovina je razpadla, prejšnja vlada je izginila. Nova domovina nam stavi streho; nove države in nove vlade so nastale. Prej so živeli narodi kakor otroci v hiši očetovski, eni bolj v stran postavljeni, drugi preveč pomehkuženi. Zdaj so otroci dorastli, nobeden noče več doma ostati, vsak hoče biti samostojen in si postaviti lasten dom. Tako smo tudi mi Slovenci pripravljeni, sezidati si dom, v katerem bomo srečneje živeli. Demokratska, pravijo, bo naša domovina. Ne bo imel vladar nad nami vse oblasti, ne bo on sam odločeval o najbolj usodnih javnih vprašanjih, o miru in vojni — ampak odločevali bodo poslanci, katere in kakršne si boste sami izvolili. Po svojih poslanicah boste vi sami vladali sebe in domovino.

⁷ Iz. LVIII, 6—9.

Niso še urejene nove države in marsikaj bridkega bomo še prestali, preden bo vse v popolnem redu. Godi se nam kakor kmetu, kateremu je stari dom pogorel. Ne žaluje preveč za njim, bil je ves trhel in neprilичno zidan. Zdaj si bo pozidal lepšega in vse si bo pripravnejše uredil — a koliko skrbi in dela, sitnosti in pomanjkanja, preden je nova hiša gotova, da s svojo družino lahko v njej stanuje. Tako se nam godi zdaj. Nova hiša še ni urejena — stare pa ni več! Pomagati moramo vsi, vsak po svojih močeh, da se naš dom čimpreje uredi. Zaupajmo v tiste, ki imajo težko službo uredovanja, izpolnjujmo vestno vsak svoje stanovske dolžnosti — in prej bo red!

Novi vlada je nastala — pa boste vprašali, ali ima res pravomočno oblast, odkod jo ima? Ali smo res dolžni v pokorščini izpolnjevati njene ukaze, kakor prej cesarske vladne odredbe, ko je vendar bil cesar »po milosti božji« naš vladar? Poglejmo torej, da najdemo odgovor, v razodetje božje, v sv. pismo, kaj najdemo tam zapisano o oblasti in o naših dolžnostih do nje.

Prvo, kar najdemo o tem v sv. pismu, so besede svetega Pavla, ki piše Rimljanom: »Ni oblasti razen od Boga.« Nošen človek, naj je še tako mogočen in bogat, naj je še tako učen in visokoroden, nima sam od sebe nobene oblasti nad drugimi. Sam od sebe nima pravice nikomur ukazovati; nihče ni dolžen se mu pokoriti. Edino Bog, naš Stvarnik, je naš Gospod. Njega mora vsaka stvar ubogati, njemu služiti — ker vse je od Njega. On je dal razvoj in last našemu telesu, on je vdihnil vanj neumrjočo dušo. Njegovi smo torej, on je naš Gospod, ki ima najvišjo oblast nad nami. On stori z nami, kar se mu poljubi, nikdar nam krivice storiti ne more in je nam tudi noče, ker nas ljubi z očetovsko ljubeznijo. Izmed ljudi na svetu pa nam sme le tisti ukazovati, ki ima oblast od Boga. To so naši starši — potem v zadevah našega zveličanja sv. Cerkev; v posvetnih rečeh pa vlada, ki je postavljena v vsaki državi. To so namestniki božji na zemlji za nas, v družini in v javnosti! Postavna vlada je od Boga, ali so nje oblika, sestava in osebe nam pogodu ali ne. Pomislimo le, kdaj in komu je sv. Pavel pisal besede, da ni oblasti razen od Boga! V Rim je pisal, kjer je vladal krvoločni in krivični Nero, ki je služil le svojim strastem ter se ni dosti brigal, da bi se podložnim dobro godilo. Ljudstvo ga je sovražilo ter se ga balo. Že so se videla znamenja krvavega preganjanja kristjanov. Da bi se kristjani cesarju ne ustavljali s silo, zato jih spomni sv. Pavel na to, da bi tudi krivični cesar Nero ne imel nad njimi nobene oblasti, ako bi mu ne bila dana od Boga, kajti ni je oblasti razen od Boga in najsibo

dobra ali slaba. V tem nauku je Pavel le zvest učenec božjega Učenika. Ni bilo še krivičnejšega sodnika, kakor je bil Poncij Pilat. In vendar se je Zveličar uklonil ter pripoznal njegovo oblast. Zlorabljal jo je sicer Pilat naravnost bogokletno, a imel je svojo oblast vendar le od Boga. »Ne imel bi oblasti, ako bi ti ne bila dana od zgoraj«, mu je rekel Jezus (Jan. 19, 11).

Brez oblasti ni mogoče biti. V vsaki deželi in državi mora biti nekdo — eden ali več jih —, ki ukazuje, vodi in vlada, sicer ni reda, ni varnosti in ne miru. Saj vidimo to že v družini. Kakšno pa bi bilo življenje pri vas doma, ako bi nihče ne imel pravice ukazovati, nihče dolžnosti ubogati! Taka hiša bi prišla v kratkem na kant.

Človek tudi ne more sam zase živeti. Bog je človeka takega ustvaril, da je od drugih odvisen. V večji družbi, kjer drug drugega dopolnjuje, šele more človek doseči blagostanje. Iz te od Boga v človeka položene potrebe so se ustanovile večje in manjše države, so se države zvezale med seboj — so se postavile pod oblasti. »Vsak človek torej bodi podvržen višji oblasti«, niti eden ni izvzet. Zato opominja apostol vernike: »Dajte torej vsakemu, kar ste dolžni. Davek, komur gre davek, colnino, komu colnina, strah, komur strah, čast, komur čast« (ibid. 13, 7).

Ako pa je oblast edinole od Boga, potem ji moramo biti pokorni kakor Bogu samemu. Vsaka veljavna postava, katero oblast da, je za nas volja božja. To pa je za nas na vsak način najboljše, kar Bog z nami hoče. Zavoljo Boga, ne samo iz strahu pred kaznijo moramo biti postavni oblasti podložni. V srcu se moramo ukloniti, ne samo zunanje v svojem obnašanju, kakor sv. Peter pravi: »Bodite podložni vsemu človeškemu redu za voljo Gospoda.« (I. Petr. 2, 13.) Nikdar torej se ne smemo upreti pravičnim ukrepom vlade, ker bi s tem odpovedali dolžno pokorščino — ne človeškim osebam, ne zemski oblasti, ampak Bogu, ki nam po postavni oblasti razodeva svojo voljo. »Kdor se torej ustavlja oblasti, se ustavlja volji božji. Kdor se pa ustavlja, si nakopava pogubljenje.« (Ibid. 13, 2.)

Pa bi rekel kdo: Kaj pa tedaj, če oblast, ki naj bi bila od Boga, ukaže, kar je zoper božje zapovedi? Kaj pa naj tedaj storimo? Ako ubogamo, prelomimo božjo zapoved in storimo greh; ako pa ne ubogamo in se ustavimo, pa pravi apostol, da se ustavljamo volji božji in zopet grešimo. Za odgovor glejmo na apostole. Pokorili so se postavam posvetne oblasti v vsem — v Judeji so izpolnjevali judovsko

postavo, v Rimu pa zakone rimskega cesarstva. Če pa je postava zahtevala kaj zoper Boga in njegove zapovedi, niso se ustavljali sicer siloma, a odpovedali so krivični oblasti pokorščino. Ko se jim je prepovedalo oznanjevati Jezusa, se za to prepoved niso zmenili in le rekli: »Bogu moramo biti bolj pokorni kakor ljudem.« (Dj. ap. 5, 29.) Rajši so umrli mučeniške smrti, kakor da bi se bili pokorili brezbožnim postavam. Stoletja so nam mučenci dajali svoj zgled. Nikdar se niso s silo upirali, ker so tudi v krivični gosposki videli božjo oblast — a ker se zapovedi njene niso strinjale z voljo božjo, so se do smrti trdno in zvesto držali najvišjega Gospoda, ne pa njegovega zablodlega namestnika na zemlji.

To ravno je pri človeški oblasti kaj lahko mogoče, da pozabi na svoj izvor, da je od Boga postavljena, da se mora v svojih ukrepih ravnati po volji njegovi. Desetere božje zapovedi niso dane samo podložnikom, ampak še posebno vladajočim. Da bodo vse postave res za nas izraz volje Najvišjega, mora biti vlada krščanska, t. j. ničesar ne sme ukazovati proti božjim zapovedim, ampak mora biti vsem enako pravična. Tako vlado si želimo vsi, da bi v novi domovini vladal mir, red in pravičnost.

Ko bi mogli mi to doseči! Moremo! Prvič je naša dolžnost, da molimo za vladarje svoje, da jim izprosimo pravo modrost, po opominu sv. Pavla, kateri ponovno opozarja svoje vernike, naj molijo in prosijo za cesarje in oblastnike svoje. (I. Tim. 2, 2.) Drugič pa si bodimo svesti, da bo vlada naša takšna, kakršni smo mi! Bodimo torej najprej mi res kristjani! Dajmo se prenoviti v duhu Jezusovem. Jezusov duh je duh pravičnosti in ljubezni. Pravičnost in ljubezen bodi med vami v družini, v sosesčini in do vseh ljudi. Vsakemu svoje dajte, pustite in privoščite; v krščanski ljubezni drug drugemu pomagajte in odpuščajte. Nobenega sovraštva in prepira, nobene jeze in zavisti naj ne bo med vami — potem bo tudi v vsej državi vladala ljubezen in pravičnost. Edinole beseda apostolova naj velja med vami: »Nikomur ne ostanite nič dolžni, razen medsebojne ljubezni.« (Rimlj. 13, 8.)

Ako se, predragi v Gospodu, resnično trudite biti pravi kristjani v pravičnosti in ljubezni — potem se ni bati revolucije in nemirov, ampak bodočnost naša bo lepša v miru, pravičnosti in ljubezni; z večjim veseljem bomo Bogu služili, bolj gotovo se zveličali. Amen.

Krščanska svoboda.

Spisal in govoril v adventu leta 1918. profesor bogoslovja dr. Gr.
Rožman.

Resnica vas bo osvobodila.

Jan. 8, 32.

Sv. Pavel nas iskreno opominja k veselju: »Veselite se vedno v Gospodu; še enkrat pravim, veselite se!« (Fil. 4, 4.) Pa res — zakaj naj bi se ne veselili? Vojne je konec; povrnili so se, kateri so ostali še pri življenju, dolgo in težko pričakovani, pristrčno pozdravljeni v domovini. Mir se nam bliža — in mir pomeni konec pomanjkanja in lakote, konec strahu pred bodočnostjo. Zakaj bi se ne veselili? Lastno državo smo dobili, svobodni smo, dolgo zaželeni cilj smo dosegli. In vendar, predragi v Kristusu! vidim in čutim, da vaše veselje ni tako pristrčno, kakor bi bilo pričakovati. Veselite se pač, a iz vaših oči gleda še mnogo skrbipolnih vprašanj: kaj bo in kako bo? Razmere so še jako zmedene, davno še ni pravega reda. Mnogi trosijo vznemirljive vesti. Kratko: v naše veselje nad svobodo je padla že grenka kapljica bojazni in negotovosti.

Dragi v Kristusu! Svobodo smo dosegli — res! — hvala Bogu za njo! A to je le zunanja svoboda. Sovražnika smo se ubranili in doma smo se zedinili, da smo vsi, ki smo istega jezika in istega rodu, združeni. Toda, da se bomo mogli »veseliti v Gospodu«, moramo imeti tudi notranjo svobodo; osvoboditi se moramo v duši, ne samo po telesu; osvoboditi se moramo suženjstva in sovražnikov, da nas ne vkujejo v verige grehov in strasti. To je prava krščanska svoboda! Kadar bomo poleg zunanje tudi to notranjo svobodo imeli, tedaj bo veselje naše popolno.

Kje najdemo notranjo svobodo? Jezus je o njej govoril ter rekel, da je njegova večna resnica osvoboditev za nas. Ko je Jezus nekoč v templju učil, so vendar nekateri izmed Judov spoznali, da more le obljubljeni Mesija tako govoriti in take čudeže delati, zato so verovali vanj. In Jezus reče tem Judom: »Če vi ostanete v moji besedi, bode te zares moji učenci in spoznate resnico in resnica vas bo osvobodila.« (Jan. 8, 32.) To pa se je Judom zamalo zdelo, da bi se še le osvobodili. Ali dozdej niso bili svobodni? Ali niso otroci izvoljenega ljudstva, ki so torej kakor otroci v hiši očetovi, prosti in svobodni! Saj niso sužnji, ki bi komurkoli hlapčevali. Hudovali so se tedaj nad Jezusom in mu odgovorili: »Rodu Abrahamovega smo in nikdar nismo niko-

mur hlapčevali, kako praviš ti: postanete svobodni?« Jezus pa jim odvrne: »Resnično, resnično vam povem, da vsak, kdor dela greh, je suženj greha.« (Jan. 8, 34.)

V obraz je tedaj Zveličar povedal Judom: Vi ste v grehih, torej niste prosti. Grešnik, ki živi v svojem grehu, ni svoboden, ampak greh nad njim gospoduje, in sicer je greh trd gospodar. Marsikateri si domišlja, da je popolnoma svoboden, noče se ukloniti ne božji, ne človeški postavi, zemsko bogastvo mu daje morda sredstev dovolj, da vse stori po svoji volji — a v resnici ga le greh goni, kot trinog mu sedi na tilniku ter ga žene, ne kamor bi on sam hotel, ampak kamor ga žene strast. Ko sta prva človeka storila greh, od tedaj je bil ves človeški rod v sužnjosti greha. Kristus nas je prišel osvoboditi; njegova beseda in resnica nam kaže pot k pravi prostosti. Ako ostanemo v njej, nas stori za svoje učence, in tedaj šele smo svobodni, ko ne gospodari več greh nad nami. Vsak izmed vas je že več ali manj občutil, kako hoče greh človeka usužnjiti.

Sv. Pavel ta boj iz lastne skušnje opisuje. (Rimlj. 7, 18—24.) Dve postavi čuti v sebi. V svojem duhu, v spoznanju svojem vidi postavo: desetere božje zapovedi. Pozna jih in vé, da jih mora izpolnjevati; hoče jih tudi izpolnjevati, ima trdno voljo, res vsako, tudi najmanjšo zapoved Gospodovo do pičice natanko in zvesto izvršiti. To je tudi resnično storil vse življenje svoje. A vkljub temu, pravi, da čuti še drugo postavo v svojih udih, ki se upira in zoperstavlja postavi božji — postavo mesa. Med tema dvema je reden boj. Vsak izmed vas je že čutil ta boj, ga čuti vsak dan. Mesena postava vabi in vleče h grehu, k uživanju, katero je prepovedano po zapovedih božjih. Vsak pa, ki začne izpolnjevati zahteve mesene postave, je suženj greha. Ni več prost, ni več svoboden, ampak kakor železna srajca se ga oklepa grešna strast, da se ji ne more več ustavljati. Življenje nam dovolj žalostno potrjuje to resnico. Koliko ima greh sužnjev! In kako težko je iztrgati iz tega suženjstva neumrjočo dušo!

Mislite le na strast pijančevanja! Ali ni pijanec suženj svoje strasti? Ali še ima notranjo svobodo? Vidi posledice: razrušen mir v družini, uničenje blagostanja, zadovoljnosti, sreče žene in otrok, škodo na lastnem zdravju — pa ko vidi pred seboj glažek, ne pomaga nič. Slep in gluha za vse, mora ubogati strast. Ni prost, suženj je! — Ali na primer jeza. Človek, podvržen nagli jezi, saj ne vé, kaj dela, povsem je usužnjen. Kako žaluje pozneje nad svojim divjanjem, a ko ga prevzame strast, se ji ne more zoperstaviti,

njen suženj je, naredi z njim, kar hoče. — Ali nečistost. Koliko jih drži ta greh v svojih trdih in nesramnih kremp-ljih! Pozna dek-le vso sramoto, ki jo čaka — a strast jo obvlada. Nobena huda posledica, noben strah, ne božji, ne človeški, ji ne zabrani greha. Marsikateri nečistnik se sa-memu sebi studi — a hlapčuje nadalje svoji strasti. Kaj vedo o tem najhujšem suženjstvu pripovedovati bolnišnice! Prvič ga je zdravnik še navidezno ozdravil, povedal mu, ako se še drugič naleze, bo vsako zdravilo zastonj — čez mesec pa je bil grešnik zopet v oddelku za neozdravljive! Predragi, tudi to je skrivnost — skrivnost suženjstva! Kdo nas more rešiti? Sv. Pavel kliče: »Milost Boga po Jezusu Kristusu, Gospodu našem« (Rimlj. 7, 25); Jezus pa: »Resnica vas bo osvobodila.«

Nismo za nobeno sužnjost rojeni, ne za telesno, ne za duševno, »k svobodni smo poklicani« (Gal. 5, 13). Kadar bomo čisto natančno živeli po krasnih naukih naše sv. vere, po besedah resnice, ki nam jih je govoril naš Gospod Jezus, potem smo svobodni tudi po svoji duši, po svoji notranjosti, in tedaj šele se bomo smeli po vsej pravi-ci veseliti popolne svobode.

Ne dajte se, ljubljene v Gospodu, zapeljati, češ, zdaj je svoboda, vse je dovoljeno. To bi bila naša nesreča, bili bi svobodni na zunaj, znotraj pa najrevnejši sužnji. Ne smemo služiti grehu, ki nas vkuje v neznosne verige, tem-več služimo najljubšemu, najboljšemu gospodu, Jezusu Kristusu, kajti »kjer je duh Gospodov, tam je svoboda« (II. Kor. 3, 17).

Naša državna svoboda bo šele tedaj popolna, kadar se nam ne bo treba bati sovražnika, kadar bo mir ob me-jah, ko ne bo več silil tujec na našo zemljo — naša notra-nja svoboda bo šele tedaj popolna, ko smo zavarovani pred notranjim sovražnikom, pred grehom. Predragi! Mnogo smo se morali premagovati zadnja leta — zdaj se prema-gujmo še v srcu! Zatirajmo strasti: napuh, lažomnost, nečistost itd. v nas, da nas greh ne obvlada.

Vse naj nam bi bilo v zveličanje: prej vojna, zdaj mir, prej stara Avstrija, zdaj nova samostojna država. Vse si obrnimo v prid. Držimo se večne Kristusove resnice. Božje in cerkvene zapovedi naj nam bodo svete, izpolnjuj-mo jih, in nova svoboda nam bo božja in lepša pot, solnčna pot v domovino prave svobode in sreče — v nebesa. Amen.

Ali je vera v nevarnosti?

Spisal in govoril IV. adventno nedeljo leta 1918. profesor bogoslovja
dr. Gregor Rožman.

Kakor je izraelsko ljudstvo pričakovalo Mesijo — tako si povečini tudi mi želimo miru. Urejene razmere, ko bo zopet vsak v miru in varnosti mogel opravljati dolžnosti svoje — to so letos naše adventne želje. Ko pa je Zveličar res prišel, ko je bival, učil in čudeže delal med svojim ljudstvom, ga pa mnogi, da, večina, niso spoznali. Janez ga je ob Jordanu oznanjeval, pripravljal ljudstvo, da bi ga spoznalo, kadar bo nastopil — a njegov opomin je našel gluha ušesa. Izraelsko ljudstvo ni spoznalo obiskanja božjega, ni prišlo do miru, po katerem je hrepenelo.

Ali se bo nam tudi tako žalostno godilo? Ali tudi mi ne bomo spoznali pravega miru, da bo šel mimo nas? »Gospodov mir« je edino trajen in nas stori srečne; tega moramo doseči. Ali pa bomo podobni Izraelcem, ki tega miru niso spoznali? Bo-li tudi nam moral Jezus s solznim očesom reči: »Ko bi pač tudi vi spoznali vsaj ta svoj dan, kar vam je v mir?« (Lk. 19, 42.) Skoraj bi rekel, da bo glas sv. Cerkve, katerega pošilja po svojih duhovnikih v širni svet, v mnogih krajih le glas vpijočega v puščavi. Na mrtva ušesa doni, nihče se ne zgane, da bi pripravil Gospodu pot v srce, v družino, občino in državo.

Vedno je bil svet enak in je ostal sebi zvest. Janeza so vpraševali, kako da krščuje, če ni Kristus ne prerok, nima pravice (Jan. 1, 25); Jezusa so ponovno hoteli kamenjati, ko je imenoval Boga svojega Očeta (Jan. 8, 59; 10, 31) — in dandanes so zopet duhovniki vsega hudega krivi. Pred štirimi leti so bili krivi, da se je vnela vojna, zdaj pravijo tisti, katerim je vojna dobiček nesla, da so zopet duhovniki vzrok, da se je končala. Drugim zopet je prav, da se je vojna končala, pa to jim ni prav, da so Srbi prišli — in tudi tega so duhovniki krivi. Seveda, kdo pa drugi!

Pa saj se je sv. Pavlu enako godilo. Akoravno je gorel nesebične ljubezni za vse svoje vernike, vendar so mu vse mogoče predbacivali — pa kar je on odgovoril, odgovarjamo tudi mi: »Meni je pa to najmanjše, da me sodite vi... sodnik moj je Gospod.« Poklicani smo »kot-slужabniki Kristusovi in oskrbniki skrivnosti božjih«; in to je naša skrb, da se izkažemo zveste v tem poklicu — človeška sodba ni odločilna. (I. Kor. 4, 1—4.)

A sliši se govoriti, da je v naši novi državi vera v nevarnosti in sicer, ker smo se združili s pravoslavnimi Srbi. Če je vera, naš najdražji zaklad, v nevarnosti, potem je naša sveta dolžnost jo braniti do zadnjega. Pa ali je res, da je zato naša katoliška vera v nevarnosti, ker smo pod žezlom pravoslavnega kralja?

Dragi v Gospodu! Časi so minuli, ko so vladarji imeli vso moč v rokah in podložnikom tudi vero določali. V novi dobi bo imelo ljudstvo po svojih zastopnikih vlado samo v rokah. Postave bodo delali poslanci — in od vas je odvisno, kakšne poslanece si boste izvolili: ali takšne, ki bodo vašo vero spoštovali in ščitili, ali pa takšne, ki bodo skušali vsako cerkveno življenje zatreti. V vaših rokah je tudi usoda vere!

Ako je tedaj vera v nevarnosti, potem prihaja ta nevarnost od vas, izmed ljudstva! In naj se komu tudi čudno zdi — je v nevarnosti vera, ker ta nevarnost izhaja iz vaših src, iz vašega mišljenja. (Mt. 15, 19.) Pa pravite: ali ne hodimo v cerkev kakor prej? Da, a to še ni vsa vera; pri korenini, globoko v srcu, je začela mnogim usihovati — ker nočejo več poznati zapovedi božjih! V vojni so bili mnogi mnenja, da ni treba več se ozirati na božje in cerkvene zapovedi. Videli so, kako se niso brigali za nje višji, ki bi bili morali dajati dober zgled. Najprej se je zdelo ljudem, da ni več pete zapovedi: Ne ubijaj. Morali so pobijati z vsemi sredstvi, moriti brez usmiljenja; dobivali so krvoločna povelja, da se svet zgraža nad njimi, samo da bi uničili vse. Ali je bilo to krščansko? Ali za vojskovodje ne velja peta božja zapoved? Le pravična vojna je dovoljena. Ako si država svojih pravic drugače priboriti ali ohraniti ne more, ako se mora braniti napadov krivičnih sosedov — sicer nikdar ni dovoljena. In tudi v vojni ni vse dovoljeno. Pa kdo je vprašal? Kdo mislil na to, da ima odgovornost pred Bogom? Tako so mnogoteri prišli do prepričanja, če v vojni ne veže več peta zapoved, tudi drugih ni treba več držati. Torej:

Ni šeste zapovedi božje! Kaj so videli in slišali naši mladeniči in moške, česa so se od izprijenih tovarišev naučili — oj, da bi ostalo to skrito do sodnjega dne! Pač so mnogoteri vkljub smrtni nevarnosti služili svojemu mesenemu poželenju na način, ki niti imena nima. Zanesli so dušno kugo v marsikatero družino, da se zakonski upirajo vsemogočni volji božji in hočejo število otrok sami po lastni volji določiti in ne prepusté tega Bogu — Stvarniku, kakor so to pred nami delali verni starši in so imeli blagoslov božji v svojih družinah.

Ni več sedme zapovedi božje! Vzemi in kradi, ropaj in uničuj, kjer moreš in kolikor moreš — tako so nekateri delali, drugi pa se od njih učili. Dogodki zadnjih časov, ko so po nekaterih krajih kradli in ropali kakor divjaki, so jasno pokazali, da za mnoge sedme božje zapovedi ni več. Mnogi drugi niso sicer imeli priložnosti, a v srcu je polno krivičnih želj po tujem blagu ter so tudi z besedo odobraval rop in tatvino in na skrivnem želeli, da bi se tukaj tudi tako zasukalo, da bi kaj dobili. Kakor divje zveri preže na svoj plen, tako lakomnost mnogih na krivično blago.

Ni več osme božje zapovedi! Oblast sama nas je učila lagati, pačiti in prikrivati resnico. Zoper sovražnika in nasprotnika ni bila prepovedan nobena laž, nobeno obrekovanje — in to se je razširilo na druge, da je svet napolnjen z lažnjivim šuntanjem in zlobnim obrekovanjem.

Predragi v Kristusu! Sami recite: ni-li vse to res? Ali niso ti žalostni pojavi posledice grozne vojne? Ako se tako brezbožno mišljenje razširi med vami, v vaših srcih, ako se vnaprej ne boste bali Boga in ne izpolnjevali vseh zapovedi, pete in šeste, sedme in osme in vseh drugih, potem je vera v vaših srcih resno v nevarnosti. In kadar zamrje vera v srcu ljudstva, bo tudi vlada brezverna in potem bi se res začelo preganjanje, krvavo morda celo, katerega se nekateri že boje.

Dolga vojna je človeka potisnila globoko na stališče krvižejne zveri. Kar je plemenitega, čistega in svetega bilo v človeku, je zamorila in duše odtrgala od Jezusa, kateri nam je »vstajenje in življenje«. (Jan. 11, 25.) Tako življenje ni človeku spodobno, še manj pa kristjanu, a vendar mnogim ugaja; lahko se ga privadi, lahko vest, ki se oglaš, uduši. To nekrščansko, brezbožno mišljenje, zaničevanje božjih zapovedi je edina in resna nevarnost za vero — in ta nevarnost vstaja iz vaših src, se širi iz duše v dušo. Na to nevarnost je treba paziti, v vsako srce se lahko zaje, nihče ni popolnoma varen pred njo. Druge nevarnosti za vero se ne bojimo.

Pa ta nevarnost sedaj ravno še ni nepremagljiva, kajti, hvala Bogu, da so se vrnili vojaki in da morejo zopet živeti, kakor se spodobi človeku in kristjanu. Hvala Bogu, ker ima vsak zopet čas spoznati, da je poklican k boljšemu, srečnejšemu življenju, ki naj se nekoč nadaljuje v nebesih, da spozna zopet vsak, da ima neumrjočo dušo, katera za svojo srečo več zahteva, kot pa samo nekoliko prepovedanega užitka. Otresti se moramo vseh zapeljivih, a krivih naukov vojne. Otresti se moramo greha. Pot Go-

spodovemu miru pripravimo s tem, da odstranimo greh in vsako grešno mišljenje. Bodimo zopet z vsem srcem in z vsako mislijo učenci Jezusovi. Izpolnjujmo zopet zapovedi božje natanko, da bo v naših mrzlih srcih zopet toplo. Kvišku srca! Naše želje in hrepenenje naj bo obrnjeno višje, na boljše dobrote, kakor nam jih more nuditi svet. Potem bo prišel Jezus s svojim mirom, potem bomo srečni povsod. Brez Jezusa ni sreče nikjer! Držimo se edinega rešitelja, Jezusa, iščimo zavetje v njegovem presv. Srcu — in izpolnilo se bo, kar pravi evangelist: »In vse človeštvo bo videlo zveličanje božje.« (Luk. 3, 6.) Amen.

Postni govori.

Spisal in govoril Ivan Kovačič, župnik v Podmelcu.

I.

Kdor je prebiral časnike v pustnem času, naletel je gotovo na prepolno vabil, vabečih ljudi k raznim vesellicam, da bi tam za en večer ali za nekaj uric pozabili vsakdanje skrbi in težave. Ako drugače ne, v pustu bi pa človeka skoro obšla misel, da zemlja ni več solzna dolina, ampak dolina veselja in radosti. O, da bi le res bila! — Kdo ne bi pač želel tega? — Vsi, vsi si želimo veselja: želi si ga tudi vesten, pobožen kristjan, a želi si veselja — poštenega, nedolžnega.

Ako pa pogledam zabave in razveseljevanja, ki nam jih priporoča in ponuja svet dandanes od vseh strani, vidim, da nimajo od teh zabav dobička udeleženci, ampak večinoma le oni temni duh, ki hodi okoli kakor rjoveč lev in gleda, koga bi požrl. — Da, kakor rjoveč lev hodi satan po razuzdanih, grešnih vesellicah ter pogublja od godbe, petja, pitja in plesa omamljene duše. In če bi bil Bog vprašal satana na pepelnično sredo zjutraj: »Odkod pa ti?« — odgovoril bi mu gotovo: »Po zemlji sem potoval, opazujoč veselice človeških otrok.« — »Kaj ti je pa najbolj ugajalo pri teh vesellicah?« — »Vse drugo se mi je zdelo neumno in prazno, le tri reči, — le tri reči so mi segale v srce, in te so: ples, nezmernost in nečistost.

Premišljujejo danes, kako sodita o teh treh rečeh vera in pamet.

1. Cerkev ne prepoveduje plesa sploh in naravnost, odsvetuje ga pa skozi in skozi, ker dobro ve, da se skrbi le redkokje za to, da bi bil ples spodoben in dostojen. — Toda, da se izognem očitaniu, češ, da hočem komu vsiljevati svojo sodbo o plesu, povedati vam hočem, kako so sodili o plesu izkušeni, učeni in sveti možje, cerkveni učniki, in kako so sodili o njem celo trezni pagani.

Sv. Efrem pravi: »Kje so se kristjani naučili plesati? — Kdo jih je učil takih reči? — Sv. Peter gotovo ne, ampak peklenska kača s svojim zvijanem in vrtenjem. Kjer je godba in ploskanje z rokami, tam je za može tema, za ženske poguba, za angele žalost in vesel praznik za hudobne duhove. Kaj skačeš in plešeš? — Ena sama bolezen ti bo vzela veselje do plesa. Ena sama noč bo naredila, da bodo otrpnile tvoje noge in oslepele tvoje lepe oči.«

Sv. Krizostom trdi celo: »Ako bi svetilo v temni noči toliko zvezd na nebu, kolikor se stori pri plesih smrtnih grehov, postala bi najtemnejša noč svetlejša, nego dan. Ples je vragova igra, dušna kuga, poguba nedolžnosti in vesel praznik za peklenške duhove.«

Nazadnje povejmo še, kaj meni o tem sv. Ambrož: »Od deklet zahtevam,« — pravi, — »da se ogibljejo plesa; in kar zahtevam, se ne bo zdelo nikomur preveč, ako ni že ves zatopljen v posvetnost. In res,« — pravi dalje, — »če so trdili celo paganski modrijani, da nikdo ne pleše, ako ni pijan ali obnorel; kaj porečemo pa mi o plesu, mi, ki smo dovolj podučeni po sv. pismu, — mi, ki vemo, da je bilo plačilo neke plesalke smrt sv. Janeza Krstnika? — O, kak strašen nasledek plesa! — O, kako neizmerna hudobija! — Kaj si mislite pri tem, krščanske žene? — Kaj pravite k temu, krščanske matere? — V Herodovi palači vidite deklet, ki pleše, — pa kako deklet? — Deklet vidite, ki je hči matere prešestnice, ker le za take vrste ljudi je pleš.«

Ta sodba o plesu je za naše čase in razmere res morebiti malo preostra in pretirana; a krivična gotovo ni, ako pomislimo, da daje ples povod k raznim pregreham, posebno pa k pijančevanju.

2. Mlad kmet se je navadil močno popivati in igrati. Nekoč se nameni, da pojde delat na polje; zato ukaže ženi, naj mu prinese jesti tjaka. Ona mu pove, da nima ničesar, ker je vse zapravlil; vendar mu obljubi, da prinese. — Opoldne pride žena z zaprtim košem na polje in postavi koš pred moža. Ta odmoli in odpre koš. — Toda, — oh — kaj zagleda notri? — Svojega otroka, vsega bledega in upadlega od lakote. — »Vse si zapravlil in požrl, tu požri še svojega otroka!« reče žena možu, vzame otroka iz koša.

in mu ga dene v naročje. Hudo je to zbolelo mladega moža. Spoznal je, da ni živel prav, in od onega dne ga ni videl nikdo več pri igri ali pa pijanega.

Preljubi v Gospodu! Ako hočemo spoznati prav živo, kak greh je nezmernost v pijači, treba je samo, da se ozremo na križanega Jezusa.

»Žejen sem!« je zaklical na križu, prelivši že toliko krvi, da se je zdelo, da je ne more biti več kapljice v njem. Jezik njegov je bil od bolečin in hude vročice ves kakor sežgan; ustnice so mu od žeje razpokale; nebo in grlo sta mu bila razsušena kakor skorja, želodec in osrčje, kakor bi bila polna žerjavice. Ni čuda torej, ako je glasno potožil: »Žejen sem!« Hotel je reči: Dajte mi vendar požirek vode, da si utolažim žgočo žejo! — Ne prosim vina, ampak vode. — O ljudje božji, ne odrecite mi te majhne, zadnje moje prošnje!

Koga bi ne ganila ta mila prošnja? — Kako je bilo vendar mogoče, da se nikdo ne usmili ubogega Jezusa? — O sv. Janez, ti učenec ljubezni, zakaj ne pomagaš svojemu učniku? — O zvesta Magdalena, zakaj ne hitiš po malo vode svojemu Zveličarju? — Božja volja je bila, da se niso spomnili v oni veliki zmešnjavi niti prijatelji Jezusovi, da bi mu postregli in pomagali; Bog Oče je hotel, da se izpolni stara prerokba in da izprazni Sin njegov do dna kelih bridkosti.

Ljubi moj, tudi ti moraš biti kot kristjan prijatelj Jezusov, tudi tebi kliče in toži: »Žejen sem, moj sin! — Ali se ti kaj smilim? — Če bi bil ti stal zraven mojega križa na Kalvariji, ali bi mi bil dal požirek vode? — Glej, to ljubezen mi izkažeš lahko še danes, še sedaj, ako si odrečeš en požirek jedi ali pijače v čast moji žeji na križu. — Ako se pa nočeš brzdati in krotiti, si proti meni prav tako neusmiljen, kakor tisti, ki so me križali. Jeziš se nad biriškimi hlapci, ki so me namesto z vodo napojili z žolčem; pa sam ravnaš prav tako z mano, kadar piješ čez mero.«

Tako, vidiš, kristjan moj, ti toži Zveličar še danes svojo žgočo žejo, a ti mu nočeš dati hladilne vode prave pokore, ampak ga napajaš z grenkim žolčem nezmernosti in pijanosti. Zato se pa že obrača proč od tebe njegovo sveto obličje in prošnje in tožbe njegove so vedno bolj tihe; in kakor ne maraš ti sedaj njega slišati, ne bo poslušal tudi on tebe, ko se boš vsled svoje nezmernosti pogreznil v blato nečistosti in se tam vtapljal... Ples je oče nezmernosti, nezmernost pa mati nečistosti.

3. Nezmernost, posebno v pijači, vznemiri in razgreje v človeku kri, mu oslepi pamet in oslabi voljo. V pijanosti

izgubi človek sramežljivost, ki je glavni pogoj in podlaga čistega življenja. — Lot, katerega hvallj sv. pismo, da je bil sicer dober mož, je grešil v pijanosti z lastnima hčerima. Naj bo to v resen opomin!

Vidim pisano kačo, ležečo med cveticami; mali in veliki se igrajo z njo, mladi in stari ji strežejo, jo hvalijo in božajo. Kača pa jih skrivoma nevarno, smrtno pika. Mladeniči in dekleta letajo veselo za njo, a jo žalostni zapuščajo. Očetje pa butajo doma z glavo ob steno zavoljo nesreče svojih sinov; matere si pulijo lase, žalujoče radi sramote zapeljanjih hčerâ. O, kako dolgo se bo še to godilo med nami? — Odkod je prišla ta zapeljiva kača? — Kako ji je ime? — Prišla je gotovo iz pekla, ker dela le za pekel, ime ji je pa — nečistost. Brezmejna — rekel bi — je dandanes njena moč, omamila je že cele narode in države, da gnijejo in razpadajo vsled njenega smrtnoopojnega strupa. »Svoje dni,« pravi sv. Avguštin, »je preganjal peklenški sovražnik sv. Cerkev z ognjem in mečem, sedaj pa jo preganja z nečistostjo.«

Predragi! Morebiti je kdo med vami, ki vpije proti duhovnikom, kakor nekdanj Izraelci: »Nikar nam ne govorite, kar je res in prav, temveč pripovedujte nam, kar nam ugaja!« Ali smemo pa duhovniki storiti kaj takega, ali smemo molčati? — Nikdar ne! — Božja beseda se mora oznanjevati, naj jo posluša kdo ali ne. In če bi tudi prišlo kdaj na svetu tako daleč, da bi nikdo ne poslušal več pridigarjev, morali bi pridigarji pa mrtve stvari vabiti, naj hvalijo in časte Boga. In če bi nazadnje umolknil še pridigarji, začelo bi govoriti — kamenje.

Zatorej, o mladenič, o dekle, o nespametni starec, poslušaj glas, ki te vabi in kliče na pošteno pot čistega življenja. Vojskuj se do zmage in ne daj se več zapeljati pisani kači med cveticami. Pomisli: življenje imaš le eno, le eno dušo, le eno smrt, le enega sodnika, le enega Boga in le ena nebesa! — Amen.

II.

Nikdo ne more reči, da so kazni, ki jih določujejo dandanes kazenski zakoniki za razne prestopke in zločine, kaj posebno ostri in hudi. Saj vidimo, da merijo vse kazenske odredbe le na to, da bi se z obsojenci ravnalo kolikor mogoče človeško in obzirno. Obsodbe, glaseče se na smrt, so dandanes redke; da, v nekaterih državah so že popolnoma odpravili obsodbo na smrt. Ali je to prav ali ne, in koliko to koristi človeški družbi, o tem ni, da bi vam tukaj govoril. — Pripomniti pa hočem, da so razme-

roma najostrejšje kazni določene za ponarejalce denarja, podpisov, oporok in drugih važnih listin.

Poznam pa neko posebno vrsto takih sleparskih ponarejalcev, katerih pa ne pozna kazenski zakonik, dasi jih je med nami vse polno. Ti ne ponarejajo denarja, tudi ne oporok in listin, ampak nekaj, kar je neštevilnokrat dragocenejše od tega, namreč — svojo vest.

Zadnjič smo videli, kako je razuzdani ples bližnja priložnost v dva poglavitna greha: v nezmernost in nečistost. V treh naslednjih pridigah pa hočemo pogledati, kako daleč privedeta človeka ti dve strasti. — Danes bomo govorili o vedoma popačeni vesti.

1. Če storimo kaj hudega, se oglasi takoj v nas nekaj, kar nas graja in nam žuga s kaznijo. — Če storimo pa kaj dobrega, čutimo v sebi nekaj, kakor bi nas kdo hvalil in odobral našo delo. — Ko človek prvokrat smrtno greši, mu je v prsih tako tesno in težko, srce ga boli in peče, da ne ve, kam bi se dejal. »Da,« pravi sv. Avguštin, »nekdo je, ki nas ogovarja brez jezika, brez ustnic, brez donečih besed in vpitja. In ta glas govori tako, da ga razumejo vsi; govori vse jezike, dasi ne govori nobenega —, kakor tudi luč vse osvetljuje, dasi nima nobene prave barve.« — In ta glas je naša vest. — Kakor pridigar v cerkvi žuga, vzpodbuja in tolaži, tako žuga, vzpodbuja in tolaži vest v svetišču naše duše. Toda njenega glasu ne slišijo samo kristjani, ampak tudi pagani, brezverci in bogotajci; ker glas vesti je glas božji, ki prešinja z nadnaravno silo vsa človeška srca.

Če je torej glas vesti glas božji, kako je potem mogoče, vest ponarediti ali popačiti? Ako bi nam govoril Bog po vesti naravnost, kakor govori oče z otroci ali govornik s poslušalci, ne bi bilo mogoče popačiti vesti; toda Bog ne govori po vesti naravnost z nami, ampak nam govori potem našega uma in volje. Um naš pa večkrat tako otemni, in volja tako oslabi, in sicer po naši krivdi, da imamo greh za čednost, čednost pa za greh.

Izgubljeni sin, kakor veste, je imel prav dobrega in skrbnega očeta, ki ga je vedno odvrčal od slabe tovarišije. Sinu pa so bili očetovi nauki in opomini zoprni in nadležni, zato je zahteval od očeta svojo dedščino in šel po svetu. V svetu ni bilo nikogar, ki bi mu bil kaj očital ali žugal; pač pa je bilo mnogo takih, ki so ga še hvalili in povzdigovali zaradi njegove razuzdanosti. Tako je lahko veselo živel tjavendan in stregel svojim strastem.

Kakor izgubljenega sina oče, tako strahuje in opominja vsakega človeka vest. To pa grešnika jezi in mu je nadležno. In kaj stori? — Ali morda zbeži? — Kam hoče zbežati, saj vest gre povsod za njim, kakor senca. — Če zbeži pod nebo, je ona tam; če se pogrezne na dno pekla, je ona tam! — In če bi vzel peruti jutranje zarje in zletel na skrajni konec morja, dosegla bi ga tudi tam njena roka...

Uteči torej ne more, uničiti vesti tudi ne more, kaj mu je torej storiti? — Ne ostane mu drugega, kakor podkupiti vest, da bo vedno držala z njim, t. j. da bo hvalila vsevprek, karkoli bo storil, nikdar pa ne kaj očitala. Ali je pa to mogoče? — Pokažejo naj nam zgledi: Vest zahteva, da moraš verovati vse, kar je Bog razodel in nam po katoliški Cerkvi zapoveduje verovati. Temu se pa upirata tvoj napuh in tvoje slabo nagnjenje; ti bi hotel verovati le to, kar ti ugaja. — Zato pa začneš sam sebe tako le tolažiti in prepričevati: saj ni vse tako, kakor uče duhovniki; vera nima takega pomena, samo da živi človek pošteno in pravično; treba pa tudi ni, da bi nam kaj ukazovali papež in škofje, saj ima vsak lahko svoje prepričanje i. t. d.

Vest te svari: ogibaj se slabih tovarišij; — ti pa jo tolažiš: naj-li ima človek zmerom glavo v mehu? — Saj je treba tudi malo poskočiti in poveseliti se včasih. — Le enkrat živimo, zato uživajmo življenje. — Kdo bo zmerom lazil po cerkvah, molil in jagode prešteval na rožnem vencu...? Tiho, tiho! Ne tako naglas, ker če te bo slišal evangelijski bogatin v peklu, ti naredi takoj prostor zraven sebe. Ako bi le ne bilo že tako dolgo, odkar je umrl, mislil bi človek lahko, da si ti eden njegovih peterih bratov, ali vsaj, da si hodil k njemu v šolo, ker sta tako oba enih misli. — Naj bi le bil kdo njega opomnil, da mora moliti, postiti se in deliti miloščino, ako hoče priti v nebesa. O, kako bi bil pač on hud; kako bi rentočil in klet pobožnost in pobožne duše, ki ga nadlegujejo s takimi opomini, da ne more mirno in veselo uživati svojega bogastva.

Ljubi moj, hudo in grenko delo je podkupovanje vesti! — Nič naj bi torej ne imela govoriti Kristus in njegova Cerkev! — Nedelja naj bo le dan počitka in razveseljevanja! — Dobiček in uživanje naj bo človeku najvišji namen! — Samo ena zapoved naj bo: bodi pošten in pravičen! — Tudi nečistost naj ne bo greh, ampak naravna potreba! — Kar je »dobro«, naj imenuje vest »slabo«; in kar je »slabo«, naj imenuje »dobro«! — Nevera naj bo modrost, vera pa neumnost! — O, dragi moj, preden boš pripravil svojo vest tako daleč, boš imel veliko truda in dela!

— Pa, žal da, nazadnje se ti morda to vendar posreči — vsaj navidezno.

Glej, kako svetlo in jasno sije solnce na nebu; toda če kdo hoče, vendar lahko stori, da ga ne vidi: zatisne si oči ali pa zadela okna pri svoji hiši.

Tudi solnce svete vere nam sije jasno v um in srce; a kdor ne more videti njegove svetlobe, si zakrije oči: ogiblje se pridig in krščanskih nauk, opušča molitev in službo božjo, ne prejema sv. zakramentov, ne mara brati krščanskih knjig in časnikov itd. To delajo tisti, ki ponarejajo in podkupujejo svojo vest. »Oni prežé na lastno kri,« pravi sv. pismo, »in delajo hude naklepe proti svoji duši.«

Preljubi verniki! Slišali smo danes, da je v e s t g l a s b o ž j i, ki nam govori brez jezika, brez ustnic, brez donečih besed in vpitja; da, vest je imeniten manifest, po katerem je Bog človeškemu rodu razodel svoje večne, neizpremenljive postave. Dasi je pa glas vesti glas božji, dasi je vest nedotakljiv manifest božji — vendar ga človek lahko ponaredi ali popači, ako se slepo uda nebrzdanim strastem. In kdo more dopovedati, kaka nesreča je to za človeka? On izgubi s tem najboljšega, najzvestejšega prijatelja in edinega angela varuha. Amen.

III.

Naše življenje na svetu je nepretrgana vrsta bolečin in bridkosti, žalosti in skrbi, truda in nadlog — nič drugega ni, nego grenek kelih trpljenja. In tudi oni, ki se mu tu dobro godi, poreče nazadnje lahko z Jobom:

»Miru, počitka ni nikdar,
udar prileta na udar,
in vrh nesreč nesreče
hrumé na mé besneče...«

Res, če bi motril človek življenje le od te strani, začel bi kmalu lahko dvomiti o božjem usmiljenju in dobrotljivosti. In ako je to naše življenje le samo sebi namen in nima nikakega višjega cilja, potem moramo zdvojiti, moramo obupati...

Toda ne! — To življenje, polno žalosti in skrbi, truda in znoja, prevar in bridkosti — je le kratka priprava na boljše, neminljivo posmrtno življenje.

A naše zemsko življenje ni samo na sebi že toliko vredno, da bi si mogli kupiti z njim večno srečo po smrti. — Papir nima sam na sebi vrednosti za 50, 100 ali 1000 kron, ampak to vrednost mu da šele posebno znamenje in potrdilo od države. — Tako mora imeti tudi naše časno

življenje posebno znamenje in potrdilo od Boga na sebi, ako hoče biti toliko vredno, da si z njim lahko kupimo večno življenje. To znamenje in potrdilo od Boga pa je — posvečujoča milost božja.

Premišljujmo danes:

1. kaj je človek v milosti božji;
2. kaj je človek brez te milosti.

1. — »Posvečujoča milost božja,« pravi sv. Tomaž Akvinski, »je nekaj tako lepega, tako žlahtnega, tako vzvišenega, da bi se je ne mogel predstavljati nihče, niti angel ne, ako ne bi nas bil poučil o tem sam Bog.« — Ako je torej posvečujoča milost božja tako lepa in žlahtna, je-li kako čudo, da Bog neizrekljivo ljubi dušo, ki je v stanu posvečujoče milosti?

Dva pobožna moža na Francoskem sta nekoč potovala ponoči. Kar zagledata nad neko vasjo blizu mesta Tuluze čudovito svetlobo in veliko trumo belo oblečenih devic, ki so vse izginile v neko hišo. Kako sta pa šele ostrmela, ko se je dvignila truma devic od zemlje zopet proti nebesom in ko sta zapazila sredi med njimi novo devico, ki se je posebno lepo svetila. — Ta devica je bila sv. Germana, ki je bila umrla ono noč.

Toda kaj je storila ona imenitnega, da jo je Bog tako ljubil in počastil? — Bila je hči ubogega kmeta, šibka in pohabljenka že od rojstva; a njena nedolžna duša se je svetila v nebeški lepoti. Dasi je opravljala samo najnižja hišna in poljska dela, vendar so imela njena dela pred Bogom neprecenljivo vrednost. Dasi je bila po vsem podnevnem trudu butara vej njena postelj, katero ji je postlala brezsrčna mačeha, vendar so vsa nebesa občudovala potrpežljivost in krotkost tega otroka. Prezirala je svet, a Bog jo je visoko cenil.

Kaj je storila imenitnega sv. Notburga? — Služila je v neki vasi za deklo, potem pa v gradu Rotenburgu za kuharico in vratarico. Kuhala je, stregla gospôdi, pokladala živini in delala na polju; glejte, to je tako ugajalo Bogu, da je delal po tej dekli celo čudeže.

Kaj je storil imenitnega sv. Alfonz Rodriguez? — Izprva je bil kupec, ko je pa vstopil v samostan, je bil vratar. In to preprosto, navadno življenje ga je tako povzdignilo pred božjimi očmi, da ga Cerkev sedaj časti kot svetnika.

Kaj imenitnega je storil sv. Jožef Benedikt Labrè? — Bil je velik revež in na telesu ves pohabljen, zato je beračil. Pa glejte, ta raztrgani, izstradani berač je bil otrok božji, brat Jezusov, dedič svetega raja.

O, mnogo je tudi danes beračev, mnogo kupcev, mnogo rokodelcev, mnogo poslov, mnogo gospôde, žlahtnih gospâ in môž; toda njihova dela in opravila ne ugajajo Bogu. — Ako pa vidi Bog berača, kakršen je bil sv. Jožef Benedikt Labrè; ako vidi kmeta, kakršen je bil sv. Izidor; ako vidi deklo, kakršna je bila sv. Cita; ako vidi kralja, kakršen je bil sv. Venceslav, ali ako vidi sploh človeka, ki je v stanu posvečujoče milosti: o, potem veseli Boga vse, kar vidi na njem, saj ta je otrok njegov in brat njegovega preljubega Sina.

In kako očetovsko, kako ljubeznivo skrbi Bog za svoje! — Utrgali so se oblaki neba, da bi uničili grešni rod človeški. A dobri Bog vzame Noeta in njegovo družino v svoje varstvo ter jih zaklene, kakor drag zaklad, v rešilno ladjo.

Ves svet je okužen in popačen. Povsod se šopiri razuzdanost, vera in malikovanje. A glejte, Bog izbere Abrahama, kakor drag kamen iz groblje, in blagoslovi v njem vse rodove.

Na Sodomo in Gomoro je imel že začeti padati ognjeni dež; a Bog se spomni pravičnega Lota in pošlje takoj dva angela, da ga za časa rešita iz mesta.

Ali naj vam navedem tukaj vse svetnike in svetnice dvajsetih stoletij in dokažem o vsakem posebej, kako je bil pod posebnim varstvom božjim? — »More li mati pozabiti svojega otroka,« pravi Gospod, »da se ne bi usmilila sina svojega telesa? In ako bi ga pozabila ona, jaz ne bom pozabil tebe.«

2. — O, res, lepa, da ne more biti lepša, je duša v stanu posvečujoče milosti! — Kakšna je pa brez te milosti, brez nadnaravnega življenja? — Grda je, da ne more biti grša.

Kako žalostno je, videti mrliča! On ima oči, pa ne vidi; ima ušesa, pa ne sliši; ima jezik, pa ne govori; ima roke in noge, pa ne dela in ne hodi; ima vse ude, pa ne giblje in ne živi. Mrlič si ne more ne pridobiti in ne more uživati časnih zakladov. — Mrliču je povsem podoben človek brez posvečujoče milosti. On ne more ničesar storiti in ničesar si prislužiti za nebesa, ker njegova duša je — mrtva. —

Vzemimo si par zgledov iz vsakdanjega življenja. — Tam vidiš n. pr. zidarje, ki zidajo novo hišo. Komaj se zaznava jutro, so že pri delu, in zvečer jim le noč pobere orodje iz rok. Misli si pa enega izmed njih brez posvečujoče milosti božje: — vse njegovo delo je za nebesa prazno. — Nasprotno glej pa drugega, ki je v milosti božji! — Vsak njegov korak, vsak najmanjši trud, vsak mahljaj s kladivom ima pri njem nadnaravno vrednost, katere mu

ne more odkupiti noben milijonar, ker, kar je božjega, se ne da plačati s časnim. —

V šoli piše nedolžen otrok črke na ploščo. — Bog, angeli in svetniki gledajo z dopadenjem na njegovo delo. — Velik učenjak pa spisuje debele, učene bukve, katere bo občudoval ves svet; toda spisuje jih v stanu smrtnega greha, in Bog se niti ne ozre na njegovo delo. —

Pobožna dekla opravlja iz ljubezni do Boga svoja opravila; in, glejte, njena nizka služba je pred Bogom visoka in imenitna. — Nasprotno pa glejte slavnega vojskovodjo, ki si pridobiva brez Boga in milosti božje zmago za zmago, ki strahuje s svojim mečem kralje in cesarje; naj takega svet hvali in povzdiguje, kolikor hoče, pred Bogom so vsa njegova slavna dela, vse njegove zmage, brez pomena in vrednosti. —

Stara poganska pravljica nam pripoveduje o človeku, ki je moral na onem svetu, v kazen za storjene grehe, neprenehoma vodo nositi v sod brez dna. O, zastonj je njegov trud, prazno njegovo trpljenje! — Prav tako prazno, tako zastonj, o kristjan, je tudi tvoje delo, tvoje življenje in trpljenje, ako delaš, živiš, trpiš v stanu smrtnega greha, t. j. brez posvečujoče milosti božje. In kdo je oni ropar, ki te oropa tako dragocenih zakladov; — kdo je oni razbojnik, ki umori tvojo lepo dušo in naredi iz nje ostudnega mrliča? — Ta razbojnik, ta ropar je — smrtni greh!

Ko je obudil naš Zveličar k življenju Jajrovo hčerko, storil je to z besedami: »Deklica, vstani!« In deklīca je vstala in živela. — Mladeniču v Najmu je rekel: »Mladenič, rečem ti, vstani!« — Ko je imel pa obuditi Lazarja, ki je bil že štiri dni v grobu, »se je zgrozil v duhu in se užalil... se zjokal in rekel: »Lazar, pridi ven!« Zakaj se je neki Jezus toliko pripravljal, preden je obudil Lazarja, dočim je tako hitro obudil dva prejšnja mrliča? »Zato,« pravi sv. Avguštin, »ker nam je hotel v Lazarju, ki je bil že štiri dni v grobu, pokazati zastaranega grešnika, katerega se najtežje obudi in izpreobrne.«

Ljubi moji! Koliko takih mrtvih deklet, koliko mrtvih mladeničev in zdavno v grehe zakopanih Lazarjev je pač tudi med nami! — Vstanite torej, mrtve hčerke, — vstanite, mladeniči, — vstani tudi ti, v grehih osiveli Lazar in iztrgaj se iz krvavih pesti starega roparja in razbojnika — smrtnega greha! Amen.

IV.

Razuzdani ples, nezmernost, nečistost, popačena vest, življenje brez milosti božje, — teh pet stopnic, vodečih proti peklū, smo že prehodili. Toda prišli nismo še dovolj

globoko; ker le še naprej, naprej v hujše globočine nas tira greh. Prestopiti moramo še tri visoke, strme stopnice, in te so: izguba dušnega miru, časna škoda in obupnost. — Obupnost, zadnja stopnica v pogubljenje, je strašna; ker ž nje se vidijo peklena vrata z ognjenim napisom: »Pustite vsako upanje, vi, ki vstopite!« — ker od tam se sliši grozno vpitje prvega obupanega grešnika, Kajna, ki kolne in toži: »Naj bo proklet trenutek, ko sem bil rojen, in noč, ko se je reklo: »človek je spočet!« — Tisti dan naj se izpremeni v temo! Nanj naj ne gleda Bog z višine in naj ne sije nanj svit solnca. Zavije naj ga gosta tema in smrtna senca naj ga pokrije in zagrnjen naj bo z bridkostjo. Tisto noč naj odnese temen vihar, da bi ne bila šteta med dnevi in meseci v letu. Osamljena naj bo, in brez slave; kolnejo naj jo, kateri dan preklinjajo... Zakaj nisem umrl v materinem telesu ali poginil ta hip, ko sem bil rojen? Zakaj sem bil v naročje vzet, zakaj na prsih dojen?«

Predragi, nikar se ne ustrašite te groze! — Koristna, zveličavna nam je, ki še živimo. Zatorej le stopite z menoj še čez zadnje tri stopnice prav do peklenškega brezdnja; a stopajte pazljivo, da se vrnete potem s toliko večjim veseljem nazaj od peklenških vrat pred vrata nebeška. —

1. — Po smrtnem grehu izgubi človek dušni mir. — Že prerok Izaija pravi: »Hudobni nimajo miru.« — Dokazuje nam to pa tudi vsakdanje življenje z neštevilnimi žalostnimi zgledi. — Dokler si v milosti božji, se moreš veselo in zaupljivo ozirati k Bogu, svojemu nebeškemu Očetu, in ga moliti. Kjerkoli si, veš, da je Bog s teboj, da te varuje. — O, ko se pa smrtno pregrešiš, je naenkrat vse drugače. Kakor nekdan nad Kajnom, vpije vest nad tabo: »Kaj si storil!« — Kakor odpadnik, si ne upaš povzdigniti oči k Bogu; kakor proklet bežiš pred Bogom, pred svetom in sam pred sabo. Veš, da je negotov dan, negotova ura tvoje smrti: odpira se ti grozna večnost z neizprosno sodbo. Blisk in grom, tuljenje in hrumenje nevihte, vse to ti govori razločno, kako mogočen je Tisti, katerega si razžalil. Nikdar in nikjer ne utihne glas tvoje vesti. Zato pravi celo pogan Seneka: »Nikogar se ti ni treba bolj bati, nego samega sebe. Vsem drugim še utečeš, sam sebi pa nikakor ne. Hudobija te sama kaznuje.« — Teodorik, gotski kralj, je ukazal obglaviti dva pravična moža, Simaha in Boecija. A kmalu je bridko občutil to krivico. — Ko so prinesli nekoč po kraljevem obedu veliko ribo na mizo, zdelo se mu je, kakor bi bila odsekana

ribja glava, — glava Simahova. Prestrašen vstane od mize, hodi semintja po palači ter išče miru; a zastonj, našel ga ni do smrti, ki ga je tri dni potem tirala pred božjo sodbo. —

Grešniki, ki ste že večkrat smrtno grešili, ni-li res, kar pravi sv. Gregor: »Vest sodi in ustrahuje človeka od znotraj, odtegniti se ji ni mogoče. Vest grešnika toži, pamet ga sodi, strah ga veže, bolečina ga muči.« — Zastonj, ljubi moj, zastonj se trudiš, da bi zazibal svojo vest v spanje! Posrečilo se ti bo to morda za nekaj let, a nazadnje, — nazadnje se ti bo oglasila zopet s strašnim, pretresljivim glasom. Kolikor več časa je molčala, toliko hujše bo vpila ob svojem času. Sredi šumnega veselja in v tihi noči ti bo klicala na uho: »Kaj si storil! Kaj si storil!« —

2. — Greh prinaša pa človeku skoraj vedno tudi časno škodo, dasi se morda ta ne pokaže kar tako hitro.

Vprašajmo tega ali onega siromaka, kdo mu je dal beraško palico v roke in beraško malho čez rame? — Oh, poreče, greh je to storil! — Lenoba, pijančevanje, kvarte, grešno razveseljevanje, — mi je snedlo premoženje in zdravje.

Vprašajmo zapeljano dekle, zakaj je tako otožna, blede in upadla? — Saj je bila še pred kratkim tako čvrsta, cvetoča in živahna. — Oh, vzdihne, greh je to storil! Ubogati nisem hotela ne staršev, ne vesti, ne izpovednika; zato hiram sedaj in sahnem. —

Vprašajmo razuzdanega mladeniča, zakaj mu je glas hripav, oče mrkle in udrte, — zakaj se je tako mlad postalar in naveličal živeti? — Oh, priznal bo pač tudi on, greh je to storil, — oni ostudni greh, ki je uničil že toliko mladih življenj. —

Vprašajmo hudodelce, ki stokajo leta in leta v temnih ječah, kaj jih je privedlo v one sramotne celice? — Oh, poreko tudi oni, greh je to storil! — Tako, glejte, izhaja iz greha tudi v časnem oziru le zlo in le nesreča. —

3. — Ko se pridruži k dušnemu nemiru, ki muči grešnika noč in dan, še časna škoda, ni se čuditi, ako začne tak izgubljenec nazadnje obupavati. Vse njegove pregrehe mu stopijo naenkrat pred oči, — pregrehe neporavnane in neobžalovane; — pred njim je strašen prepad... Hoče se vrniti; — a ko se ozre nazaj, vidi za seboj zavržene milosti, opuščene molitve, zanemarjeno službo božjo... Obup mu šepeta na uho: Prepozno je! — Vse je izgubljeno. — Odpuščenja ni več! —

O, kdo bi tu ne tožil s prerokom Jeremijem: »Kako samotno stoji mesto, ki je bilo sicer polno ljudstva! — Kakor vdova je postala gospa narodov. Kraljica deželâ je

davku podvržena. Plaka in plaka ponoči, in solze ji teko po licih; izmed vseh njenih dragih ni nikogar, da bi jo tolažil. Njeni prijatelji jo zaničujejo in postali so njeni sovražniki... Vsi, ki gredo po poti, ploskajo za njo z rokami, žvižgajo, majajo z glavo nad jeruzalemsko hčerjo in pravijo: Ali je to tisto mesto, polno lepote, veselje celega sveta?« —

Predragi! Prehodili smo v minulih nedeljah pot od prvega smrtnega greha do peklenskih vrat in videli vso neizmerne revščino, v katero lahko pripravi človeka smrtni greh. — Razvideli smo lahko iz vsega tega, da je smrtni greh za človeka res največje hudo, da je on tista strašna zver, o kateri pripoveduje prerok Danijel, da je imela deset rogov in velike železne zobe. Vse je razgrizla in zmlela, ostanke je pa poteptala z nogami. — Tudi smrtni greh ima železne zobe, s katerimi ne prizanese nikomur, ne Bogu, ne bližnjemu, ne grešniku samemu; — ima tudi deset rogov, s katerimi hoče uničiti in podreti desetere božje zapovedi. Česar pa ne more pokončati z zobmi in rogovi, to poizkuša pomandрати z nogami.

Sklenimo torej, rajši izgubiti vse, nego Boga; rajši žrtvovati vse, nego svojo neumrjočo dušo. Amen.

V.

Ko je ustvaril Bog angele, ustvaril jih je dobre in srečne. A v tej preveliki sreči se jih je mnogo prevzelo, hoteli so biti več, nego Bog. Zaraditega je sklenil Bog, da ne ustvari več nobene tako popolne stvari, kot so angeli, temveč da naredi neko nižje bitje iz ila ali zemlje, t. j. človeka. Kaj je nameraval Bog s tem? — Hotel je, da bi se to novo bitje zavedalo svoje ničnosti in šibkosti in da bi bilo tako zavarovano pred onim grehom, s katerim je bilo prvikrat žaljeno božje veličanstvo, t. j. pred grehom napuha. — Da je imel Bog pri stvarjenju človeka res ta namen, pričajo nam neštevilni izreki sv. pisma. Modri n. pr. pravi: »Kaj se povzdiguješ, zemlja in pepel?« — Sv. Pavel zopet: »Bo-li posoda vprašala onega, ki jo je naredil: zakaj si me naredil tako?« — Prerok Izaija: »In sedaj, o Gospod, si ti naš Oče, mi pa smo zemlja, ti si naš Stvarnik, mi vsi smo pa delo tvojih rok.« — Prerok Jeremija: »Glejte, kar je ilovica v rokah lončarjevih, ste vi v moji roki, pravi Gospod.« —

Kakor je bil napuh prvi korak v pogubljenje, tako je ponižnost prvi korak k zveličanju. In uprav o ponižnosti, ki nam je zvest angel na strmi poti iz brezdnja smrti proti solčnojasnim višavam nadnaravnega življenja, hočemo danes govoriti.

1. — »Kdor se ponižuje, bo povišan,« uči Kristus. To resnico nam potrjujejo neštevilni zgledi iz starega in novega zakona. Govoril bi vam lahko tu o Abrahamu, Jakobu, egiptovskem Jožefu, Davidu, o Juditi in o drugih; a omejiti se hočem samo na novi zakon.

Že takoj na pragu novega zakona srečamo moža, ki nam je lep zgled ponižnosti. Ta mož je sv. Janez Krstnik. On je bil posvečen že v materinem telesu, bil je velik pred Gospodom, predhodnik Zveličarjev in imeniten oznanjevalec pokore, tako, da so ga nekateri imeli za Kristusa. A kaj je rekel on na to? Povedal je ljudem odkrito: »Jaz vas sicer krščujem z vodo; pride pa močnejši od mene, kateremu nisem vreden jermena odvezati od čevljev; on vas bo krstil v ognju in Sv. Duhu. — Kako lepo se pozna iz teh besed odkritosrčna ponižnost Janezova! Ne samo, da bi mislil kdo o njem več, nego je v resnici; temveč je želel celo, da bi mislil vsakdo o njem manj, nego je. In uprav zato, ker se ni hotel hvaliti sam, pohvalil ga je Kristus, rekoč: »Resnično vam povem, da nikdo od žene rojenih ni večji, nego Janez Krstnik.«

Drug vzvišen zgled povišane ponižnosti imamo na Mariji Devici. Živela je v tihi samoti, skrita, svetu neznana. Služiti Bogu in ugajati edino-le Njemu, to je bila glavna želja njenega ponižnega srca. Zato jo je pa Bog povzdignil nad vse ljudi na zemlji in nad vse angele in svetnike v nebesih. —

Tudi sv. Peter je bil zaradi svoje ponižnosti povišan. Ko je na Jezusov ukaz vrgel zopet mreže v morje in nalovil čudovito obilno rib, vzkliknil je: »Gospod, pojdi proč od mene, ker jaz sem grešen človek!« — S to ponižnostjo, glejte, se je tako prikupil Jezusu, da ga je imenoval za prvaka apostolov, poglavarja sv. Cerkve in svojega namestnika na zemlji. —

Toda čemu bi vam našteval posamezne zgledе, ko imamo en zgled, v katerem se zrcalijo vsi drugi, namreč zgled našega Gospoda Jezusa Kristusa. Kar je v ponižnosti vijolica med cveticami, to je Jezus med svetniki in svetnicami. »Ponižal je sam sebe,« piše o njem sv. Pavel, »in je bil pokoren do smrti, do smrti pa na križu. Zato ga je pa tudi Bog povišal in mu dal ime, ki je čez vsa imena: da se upogiblje v imenu Jezusovem koleno tistih, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo. In vsak jezik naj spričuje, da ima Gospod Jezus z Očetom enako veličanstvo in oblast.« —

2. — Toda, dočim govorim o teh visokih zgledih, čujem ubogega grešnika, obupno vzdihujočega v brezdnem pregrehu in govorečega: »O, je-li mogoče meni še bolj po-

nižati se, kakor so me že ponižale moje neštnevilne pregrehe!« — Grešnik moj, mogoče ti je, še bolj ponižati se, samo ozri se na sv. Križ in vzdihni skesano: »O Jezus, veliko sem grešil zoper tebe! — Bog moj, usmili se me, — odpusti... Ne daj, da bi bilo tvoje trpljenje zastoj za me, da bi bila tvoja Rešnja Kri na meni izgubljena!« —

Kristjan, ako si zabredel v smrtne grehe, zadela te je res velika, da, največja nesreča; a nikar ne obupaj! — Samo eden te more obsoditi in pogubiti, in sicer Bog; a ta Bog bo s teboj usmiljen in milostljiv, samo obžaluj greh in kesaj se ga odkritosrčno. —

Glej prejšnjo grešnico, sedaj pa spokornico, Marijo Magdaleno, kako joče na velikonočno jutro ob praznem grobu Zveličarjevem. »Žena, čemu jočeš?« vprašata jo angela, sedeča v grobu. »Ker so vzeli mojega Gospoda,« odgovori ona žalostno, »in ne vem, kam so ga položili.« — Nato se ozre in zagleda za seboj moža, ki jo vpraša: »Žena, čemu jočeš? Koga iščeš?« Ona pa, misleča, da je vrtnar, mu reče: »Gospod, ako si ga odnesel ti, povej mi, kam si ga položil, in vzela ga bom.« In vrtnar, ki je bil Jezus sam, pogleda spokorno grešnico usmiljeno in ljubeznjivo, da, pokliče jo celo po imenu: »Marija!« — V istem hipu spozna Magdalena mili glas Jezusov; zgrudi se predenj na kolena in ne more od samega veselja reči drugega, kakor: »Učenik!« —

Glejte, tako ljubi Jezusovo Srce skesanega, ponižnega spokornika; tako bo ljubilo, ako le hočeš, tudi tebe. —

Pogum torej, izgubljeni sin, zaupaj, nesrečna Magdalena! — Že dolgo let morebiti zamolčuješ pri izpovedi svoje ostudne grehe; letos boš popravila to, tudi ako bi bilo potreba za to dolge izpovedi, izpovedi čez celo življenje. — O srečni trenutek, ko dvigne izpovednik roko in poreče v imenu troedinega Boga: »Odvežem te tvojih grehov!« — O blaženi trenutek, ko te bo po taki izpovedi Jezus obiskal v sv. obhajilu, in boš ti, kakor Magdalena, ponižno pred njim klečala in po dolgih letih zopet enkrat veselo vzkliknila: »Moj Učenik in Odrešenik!« Amen.

VI.

Velika slavnost se praznuje v okolici jeruzalemski. Jezus, kralj miru, jaha gori v glavno mesto izvoljenega ljudstva, v Jeruzalem. Spremljajo ga neštnevilne trume vdanega mu ljudstva. Vsi mu pojo veselo slavo; nekateri pogrinjajo predenj celo svoja oblačila, drugi mu nastiljajo pot s palmovimi vejami in cveticami. »Hvaljen bodi, ki prihaja v imenu Gospodovem!« done mu od vseh strani nasproti vneti in navdušeni pozdravi. Bližajo se že Jeru-

zalemu. Jezus vidi pred seboj krasno mesto in veličastni tempelj. — Ljudstvo še vedno veselo vzklika: »Hozana sinu Davidovemu!« — Kaj pa Jezus? — Je-li res, kar vidim? — On joče?! —

O mili Zveličar, povej nam, — povej, kaj pomenijo te bridke solze na ta radosten, slovesen dan? — Morda si žalosten, ker zreš v duhu neizrekljivo trpljenje, sramotno smrt, ki te čaka v tem nehvaležnem mestu? — Ne, ne, gotovo ne! — Saj sam želiš, saj komaj čakaš, da bi trpel in umrl za nas. — Le nekaj drugega, nekaj drugega je, kar te navdaja z žalostjo. Kaj je to, povedal je že prerok Jeremija, rekoč: »Jeruzalem, Jeruzalem, izpreobrni se k Gospodu, Bogu svojemu!«

Da, Jeruzalem, ti nesrečno, trdovratno mesto, ti si vzrok Jezusovih solzâ. Tvoji zaslepljeni, nespokorni otroci so, nad katerimi joče in žaluje Jezus. — Toda, nikar ne jokaj ti, premili Zveličar naš; temveč daj, da bi tekel rajši iz naših grešnih oči studenec pobožnih solzâ.

Pobožnih solz, preljubi v Gospodu, hočemo danes prositi Jezusa, takih solz, kakršne je pretakal večkrat on sam nad nami. — V ta namen vam hočem dokazati:

1. — da pobožne solze veliko premorejo pri Bogu;

2. — da si kupimo lahko s pobožnimi solzami celo nebesa.

1. — Vsak jok ne prihaja iz srca, in tudi solza ne vsaka: pobožne solze so redke in drage. Največ solzâ je praznih, kakor mlačna voda; mnogo je tudi hinavskih, ki so ostudne in zapeljive. Solze, ki ne izvirajo iz srca in ne teko iz dobrega namena, nimajo pri Bogu nobene vrednosti. Hudobne, hinavske solze so strupene kaplje, ki kapljajo na vest in dušo onega, ki jih toči. —

Od takih solz se povsem ločijo pobožne solze, to so tiste, ki teko iz čistega, svetega namena in v pravi meri ter prihajajo iz srca v oko. In te vrste solze so dragocene in mogočne.

Bog je že tako ustvaril naše srce, da se ne more ustavljati pobožnim solzam, dasi bi bilo še tako hudobno.

Le povej nam ti, dobra, pa nesrečna žena, ki imaš hudobnega moža, ali imajo pobožne solze res tako moč? — Velikokrat si gotovo že lepo prosila moža: »Preljubi mož, ne tako! — Kaj bo s premoženjem, kaj bo z otroci, ako ne postaneš drugačen?« — Toda nič nisi opravila, reva; klel te je, zmerjal in morda še pretepal. — Nazadnje ti pa opravičena žalost in ljubezniva skrb za moževo dušo zalije oči in in bleda lica z obilnimi solzami. Nič več ne

tožiš, nič več ne govoriš, ampak samo jočeš. — Mož te gleda in umolkne; ledena skorja okoli srca se mu jame tajati. Ganile ga niso ne prošnje, ne grožnje; pač pa so ga ganile pobožne solze.

Povej nam ti, dragi brat, ki si se svojemu prijatelju nehote tako zameril, da je postal tvoj najhujši sovražnik: — ali premorejo pri njem kaj tvoje pobožne solze? — Ko si mu očital, razdražil si ga še bolj; ko si ga prosil, bil si mu nadležen; ko si se pa odkrito zjokal pred njim, pozabil je takoj vse, te objel, in bila sta si od tačas boljša prijatelja, nego poprej.

Povej nam ti, zaničevani revež, ki prosiš za grižljive kruha pred bogatinovim pragom, — ali kaj premorejo pobožne solze pri ljudeh? — Večkrat si že prosil trdosrčnega bogatina, prav ponižno si ga prosil milodara; a — Bogu bodi potoženo — sunil te je čez prag in se zadržal: »Poberi se mi!« — Tudi zadnji pot se ti je pripetila taka: a takrat se nisi mogel več držati: udrle so se ti solze, — solze bridke zavesti, da si preganjan, zaviden, ker si siromak. Jokaje si lezel proč od bogatinove hiše. — A glej! — Bogatin zre osupel za teboj; — kmalu pošlje hlapca, naj te pokliče nazaj, in te bogato obdari. — Kakor premoči pohleven dež zemljo, premočile so tvoje pobožne solze srce bogatino.

Ako imajo torej že do človeškega srca pobožne solze tako moč, koliko premorejo pač take solze šele pri neskončno usmiljenem Bogu!

»Kdor seje v solzah,« pravi sv. pismo, »bo žetel v radosti.« — »Blagor žalostnim in objokanim, ker bodo razveseljeni!« — Za pobožne solze povrača torej Bog radost; objokanim pa obeta veselje.

Nesrečna, iz hiše izgnana Hagara, dekla Abrahamova, zaide v puščavi s svojim otrokom Izmaelom. Blodila je že več dni po puščavi. Kakor daleč sega oko, ni nikjer hladnega studenca, nikjer nobenega sadu, nikjer kruha. — Mali Izmael ne more več naprej; zgrudi se na tla in začne umirati. Mati ga položi pod neko drevo, zbeži od njega in vpije vsa obupana: »Ne morem gledati, kako moj otrok umira!« — A glej! — Njene pobožne solze so omečile presveto Srce božje. Prikaže se ji angel ter jo potolaži: »Ne boj se, Hagara! — Vstani, vzdigni otroka in vodi ga za roko!« — Nato angel izgine. Tam, kjer je stal, pa zagleda Hagara bister, hladen studenec. Takoj hiti po otroka; oba se okrepčata pri studencu in prideta potem srečno iz puščave.

Koliko premorejo pri Bogu pobožne solze, dokazujejo nam tudi sv. evangelijski. — V Najmu neso pokopat mlade-

niča, edinega sina uboge vdove. Žalostna stopa mati za pogrebci in joče. — A glejte! — Nekdo stoji tam kraj ceste in sočutno gleda jokajočo mater. Zdi se, kakor bi štel njene solze, kakor bi z njo žaloval; ker oči so mu rosne, kakor od solz. Kar naenkrat pa stopi pred pogrebce, veleč jim, naj se ustavijo. Nato se pa obrne k vdovi in ji reče ljubeznivo: »Mati, nikar ne jokaj!«

Kdo je bil ta, boste vprašali. — Jezus je bil. — »Mati, nikar ne jokaj!« je dejal. »Svojim solzam se imaš zahvaliti, da bo sedaj zopet oživel tvoj sin. Ni me ganila tvoja revščina, ne tvoja zapuščenost, ne tvoje vdovstvo, ampak tvoje bridke solze. Zato: mladenič, rečem ti, vstani!«

O pobožne solze, vi rajski biseri, le utrinjajte se iz naših oči, le rosite na naša lica; saj vas Bog sam rad ima, rad vidi, rad usliši...

2. — Velik je sicer ogenj, ki ga zakuri greh,« pravi sv. Krizostom, »in vendar ga more pogasiti ena sama solza.« In kdo, predragi, kdo bi bil tako nemaren, da ne bi si hotel kupiti nebes za to majhno ceno? — Ali je kdo tukaj, ki bi smel reči s Kristusom: »Kdo izmed vas me more obdolžiti greha?« Nikdo ne sme pač tega reči: vsi smo revni grešniki, in sicer veliko revnejši, kolikor manj se zavedamo svoje revščine. Vsi potrebujemo torej solz kesanja, ako hočemo izprati madeže svoje duše.

David je bil junak in kralj, vendar priznava sam o sebi: »Solze so moja jed noč in dan.« — »S solzami sem namakal svoje ležišče.«

Tudi sv. Peter ni bil mehka ženska, in vendar je celoživljenje objokoval svoj greh. — Kolikokrat ste pa vi že zatajili Gospoda? — Kolikokrat ste že omadeževali svoje roke s krivicami? — Kolikokrat ste že preganjali nedolžne? — In kaj zahteva Bog od vas, ako hočete biti zopet njegovi otroci? — Morebiti, da se ločite od sveta, da zapustite ženo in otroke, da razdelite svoje premoženje med uboge? — Ako bi tudi storili vse to, ne bi storili preveč; toda Bog ne zahteva od vas toliko, pač pa zahteva skesano, ponižno, potrto srce, ali, da povem drugače: — solz prave pokore.

Dragi verniki, ali mi veste morda še za nižjo ceno, za katero bi se dalo kupiti nebesa? — Ne, ni mogoče, da bi vedeli! — Le pomislite! — Ni vam treba prehoditi hribov in dolin, ne potovati v tuje dežele, ne prevažati se čez morja, da bi si prislužili nebesa. Glejte, tam, komaj par korakov od vas, je spovednica; tja pokleknite, potočite v srcu solzo pokore in obtožite se svojih grehov, ker »Bog je zvest in pravičen, da nas bo očistil vsake hudobije«. — Tam gori pa, glejte, je Jezus v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, ki vas neprenehoma kliče in vabi: »Pridite k meni vsi, ki trpite in ste obteženi, in jaz vas bom okrepčal.«

Preljubi v Kristusu! Ne pozabite nikdar, koliko premorejo pobožne solze pred Bogom. Zato prosite večkrat Boga, da bi vam poslal pohlevnega dežja pobožnih solz ali vsaj nekaj kapljic te nebeške rose, v kateri se bo vaše srce očistilo, prerodilo in pomladilo... Ko se bomo pa na smrtni postelji poslavljali od solzne doline, naj zalesketa v našem očesu solza nadnaravnega popolnega kesanja nad grehi in svetega hrepenenja po Bogu in večnem počitku. Amen.

Tretja predpepelnična nedelja.

Varuj se lažnivih prerokov!

(Priložnostni govor za štirideseturno pobožnost v čast sv. Rešnjemu Telesu.)

Varujte se lažnivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi!
Mat. 7, 15.

V mestu Brusel se je pred nedavnim časom izvršil dogodek, ki je tedaj vzbujal splošno pozornost. Ena prvih in najplemenitejših gospâ mesta je imela silno slabega, ničvrednega moža. Ker gospa ni bila plemenita le po imenu, marveč po srcu in po vsem svojem prepričanju, zares prava krščanska žena, zato mož ni nič maral zanjo. Ločil se je od nje, zato pa si je vzel drugo ženo, sorodno mu po mišljenju, sorodno po življenju. Imel pa je s svojo prvo, blago ženo enega sina in eno hčer. Dasi se večkrat primeri, da se vsaj hčere v ljubezni oprimejo svoje matere, posnemajo njene čednosti, se v tem slučaju to ni zgodilo. Ne-le sin, tudi hči, oba sta z očetom vred zavrgla svojo mater. Bridke solze je pretakala dobra mati, ko je kot izgnanka morala iz svoje prekrasne hiše. Mož pa in lastna njena otroka sta se trdosrčno posmehovala njeni bedi. Da, ko je čez nekaj časa sin, jahajoč na konju, srečal svojo mater, zapodil je nalašč konja proti njej, da se je revica zgrudila ob zidu in omedlela. Seveda nobeden izmed teh treh hudobnežev ni imel sreče. Mož je brezvestna ženska zapustila, potem ko mu je skoraj ves denar in vse dragocenosti pobrala. Z nekim svojim znancem je pobegnila v tujino. Mož pa se je v obupu ustrelil. Sin je padel raz konja in si noge pokvaril; pohabljenec je ostal vse življenje. Najhujše se je zgodilo s hčerjo. Omožila se je z ničvrednim zapravljevcem. Po nesrečni očetovi smrti ji je bilo vse na tem, da celotno premoženje dobi le ona,

nič njen brat. Ker drugače ne vé priti do namena, dá se pregovoriti svojemu možu, in skupno zastrupita brata. Ko se stvar izve, mož pobegne, ona pa pride pravici v roke. Obsojena je na smrt. V ječi pričakuje ta plemenita, a tako strašno globoko zašla hči trenutka, ko bo pod rabljevo sekiro padla njena tako mlada glava. Tu pa se odpro vrata. Z glasnim, pretresljivim vzklikom: »Hči moja, kje te dobim!« pláne mati, katero je lastna hči neusmiljeno zavrgla, k njej, zaihti, jo poljubi, objame. Odkar je revica morala od hiše, ni mogla, ni smela pred oči svoje hčere. In sedaj! Tako svidenje, na takem kraju. A vse je dobra mati pozabila, vse odpustila, le da bi hčer vsaj v tem trenutku za Boga pridobila. In res, hči se prošnjam svoje matere ne more več ustavljati. Ona, ki je bila ob vso vero, kleči sedaj kot skesana spokornica pred svojo materjo, ginjena od njene ljubezni in jo prosi odpuščanja. In tu izpregovori ona besede, kot lepših in resničnejših ni mogla izpregovoriti: »Mati! Zakaj vas nisem prej ubogala! Kako prav ste imeli, ko ste me pred zapeljivim svetom svarili! Da sem jaz tako daleč zašla, tega je kriva slaba družčina!«

Predragi! Dobra, kajne, je bila ta mati in je le dobro želela svoji hčeri. To je pokazala po izjavi lastne hčere predvsem s tem, da jo je pred zapeljivim svetom svarila, svarila, žal, brez uspeha.

A jaz poznam enega, preljubi mi v Gospodu, čigar ljubezen do nas vseh neskončno presega ljubezen vseh pozemskih mater do svojih otrok. To je naš Odrešenik in Zveličar Jezus Kristus, ki je zadnjo kapljo krvi prelil na lesu sv. Križa, le da bi nas rešil! V nedopovedljivi ljubezni čuje in prebiva On vedno tu v tabernaklju med nami, le da bi nas osrečil.

A čuj, krščanski poslušalec, poslušalka, kaj ti ta tvoj najboljši prijatelj prav posebno goreče in prisrčno neprenehoma šepeta iz tabernaklja v skrbi, da se ne izgubiš, da ne zaideš! »Varujte se lažnivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi!« A kaj opazujemo z žalostjo? Posebno za ta mili klic Jezusov se jih premnogo prav nič ne zmeni. Kaj potem čuda, da zaidejo, da je v nevarnosti njihovo zveličanje!

Predragi! Srčno želim, da bi posebno ta mila prošnja Jezusova segla nam vsem globoko v srce in bi po njej uravnali vse svoje življenje. Zato pa vam hočem v naslednjem pokazati, kateri so tisti lažnivi preroki, pred katerimi nas vse skupaj svari Jezus, govoreč, da pridejo k nam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi

volkovi. Božje Srce Jezusovo naj s plamenom svoje neskončne ljubezni užge naša srca k poslušanju, da bodo te besede padle na rodovitna tla.

I. Dva predragocena zaklada poznam, predragi mi v Kristusu, ki sta dragocenejša mimo vseh zakladov sveta, za katera človeku nikdar ne more biti Bogu dovolj hvala, za katera pa prav zato nikdar ne more dovolj čuvati, dovolj skrbno ju zavarovati, tembolj, ker prav na ta dva zaklada ravno vsled njune cene satan in ž njim zvezani svet bolj preži nego na vse drugo.

To sta 1. sveta nedolžnost in 2. sv. vera.

Sv. nedolžnost! O kristjani! Kako lepo se svetijo in lesketajo milijoni zvezdic na jasnem nočnem nebu, tako čudovito lepo, kakor bi bile same večne lučice, ki svetijo pred prestolom božjim, kakor bi bila to sama prelepa očesca nebeških krilatcev angelcev, ki gledajo doli na nas revne Adamove otroke! In glejte, tako se svetijo pred obličjem božjim duše tistih, ki živijo čisto in neomadeževano! Z največjim veseljem gleda očetovsko oko božje iz nebes nanje! Po pravici pravi o njih sv. pismo: »Kako lep je čisti rod v svetlobi! Nesmrten je njegov spomin, pri Bogu in pri ljudeh je v čislih!«

Kako nadvse ljuba je Bogu ravno sv. čistost, spoznate, predragi, iz tega, da si je Jezus prečisto Devico izvolil za Mater, da je s prav posebnim čudežem božje vsemogočnosti obvaroval njeno devištvo, da je deviško čistega Janeza Krstnika izbral za svojega predhodnika, čistega sv. Jožefa za svojega rednika, da je izmed vseh svojih apostolov najbolj ljubil ravno deviškega sv. Janeza evangelista, ki je edini že tu na zemlji, in to v najsvetejšem trenutku, kar jih je kdaj bilo, ob zadnji večerji, smel sloneti na njegovih božjih prsih, odpočiti se na njegovem božjem Srcu. Zares, kristjani, naj je človek še tako ubog, reven in zapuščen, še tako bolehen, zaničevan, če ima nedolžno srce, več je vreden pred Bogom, kot prvega mogočnjaka, prvega vladarja na zemlji sin, če je ta zapravil sv. nedolžnost!

Genljivo lepo pravi pobožni pisatelj: »Mislite si lepo poletno jutro zunaj v prosti naravi, v cvetličnem vrtu! Kako prijazno, ljubeznivo, skrivnostno tiho je vse! Prav kakor bi bil Bog sam v vidni podobni zraven in bi ga ti kar čutil, se ti zdi. Vse stvari ga pozdravljajo. Cvetke že odpirajo svoje male čašice in kot prijetno kadilo pošiljajo lep duh navzgor. Vzhajajoče solnce se odsvita v milijonih rosnih kapljic prav kot v prelepih lučkah. Ptčki se veseli dvigajo v zrak in navdušeno prepevajo hvalnice svojemu

Bogu! In človek, ki to gleda? Dobro mu je in kar pokleknil bi, da počasti Boga! To je podoba človeka, ki je čist, ki je nedolžen. Tako nekako je v njegovi duši. Tudi njegova duša je podobna prelepemu vrtu, v katerem solnce božje ljubezni vzbudi kar najlepših cvetlic prave pobožnosti, krščanskih čednosti, najlepših sadov za nebesa. Bog sam prebiva v te duši, Marija, angeli jo ljubijo, angel varih tako skrbno čuva in bdi nad tem prekrasnim vrtom raja!« (Dr. J. Schmitt.)

Tako v življenju! In kadar pride taka duša pred sodnji stol božji, z lilijo v roki, s prelepim vencem nedolžnosti na glavi, o, s kolikim veseljem jo sprejme Jezus, Ženin čistih duš, s kako radostjo jo Kraljica vseh devic pridruži tistim presrečnim, ki hodijo za Jagnjetom in prepevajo pesmi, ki jih nihče drugi peti ne more, kot samo čiste, nedolžne duše!

Da, kristjani, to in še tisočkrat več je sv. nedolžnost. »Čiste, nedolžne duše so — da govorim z besedami sv. Hieronima — družba angelov, katero si je Jezus sam tu na zemlji izbral, da ga ne samo v nebesih, ampak tudi na zemlji angeli slavijo in poveljujejo.«

Ker pa je, predragi, nedolžnost nekaj tako lepega, čudovitega, nebeškega, ali naj se potem čudimo, da se ravno vanjo bolj kot v karkoli drugega zaganja hudobni duh, pa le gleda, kako bi jo oropal! A to dela kaj zvito! Hudič sam dobro ve, da je grd in da v svoji pravi podobi ni za nikamor drugam, nego za v pekel, če se v pravi podobi prikaže, da ga nihče ne mara! Zato pa si ta zgrabljivi volk sv. nedolžnosti privzame ovčjih oblačil, kadar hoče človeku vzeti sv. nedolžnost.

Krščanski mladenič, krščansko dekle, ali ti je to neznano? Ali ne čutiš sam, sama, kolikokrat v slabi družini, v grdem govorjenju, na pregrešni, razuzdani veselici, na plesu usahne lilija sv. nedolžnosti! Ti pa se vračaš domov nemirnega srca, razburjene glave. In morda te pelje pot mimo cerkve, ko greš po takih slabih potih! O, ali ne slišiš Jezusa, svojega prijatelja, ki ti posebno v tem trenutku nevarnosti prisrčneje nego sicer govori na srce: »Varuj, varuj se lažnivih prerokov!«

Zapomnite si torej, mladeniči, dekleta! Vsak, ki se vam približuje z namenom, da vam jemlje ali v nevarnost postavlja zaklad sv. nedolžnosti, naj se vam dela še tako naklonjenega in prijaznega, sovražnik vaš je, zgrabljiv volk je, ki vam hoče porušiti in raztrgati mir, srečo, zadovoljnost vašo!

To velja posebno o slabih družčinah, o slabih, sprijenih tovariših, tovarišicah, ki se za nedolžnost že nič več ne zmenijo, ki imajo vsakovrstne grde pogovore, šale,

pojo nesramne pesmi. O njih veljajo besede sv. pisma v bukvah pregovorov: »Moj sin! Ako te grešniki vabijo, ne vdaj se jim! Ako pravijo: pojdi z nami, moj sin, ne pojdi ž njimi!« Kako pravi sv. Vincenc Fererij: »Eno samo gnilo jabolko deni k 20 nepokvarjenim. Gnilo ne bo več postalo zdravo, marveč 20 zdravih bo zaporedoma drugo od drugega pokvarjeno! Občevanje s hudobnimi je podobno oglju, katero vzameš v roko. Četudi ni goreče in se ne spečeš, črn pa le postaneš.«

To velja še prav posebno o takoimenovanih grešnih znanjih. »Prosim vas,« — tako je govorilo na smrt bolno in za večnost prevideno dekle, ki je bila nekdanj lepa in cveteča, a pozneje vsled grešnega znanja vsa vela in suha, kakor kost in koža, — »prosim vas, duhovni oče: Svarite dekleta pred grešnim znanjem, da ne bodo žalostna in nesrečna, kakor sem jaz na smrtni postelji!«

To velja o plesih. Cerkveni pisatelj Tertulijan pripoveduje, da je ob njegovem času neka kristjanka, ki pa je zelo posvetno živila, bila naenkrat na plesu obsejena. Duhovniki, ki so hoteli hudobnega duha izgnati, so ga vprašali, kako da se je predrznil kristjanko obsesti. In poslušajte, predragi, kaj je on odgovoril! »Pravico sem imel do nje! Dobil sem jo na svojih tleh, na svojem posestvu!« Hudobni duh je torej gospodar na plesiščih. Kaj je gledala Katarina Emeriška v prikazni? »Jaz vidim,« — tako govori sama, — »da satan sili ljudi k plesu in jim navdihuje slabe misli. Vidim, kako jih angeli varuhi od hudega odvrčajo, oni pa se le k hudemu obračajo. Nobenega ne vidim brez škode oditi. Vsakovrstne ostudne živali jih spremljajo in njihovo srce je omadeževano.«

To velja — in to zakličem prav posebno vam, krščanski mladeniči — o dandanes tako grozno razširjenem pijančevanju. »Nobenega pijanca si ne morem misliti čistega,« pravi sv. Hijeronim. In sv. Ambrož: »Kjer je pijančevanje, tam je čisto gotovo tudi nečistost!«

Predragi mi v Kristusu! Tisti, ki vas v take reči zapeljujejo, niso vaši prijatelji. Ne! Pred njimi vas svari zakramentalni Jezus, ki vam tako prisrčno, tako milo govori: »Varujte se lažnivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi!«

II. Pa, kristjani, kdo nas pa uči, kako lepa je nedolžnost? Sv. katoliška vera! In s tem smo pri drugi točki današnjega govora.

O, verā, predragi, kako nekaj neskončno vzvišenega je vendar ona! Vprašajmo se le, ali je sploh neko višje, nadnaravno bitje, ki je samo iz sebe neskončno popolno, od katerega vse drugo izhaja, ali je res Bog? In da je res

Bog, kristjani, to je dokazano s tolikimi, tako jasnimi dokazi in razlogi, da sv. pismo naravnost neumneža, norca imenuje njega, ki si upa to tajiti. »Neumnež pravi, da ni Boga«. Prelepi red v stvarstvu, v velikem in malem, tako čudovit, tako natančen, nam to izpričuje. Samo se ni moglo kar tako napraviti, marveč je moral biti nekdo, ki je vse tako uravnal. Razložek med dobrim in hudim, med pravičnimi in grešniki potrjuje, da mora biti nekdo nad nami, neki neskončno pravičen Sodnik, ki čuje nad dobrimi, a pazi tudi na hudobne in bo enkrat strašno kaznoval vso hudobijo. Lastni čut v človeku, notranje neutešljivo hrepenenje po pravi, resnični, nevenljivi sreči mu jasno kaže, da, ker na tem svetu nikjer ni prave sreče, mora biti drug kraj prave večne sreče po smrti, zato pa da mora biti tudi vir tej neminljivi sreči, Bog. Zato pa je tudi splošno, vseobčno prepričanje vseh, tudi najbolj divjih narodov na zemlji, da je neko višje bitje nad nami, od katerega mi vsi izhajamo, ki nas čuva, nas varuje.

In glejte, predragi, če je torej tako jasna, neovržna resnica, da je Bog, ali ni potem umevno, jasno po sebi, da moramo verovati vanj? »Brez vere ni mogoče dopasti Bogu; kajti kdor hoče k Bogu priti, mora predvsem verovati, da je,« pravi sv. apostol Pavel. In večna Resnica pravi naravnost: »Kdor ne veruje, bo pogubljen!«

O, predragi! Kaj vendar je neskončno dobrotljivi in neskončno usmiljeni Bog storil, da bi nas k pravi veri pripeljal, v pravi veri ohranil. Njegov edinorojeni Sin je v neskončni ljubezni do zašlega človeškega rodu prišel na zemljo, podoba hlapca nase vzel, učil, čudeže delal, trpel, umrl najstrašnejše smrti, da nas k resnici pripelje. Več še! Ustanovil je sv. katoliško Cerkev, da po njej vse pripelje k pravemu spoznanju, vsem deli potrebnih milosti. In glejte prečudne sreče! Komaj smo se rodili, že smo v sv. krstu postali udje te edinozveličavne cerkve, že smo postali otroci božji, dediči nebes. In po dobrih krščanskih starših, duhovnikih smo bili poučeni o vsem, kar nam je treba vedeti, da kot pravi kristjani, otroci božji, živimo, tako da si v kratkem, pozemskem življenju zagotovimo najlepše večno življenje.

Kdo, predragi, bi za tako neprecenljivo dobroto Bogu ne bil iz srca hvaležen?

A kaj moramo z žalostjo opazovati, preljubi mi v Gospodu! Žalostno resnico, da jih je premnogo, ki predragocenega zaklada sv. vere ne vedo ceniti, se zanj ne zmenijo, žive, kakor bi nobene vere ne imeli. Ne samo to! Ki hočejo tudi drugim oropati ta dragoceni zaklad! Vprašam pa vas, predragi: So-li tisti prijatelji naši, ki

nam iz srca trgajo najdražje — sv. vero? Ne, nikakor ne! Največji sovražniki so, katerih se je treba skrbno varovati. Tudi o njih velja svarilna beseda Jezusova: »Varujte se lažnivih prerokov!« In če prihajajo v še tako zapeljivi podobi pred nas!

Posebno na dva načina se to dandanes dela: s protiverskim govorjenjem in z razširjanjem protiverskih knjig in časnikov.

Protiversko govorjenje! Predragi, koliko je tega dandanes! Koliko se vendar dandanes govori o veri, o cerkvi, o vsem, kar je kakorkoli ž njo v zvezi. Pa govori, žalibog, ne z ljubeznijo do cerkve in njenih naprav, marveč iz slabega namena, da bi se cerkev in njeno blagodejno delovanje osmešilo. Kako strastno se posebno duhovski stan dandanes napada! Hudič dobro vé, zakaj tako dela. On dobro ve, da dokler med pastirjem in čredo vlada zaupanje, zastopnost, edinost, toliko časa zanj ni mesta. Odtod njegovi strastni napadi na cerkev in vse, kar je ž njo v zvezi.

In tako protiversko govorjenje, koliko škoduje! Nekdo je bil v družbi. Pogovor je bil o spovedi, češ, vse to ni nič, duhovniki sami so jo vpeljali. To je imelo na onega mladeniča tolik vpliv, da on, ki je poprej redno hodil k spovedi, od tedaj ni hotel več iti!

Pa, kristjani, ali naj se takemu protiverskemu govorjenju čudimo, ako pomislimo, koliko se protiverskega dandanes piše, tiska in bere! In škodo takega branja, kdo naj jo presodi! Ko človek prvič kaj protiverskega bere, se ustraši, ga iznenadi, ker na to ni bil pripravljen, mu ne ugaja. Ko pa isti ali podoben spis dobi v roko drugič, tretjič, ga zopet bere, tedaj pa že ni več nepripravljen, sedaj se mu pa stvar že ne zdi več tako nenavadna. Kdo se je izpremenil? Knjiga, list? Gotovo ne! On sam, človek, ki je že po naravi k slabemu nagnjen. Kaj je lažjega, predragi, kot dvome vzbuditi v človeku? Za to ni treba prav nobene učenosti. Saj pravi pregovor, da norec lahko vrže kamen v vodo, katerega deset modrijanov ne more ven potegniti. Iz prostovoljnih verskih dvomov pa je le en korak do popolne verske brezbržnosti, do popolne nevere. Človek, ki take reči bere, se niti ne zave dobro, pa je že ob vero! Misli pač, da je še dober katoličan, a že ne verjame več na potrebo molitve, na dolžnost ob nedeljah biti pri sv. maši in na druge svoje verske dolžnosti. Kako je, arabski modrijan Averages prestrašen zaklical, ko je zvedel, da se v mestu Kordubi razširja slaba knjiga! »Korduba, moja domovina je izgubljena, ker Korduba, moja domovina, je izprijena!«

Predragi! Ali torej nima prav sv. Cerkev, ki kot dobra mati svari svoje otroke pred vsem, kar bi jim karkoli utegnilo vzeti vero, naj so že slabi pogovori, slabe knjige ali listi?

Kako, predragi, je rekla ona hči, o kateri sem vam v začetku govoril? »Mati! Zakaj vas nisem prej ubogala. Kako prav ste imeli, da ste me pred zapeljivim svetom svarili!« Koliko pa jih je, o kristjani, ki bodo podobne besede ob sodbi z grozo, strahom in obupom izgovarjali: »Jezus! Zakaj te nismo ubogali! Kako prav si imel, da si nas svaril pred zapeljivim svetom!« Da bi pač izmed nas nihče ne bil med nesrečneži, ki bi si moral podobno očitati! Zato pa, krščanski mladenič, dekle, ki ta je mar sv. nedolžnost, krščanski poslušalec, poslušalka brez razločka, ki ti je mar sv. vera, posebno vi, očetje in matere ali slišite, kaj Vam Jezus sam tako pristržno kliče iz tabernaklja: »Varujte se lažnivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi!« Amen.

Franc Bernik.

Prva postna nedelja.

O potrebi in koristi posta, molitve in miloščine.

Glejte, zdaj je prijetni čas, glejte, zdaj je dan zveličanja.

II. Kor. 6, 2.

Minil je burni predpustni čas, čas razuzdanosti in razveseljevanja, čas poln nevarnosti za vsakega kristjana, in nastopil je tihi, milostipolni čas sv. posta, čas pokore in zatajevanja. Ko dobri kristjani, katerim je v prvi vrsti na skrbi blagor neumrjoče duše, se moramo tega sv. časa veseliti in ga navdušeno pozdravljati. Saj praznična tihota njegova obuja v naših srcih občutke spoštovanja, zahvale, ljubezni in zaupanja v Jezusa, našega Zveličarja. Praznična tihota tega svetega časa pripelje grešnika k spoznanju njegovih pregreh, ga prebudi iz njegovega nevarnega spanja in obudi in potrdi v njem sklep poboljšanja. Praznična tihota tega svetega časa nas vse spodbada s svetimi mislimi in željami in z neutrudljivim hrepenenjem po čednosti, da bi tistemu zmiraj bolj podobni postajali, ki nam je v svojem trpljenju tako lep zgled zapustil, katerega smo dolžni posnemati. Da pa bode praznična tihota štiridesetdanskega posta povzročila v nas res svete občutke, vse te sklepe, moramo skušati na vso moč posvečevati ta sv. čas. Posvečevati ga moramo po

ukazu sv. Cerkve, prave namestnice božje, posebno s postom, z molitvijo in z miloščino. Le s tem trojnim dobrim delom se bomo vredno pripravljali na veselo vstajenje našega Zveličarja, po teh dobrih delih bomo tudi mi vstali od smrti duše in se rešili svojih pregreh. Zatorej hočem danes govoriti o potrebi in koristi posta, molitve in miloščine, zlasti v tem sv. času.

O večni Bog, navdaj nas s tistim duhom prave pokore, kateri mora prešinjati vsakega grešnika, ki se hoče resnično in stanovitno poboljšati.

I. V sv. pismu beremo pogostokrat, kako so si skušali pridobiti grešniki s postom naklonjenost božjo. Ko so se Ninivljani, katere je Bog sklenil pokončati radi njihove hudobije, trdo postili in se oblekli v spokorna oblačila, je Bog milostno odvrnil hudo, katero je napovedal. (Jerem. 3, 10.) Ni pokončal njihovega mesta. In kolikokrat je Bog prizanesel ljudstvu, ako se je le s postom k njemu zatekalo. Postil se je kralj David in zadobil je zopet milost pri Bogu.

Pa tudi pravični so se postili. Ko je šel Mozes na Sinajsko goro, ni štirideset dni in štirideset noči jedel kruha, ne pil vode, preden je dobil od Gospoda deset zapovedi, zapisane na dveh kamenitih tablah. (II. Moz. 34, 28.)

Postila se je Judita, preden je šla v Holofernov tabor, da bi rešila svoje ljudstvo. Postili so se preroki Elija, Danijel in drugi pobožni starega zakona. Tudi sv. Janez Krstnik se je ostro postil v puščavi ter se pokoril, užival je le kobilice in divji med. (Mark. 1, 6.) In sama večna resnica, naš Gospod in Zveličar, je šel, preden je začel učiti, v puščavo, kjer je bival popolnoma tešč 40 dni in 40 noči. Pomisli, sam božji Sin, On edini Bog, ki ni imel niti najmanjšega madeža na sebi, gre v puščavo. Tam so bile njegove tovarišice divje zverine, katerih zamoklotuljenje je vznemirjalo sicer mrtvaško tihoto. Sosedo so mu bile grozovite čeri, puste gole skale. Oster pesek ga je zbadal v noge. Zelenega drevesa, dišeče rožice, niti preproste travice ni bilo daleč naokrog. Tu je Jezus Kristus 40 dni in 40 noči molil, premišljeval in se postil. Kakšna je morala biti ta molitev, kako resno premišljevanje! Da, gotovo dostojno Sina božjega, primerno Zveličarju sveta! Zakaj moli, zakaj se posti, zakaj se pokori? Samo zaradi nas in za nas!

Prva človeka v raju sta hudo grešila ravno radi nezmernega poželenja po prepovedanem sadu, katerega sta

jedla. Jezus Kristus, drugi in boljši Adam, je hotel zadostiti s postom za ta prvi greh, ki je prešel na vse ljudi. On se posti, da bi nam zadobil milost, da bi zamogli slavno premagati vse skušnjave zoper prelepo čednost, zmernost v jedi in pijači. On se posti, da bi nam dal zgled, kako je nam je skrbeti za blagor svoje duše, kako si moremo zadobiti blagoslov božji. Mi pa, ki smo sto- in stokrat razžalili svojega Boga, ki smo bili tolikokrat nepokorni njegovim postavam, ki smo se tolikokrat pregrešili zoper zmernost, naj bi se ne postili, naj bi ne krotili svojega telesa, ki nas v greh zapeljuje?

O predragi v Kristusu, poslušajmo klic sv. Cerkve, ki ravno sedaj svoje verne otroke opominja, naj skrbé bolj za svojo dušo kakor za svoje telo, naj brzdajo svojo poželjivost, naj ne strežejo preveč mesu. Tega glasu ne smemo preslišati, saj vemo, da so se vsi pravi vneti kristjani pogostokrat postili. Zapoved sv. Cerkve, ki naročuje vernikom, postiti se, nikakor ni nova. Že cerkveni očetje prvih časov govoré o 40danskeu postu in opominjajo kristjane, naj vestno izpolnjujejo to zapoved. Sv. Ambrož kliče: »Varuj se, da posta ne prelomiš! Ne dovoli, da te zemeljska jed oropa nebeške jedi!« Sv. Hieronim piše: »Mi se postimo 40 dni po apostolskem sporočilu.« In kako strogo so se prvi kristjani postili! Jedli so samo enkrat na dan, in sicer šele po solnčnem zahodu. Mesnih jedil in vina ves post niso okusili. Šele v 9. stoletju je prišlo v navado, da so obedovali ob 3. popoldne. Od 12. stoletja sem je pa dovoljeno jesti že opoldne. Kdor je prelomil to zapoved, po določilu nekega cerkvenega zbora o Veliki noči niti k mizi Gospodovi ni mogel pristopiti in celo leto potem ni smel jesti mesa. Sv. Avguštín pripoveduje, da marsikateri ni po tri in še več dni prav nič jedel, ne pil, in to ne samo moški, ampak tudi ženske. Kako sramovati se moramo, ako pomislimo, kako se pa mi postimo! Sv. Cerkev je zljajšala postno zapoved tako zelo, da ni nikake težave več, jo izpolnjevati. In vendar, koliko je takih, ki se še za ta post ne zmenijo? Já se, pije se, raja se, kakor druge dni. Še na misel ne pride mnogim, da bi si iz ljubezni do Boga in iz usmiljenja do samega sebe samo malo pritrga! In ako takega opomniš na cerkveno zapoved, povedal ti bo sto vzrokov, kateri mu po njegovih mislih zabranjujejo postiti se. O, naj bi vendar pomislili taki, da je to naredba božja in zapoved sv. Cerkve, katero je treba poslušati, kajti »kdor Cerkve ne posluša, je kakor nevernik in očitni grešnik«.

Ne samo volja božja, ampak tudi že zdrava pamet nas mora napeljevati na to, da se postimo. Saj le s postom se zavarujemo pred raznimi pregrehami. S postom zado- stujemo za svoje grehe ter si zadobimo zopet naklonjenost

božjo. Post nas obvarja mnogih telesnih bolezni. Večkratni post bi obvaroval marsikoga tudi ubožstva in drugih nasledkov zapravljalivosti. Da pa s postom dosežemo popolno svoj namen, ni zadosti, da se zdržujemo samo v jedi in pijači, ampak krotiti moramo tudi svoje čute, brzdati svoje strasti in svoja nagnjenja. Tak post zahteva Kristus od nas z besedami: »Ako hoče kdo za menoj priti, naj zataji samega sebe in naj vzame svoj križ in naj hodi za menoj.« (Mat. 16, 24.)

Krotimo svoje oči! Kolikokrat so ravno neprevidni pogledi vzrok, da se rode v našem srcu pregrešne želje, ki so vzrok pregrešnih dejanj! Posnemajmo svetnike, ki oseb drugega spola in kaj pohujšljivega niti pogledati niso! Postimo se z ušesi, t. j. zaprimo jih vsem obrekljivim in opravljamim govoricam, da se naše srce ne okuži po njih. Krotimo svoj jezik, s katerim se tolikokrat pregrešimo s tem, da obrekujemo svojega bližnjega, da preklinjamo Boga, da pohujšljive reči govorimo. Brzdajmo svojo jezo, svoje strasti, katere nas napeljujejo le k slabemu in pregrešnemu. Res da, postiti se na ta način, je težavneje, kakor zdrževati se jedil. Toda kdor hoče biti pravi kristjan, resničen prijatelj božji, se mora tudi tako postiti. Samo telesno so se tudi farizeji postili, a vendar pred Gospodom niso našli milosi.

Zatorej, predragi v Kristusu! Posvečujmo ta sveti 40danski post ne samo s telesnim, zunanjim, ampak tudi z notranjim postom. Ker je pa to težavno, zatekajmo se zlasti sedaj pogosteje k delivcu vsega dobrega, k Bogu, v gorečih molitvah ter prosimo ga pomoči. Saj moramo ta sveti čas posvečevati zlasti tudi z molitvijo.

II. Vsled opomina Kristusovega moramo sicer »moliti in čuvati vsak čas«. (Luk. 21, 36.) Saj brez vztrajne, pri-srčne molitve ne moremo biti zveličani. Kristjan, ki ne molí, je kakor cvetlica, kateri ne prilivamo krepčujoče vode. Cvetlica začne kmalu veneti, peresca se pobesijo, cvetje odpade in slednjič pogine. Zlasti pa je potrebna molitev v postu. Saj je to čas pokore, in pokoriti se je treba ne samo s postom, ampak tudi z molitvijo. Prvi kristjani so vstajali ob postnih dneh že pred jutranjo zoro ter se zbirali v cerkvi, kjer so več ur molili. Med dnevom so pogostokrat povzdigovali svoje srce k Najvišjemu in večer so sklepali zopet skupno z molitvijo v cerkvi. Izgovarjali se bodete morebiti, da nimate časa za molitev. Toda ako-ravno ne morete po več ur skupaj moliti, saj tudi danes sv. Cerkev tega ne zahteva več, zamore vendar vsak dobiti toliko časa, da opravi svojo jutranjo in večerno molitev in ono pred jedjo in po jedi.

Prva misel, kadar se zbudimo iz krepčilnega spanja, naj bo obrnjena na Boga. Zahvalimo se mu za to, da nas je zdrave ohranil in nam dal še dan, katerega lahko obrnemo v to, da rešimo svojo dušo. Zvečer se mu zahvalimo za vse dobrote, katere smo čez dan od njega sprejeli, in priporočimo se mu še za nadaljnje varstvo. Ravnotako se moramo pred jedjo in po jedi zahvaljevati za vse darove, katere nam njegova dobrotljiva roka tako radodarno deli. Tako moramo sicer moliti in delati vse dni svojega življenja, a v postu molimo še bolj gorečno, bolj zaupljivo, še z večjo hvaležnostjo, kakor sicer. Porabiti pa moramo tudi vsak dan trenutek, vsako priliko, da povzdignemo, četudi samo z enim zdihljajem svoje srce k Bogu in mu darujemo vse svoje križe in težave. Prizadevajmo si biti večkrat tudi ob delavnikih pri sv. maši. Obiščimo tudi sicer, četudi le za kratek čas, kako cerkev. Le potem bomo smeli reči, da posvečujemo sveti postni čas. Silno priporočati je molitev sv. križevega pota in premišljevanje trpljenja Kristusovega. Premišljujmo tu, kdo je on, ki trpi. Sam večni Bog trpi iz ljubezni do nas, da bi zadostil za naše grehe, za grehe vsega sveta. Kje bi se našel človek, ki bi iz ljubezni do svojega bližnjega, četudi prijatelja, si dal odsekati roko ali nogo, ali se pa dal celo umoriti. In glejte, božji sin je imel tako ljubezen, da, še večjo, kajti tudi za grešnike, za one, ki ga sovražijo, preklinjajo in onečaščajo, je trpel in umrl, akoravno je vedel, da bodo vse njegove grozovite telesne in duševne muke za mnoge zastonj. Ravno ta misel mu je prizadela najhujše bolečine. O predragi, prizadevajmo si, da za nas njegovo trpljenje ne bo zastonj. Premišljujmo Kristusa v njegovi ponižnosti in krotkosti! Kakó voljno, kako vdano je vse pretrpel. Ni se ustavljal, ko so ga vodili zvezanega po ulicah jeruzalemskega mesta. Ni tarnal, ko so ga bičali, s trnjem kronali, zasramovali in zaničevali ter slednjič križali. Celó molil je za svoje sovražnike. O predragi kristjan, ali moreš vse to premišljevat, da bi ne pretakal bridkih solza; ko si vendar sam poln napuha, jeze, sovraštva do bližnjega. Praviš, da si kristjan, in niti ene Kristusove čednosti nimaš! O človek, kaj bo s teboj, ako se ne poboljšaš? Glej, sedaj je čas za to. Premišljuj torej pogosto Kristusa v njegovem trpljenju, prizadevaj si ga posnemati, moli in prosi za stanovitnost v dobrem! Le tako se boš rešil!

III. Sv. postni čas moramo posvečevati tudi z delanjem miloščine. Miloščina je sad ljubezni do bližnjega. Ker imamo usmiljenje z njim, zato mu ne odtegnemo svoje pomoči. Bog govori že v starem zakonu po modrem Sirahu: »Sin, miloščine ne odteguj ubogemu in svojih oči ne obračaj od siromaka!« (Eccl. 4, 1); in naš Zveličar pravi v pri-

digi na gori: »Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.« Z miloščino zadobimo mnogo milosti, zlasti milost spreobrnjenja in pokore. Cahej je zadobil milost pri Bogu zlasti zaraditega, ker je rad dajal obilno miloščino. Paganskega stotnika Kornelija je Bog sprejel po sv. Petru v svojo sv. Cerkev zlasti zaradi njegove radodarnosti. Saj beremo v dejanju apostolov, da mu je angel božji rekel: »Tvoje molitve in tvoje miloščine so prišle v spomin pred Bogom.« (Dj. ap. 10, 4.)

Ako si hočemo torej pridobiti od Boga obilnih milosti, zlasti milost prave pokore, delimo radi in pogostokrat miloščino. In za to imamo najlepšo priliko v sv. postu. Zamoremo si pritrirati pri jedi in pijači, pa tudi pri drugih rečeh ter dati ubogim ubogajme. Mi zaraditega ne bomo imeli nobene škode, pač pa zasluženje pri Bogu. Neki cerkveni učenik pravi: »Post brez miloščine je to, kar svetilnica brez olja.«

Naklanjajmo svojemu bližnjemu pa tudi duševno miloščino, t. j. skrbimo za njegov dušni blagor. Opominjajmo ga k vsemu dobremu, svarimo ga pred nezmernostjo, pred vsakim grehom. Priporočujmo mu molitev, obiskovanje službe božje. Pazite zlasti vi, starši, na svoje otroke. Vadite jih zgodaj čednostnega, pobožnega življenja in prepričani bodite, da vam bodo delali enkrat veselje. Gospodarji, čuvajte nad svojimi posli, dajajte jim lepe nauke in zgleda! Blagor vam, ako jih bode naredili za dobre, pridne kristjane. Ako bode tako delali, bo vaše zasluženje veliko. Saj beremo pri preroku Danijelu: »Kateri jih veliko poučujejo v pravici, se bodo svetili kakor zvezde na vse večne čase.« (Dan. 12, 3.)

Vemo sedaj, predragi v Kristusu, kako vam je ta sveti čas štiridesetdanskega posta posvečevati. Posvečevati ga moramo torej s postom, z molitvijo in miloščino. Krotimo torej svoje telo, ker s tem bomo krepčali svojo dušo. Brzdajmo svoje čute, svoja nagnjenja, svoje strasti. Zatekajmo se v pogostni molitvi k svojemu Stvarniku, saj vemo, da brez njega, brez njegove pomoči smo prazen nič, ničesar zmožni. Z molitvijo si odpremo vir mnogih milosti. Imejmo pa tudi usmiljenje z revnimi, skušajmo jim olajšati njihovo gorje, dajajmo vsem lepe nauke in zgleda.

Ako bomo tako delali, tako živeli ves čas tega štiridesetdanskega posta, potem bomo ob koncu na dan veselega vstajenja Zveličarjevega lahko zaklicali: »O, blaženi čas, v katerem smo zadobili toliko milosti, toliko zasluženja! Zares, to je bil za nas prijetni čas, dan zveličanja.« Amen.

Druga postna nedelja.

Nauki iz nedeljskega berila.

(Načrt.)

»Sicer pa, bratje! vas prosimo in opominjamo v Gospodu Jezusu, da kakor ste od nas prejeli, kako vam je treba živeti in Bogu ugajati, tako tudi živite.« (I. Tes. 4, 1.) V tem listu nam daje apostol tri opomine:

1. Da se naj trudimo v Gospodu živeti. »Kako vam je treba živeti« (I. Tes. 4, 1).
2. Da naj ugajamo Bogu. »In Bogu ugajati« (I. Tes. 4, 1).
3. Da naj postanemo sveti, t. j. čisti: »To je namreč volja božja, vaše posvečenje« (I. Tes. 4, 3).

a) Glede prvega treba vedeti, da nas je učil apostol v svojih listih več načinov, kako moramo živeti.

1. Hoditi moramo in živeti v ponižnosti, kajti, od ošabnosti prevzeti, bi ne mogli hoditi po ozki poti: »Prosim vas, — da spodobno živite — z vso ponižnostjo« (Efež. 4, 1. 2).

2. Živeti moramo v potrpežljivosti, da radi prenašamo težave in nasprotnosti na potu. »S potrpljenjem« (Efež. 4, 2).

3. Živeti moramo v krotkosti, da bomo imeli spremeljevalce na potu, in jih ne bomo na potu vznemirjali: »S krotkostjo« (Efež. 4, 2).

4. Živeti moramo v ljubezni, da prijazno občujemo s tovariši: »Prenašajte drug drugega.«

5. S sočutjem moramo prenašati slabosti drugih: »V ljubezni« (Efež. 4, 2).

b) Glede drugega je treba vedeti, da nam je pet reči potrebnih, če hočemo Bogu ugajati.

1. Da se ga bojimo kot vsemogočnega in nadvse pravičnega. »Gospod ima dopadenje nad njimi, ki se ga boje« (Ps. 146, 11).

2. Da v njega kakor Odrešenika nadvse upamo: »In nad njimi, ki v njegovo milost upajo« (Ps. 146, 11).

3. Da ga kot najvišje dobro nadvse ljubimo: »Jaz ljubim nje, kateri mene ljubijo« (Preg. 8, 17).

4. Da radi zanj prenašamo nadloge: »Vsi, ki so Bogu ugajali, so zvesti prestali mnoge nadloge« (Jud. 8, 23).

5. Da zaradi njega zaničujemo meseno veselje in po duhu živimo. »Kateri so pa v mesu, Bogu ne morejo ugajati. Vi pa niste v mesu, ampak v duhu« (Rimlj. 8, 8. 9).

c) Glede tretjega treba vedeti, da se moramo zaradi petih reči truditi, da postanemo sveti, t. j. čisti.

1. Da postanemo Bogu podobni: »Sveti bodite, ker sem jaz svet« (I. Petr. 1, 16).

2. Da ne delamo krivice Kristusu, ki nas je z mnogim trdom in trpljenjem očistil: »Ki nas je ljubil in nas opral od naših grehov v svoji krvi« (Raz. 1, 5).

3. Da pridemo v nebeško kraljestvo: »Nič omadeževanega ne pojde vanj« (Raz. 21, 27).

4. Da postanemo sposobni sprejeti modrosti. »Ona gre v svete duše in dela prijatelje božje in preroke« (Modr. 7, 27).

5. Da zaslužimo videti Boga: »Blaženi, ki so čistega srca, ker oni bodo Boga gledali« (Mat. 5, 8).

Kar naj nam podeli Bog Oče, Sin in Sv. Duh.

S. Thom. Aqu. Serm. Domin. — P. A. T.

Praznik sv. Jožefa.

Litanije sv. Jožefa.

S trojnimi čudovitimi vencem device, matere in kraljice je ovenčala sv. Cerkev v lavretanskih litanijah prečisto Mater božjo, Devico Marijo. V novejšem času pa je spletla prekrasen venec iz najlepših rož raznih čednosti tudi redniku Sinu božjega, sv. Jožefu na čast. Da bi te litanije molili s tem globljim umevanjem in s tem večjo pozornostjo, bi si jih danes na kratko ogledali.

V uvodu prosimo, kakor v vsakih litanijah, vse tri božje osebe, naj se nas ubogih grešnikov, nevrednih, da poklekamo pred veličastvo božje in dvigamo roke, oči in srca k najsvetejšemu Bogu, usmilijo, naše prošnje milostno poslušajo, pa tudi dobrotno uslišijo. Potem prosimo še Kraljico nebes, Marijo, naj se tudi ona s svojo mogočno priprošnjo zavzame pri Bogu za nas.

Takoj nato nam sv. Cerkev pove, kakšne rodovine je bil sv. Jožef, namreč kraljevske, iz rodu Davida kralja. In kakor je bil David najslavnejši med judovskimi kralji, luč kraljev, tako je Jožef najodličnejši med očaki, luč o č a k o v. Zakaj noben drug oče ni bil tako srečen, da bi gledal Sina božjega iz obličja v obličje in bi skrbel zanj, bil rednik Sinu božjega.

A ne samo rednik, tudi skrbni branitelj Kristusov je bil sv. Jožef. Le pomislimo, kako je zbežal v noči in se podal skozi neznano in nevarno puščavo v Egipt, da je rešil božje Dete pred krutim kraljem Herodom.

Glejte, krščanski očetje, tudi vi ste po božji volji redniki svojih otrok. Truditi se morate dan na dan, delati dostikrat dolgo v noč in navsezgodaj zjutraj, morda cele noči, da preživite in prehranite svojo družino. Sv. Jožefu ste slični v tem delu in trudu. Bodite mu slični tudi v tem, da ste skrbni varuhi in branitelji svojih otrok, najdragocenejšega in najdražjega zaklada, ki vam ga je izročil Bog. Odločno in brez strahu branite svoje otroke, vse, male in že bolj odrasle, pred vsakim, ki bi hotel zastrupiti njih duše, jih pohujšati, jih zapeljati v greh. Branite otrokom v slabe družine, v grešne priložnosti, v gostilne, na ples. Nič zato, če je mladina morda nevoljna zaradi vaše strogosti in ostrosti. Nekoč bodo spoznali, da ste storili prav, ko ste jih tako vestno branili hudega, in vam bodo bolj hvaležni, nego če jim vse pripustite in dovolite. — Ženin božje Porodnice in čisti varih Device je bil sv. Jožef. Moral je biti pač najboljši, najčistejši in najsvetejši vseh mož, ker je ravno njega postavil Bog za ženina in variha Devici, izvoljeni za Mater božjo. Krščanski ženin, kako pa varuješ ti čistost svoje izvoljene neveste? Ali jo pač spoštuješ in se vedeš tako proti nji, da more in mora tudi ona tebe spoštovati? Ali pa jo zapeljuješ že pred poroko v greh? Pa ne pomisliš, da odganjaš s tem blagoslov božji od vaju, da podkopavaš in razdiraš srečo vsemu vajinemu zakonskemu življenju? — Glavar svete Družine. »Glavar družine je mož,« pravi apostol narodov. Sv. Jožef, dasi preprost delavec, je bil glavar najimenitnejše in najsvetejše družine, in bil je najboljši, najvzglejnejši glavar, res kras domačega življenja. Da je mož glavar v hiši, po volji božji, ki je rekel že v raju Evi: »Pod oblastjo moža boš, on bo tebi gospodoval« (I. Moz. 3, 16), je priznано pač tudi v naših družinah, a žalibog, da ni vsak mož tudi kras domačega življenja. Res, srečna družina, kjer je oče zgled vsem v hiši. Srečna družina, kjer je gospodar skrben, a ne skopuh; delaven, a ne zahteva od domačih dela in truda čez mero, ne dela morda tudi ob nedeljah in praznikih, vsaj brez posebne potrebe ne; kjer je oče potrpežljiv in ljubezniv z vsemi, in daje s svojo ljubeznivostjo vsem v hiši veselje in pogum za delo; kjer oče ni preklinjavec, razbijavec, »lev v svojem brlogu«, kakor imenuje razgrajaške gospodarje Sveti Duh. Srečna hiša, kjer imajo žena in otroci ljubezen in zaupanje do očeta, kakor sta ju imela Devica Marija in ljubi Jezus do sv. Jožefa. Srečna hiša, kjer očeta, ki je morda ves dan pri delu ali na potih, žena in otroci komaj čakajo, in ko se vrne, je vsem, kakor bi posijalo prijazno solnce v hišo. Tako je bilo pač v hiši nazareški, katere glavar je bil sv. Jožef. — Jožef najpravič-

nejši. S tem častnim priimkom sv. pismo posebno odlikuje Jožefa. Pravi, da je bil Jožef pravičen mož, t. j. svet na vse strani. Ali si takšen tudi ti, krščanski oče in gospodar? Pravičen glede tujega blaga, da ti vest ne očita, da si storil komu krivico, ne pri meri in pri vagi, ne pri kupčiji in prodaji, ne mejašem pri mejah, ne služinčadi pri plačilu. Saj veš: »En krivičen krajcar sné sto pravičnih!« Ali stoje trdno hiše, zidane na krivico? Ali se ne zrušijo ob svojem času, kakor podre veter otroške igrače, hišice iz papirja? Krivično blago še nikoli ni teka imelo in ga ne bo. — Jožef najčistejši. Jožef je živel v devištvu s svojo nevesto, kakor smo že omenjali. A tudi zakon ima svojo čistost. In če se v tem zadá zakonu rana, se gnoji ta dalje in dalje, da jo je naposled mogoče le kar najtežje zaceliti. Pomisli, kakšno krivico storiš s tem svoji ženi, ki si ji prisegel pred Bogom vsevednim zvestobo, ali žena možu. Naj bi se »tak greh niti ne imenoval med nami«, kakor pravi apostol Pavel, pa bi bilo tudi manj nesreč v naših hišah. — Jožef najmodrejši. Gotovo je trebalo nemale modrosti, da je Jožef vselej in povsod ukrenil tako, kakor je bilo najbolje za ljubega Jezusa in Devico Marijo. Modrosti je treba tudi našim očetom in gospodarjem. Zakaj vladati hišo in družino, ni mala reč. Vir modrosti pa je Bog. Zato je gospodarstvo brez Boga — gospodarstvo brez modrosti, vsaj brez modrosti, ki gleda čez minljivost tega sveta v večnost. — Jožef najpokornejši. Saj vemo iz sv. pisma, kako Jožef uboga vsako besedo. Angel mu pravi v imenu božjem: »Jožef, ne boj se vzeti Marije, svoje neveste, k sebi.« Jožef uboga in živi z Marijo lepo skupaj. In ni li bilo prav, da je ubogal? Angel pravi: »Jožef, vstani, vzemi Dete in njegovo Mater in beži v Egipt.« Jožef takoj uboga. Kako pa ubogamo mi glas angela variha v naši vesti? In kako glas božji v desetih zapovedih? — A da je Jožef ubogal in se takoj napravil na dolgo pot v Egipt, je bilo treba odločnosti in srčnosti. Zato: Jožef najsrčnejši. A tudi nam je treba marsikdaj velike srčnosti, jake volje, da se premagamo in sledimo glasu božjemu. — Jožef najzvestejši: zvest Bogu, ljubemu Jezusu, deviški nevesti, zvest samemu sebi. Kako je z našo zvestobo? Z zvestobo, ki jo dolgujemo Bogu, Cerкви, našim predstojnikom, našim domačim? Blagor možu, ki je zvest v vsem, zvest tudi v malenkostih, zakaj »Gospod ga bo čez mnogo postavil«. — Ogledalo potrpežljivosti. Kako naglo, kako radi mi mrmramo. Jožef je molčal, ponižno molčal ob uredbah božjih, potrpežljivo molčal ob preganjanju ljudi. Ne beremo v sv. pismu ne ene besede, ki bi jo bil izgovoril ob vseh težavah. Koliko zasluženja bi si mi pridobili, če bi

manj govorili! »Blagor možu, ki se ne pregreši z jezikom,« pravi sv. apostol Jakob. — Ljubitelj uboštva — vse življenje je bil sv. Jožef ubog, pa se je li kdaj srdil nad tem? Je li mrmral: »Iz kraljeve hiše sem, a tako ubog! Rednik Sinu božjega sem, a tako siromašen! Kako more Bog to dopustiti?« Ne, ni mrmral, ne se jezil. Vedel je: »Božja volja je tako, božja naredba, zato je tako gotovo najbolj prav!« Božja volja je, da so tudi med nami siromaki. V prirodi vidimo morja, jezera, velika in mala, mlake, velike reke in majhne potoke, visoko gorovje, hribe in gričke. Bi li bilo prav, če bi bila sama morja, same ogromne reke, same visoke gore? Ne! Gotovo je vse prav in v modrosti storjeno, kar in kakor je naredil Gospod. Prav tudi uboštvo, ki ga mnogi trpe. Bolj slični so Kristusu Gospodu, ubogemu, da ni imel kam položiti glave, Mariji in sv. Jožefu od mnogih bogatinov, bliže nebes kot marsikak mogočnej in velikaš. Le v duhu vdanosti v voljo božjo je treba nositi uboštvo. Sv. Jožef pa, tolažnik siromašnih, naj tolaži tudi vas, ki trpite siromaštvo, vidite pa morda okrog sebe prešerno bogastvo in lahko-miselno razkošje. Ni najsrečnejši in najbogatejši, kdor je bogat na posvetnem mamonu, bogatejši je, kdor ima mirno vest, bogu vdano srce, čisto dušo. Ta si ravno s svojim siromaštvom lahko nabira le novih zakladov za nebesa. Tolažnik siromašnih je pa sv. Jožef tudi, ker je njih priprošnjik pri Bogu in njihov pomočnik. On, ki je sam bil ubog in je moral z delom svojih rok preskrbovati kruh Jezusčku, Mariji in sebi, pač vé, kako bridko je n. pr. delavcu, ako nima dela, da bi prehranil svojo družino, kako hudo je hišnemu očetu, materi, če otrokom ne moreta dati vsakdanjega kruha. Zato bo pa rad prosil za vas v takih stiskah in vam pomagal; le zaupljivo se mu priporočajte. Krušni oče Jezusov ne bo pustil trpeti gladu vaših otrok in vas samih. Zato pa tudi hiše, kjer morajo preživljati mnogo ljudi, n. pr. samostani, sirotišnice, sv. Jožefa tako rade izvolijo za patrona, ker vedo, kako rad pomaga. — Zgled delavcev. Veselite se, vi delavci in trpini, zakaj glejte, sv. Jožef, ta veliki svetnik, je vaš. Vaš po delu in trpljenju. Delal je od jutra do večera, a ga dela ni bilo sram, ne sram žuljev. Ni pa se tudi jezil čez delo, ampak ga je opravljal s tiho radostjo, v imenu božjem, po volji Boga, ki je rekel: »V potu svojega obraza si boš služil kruh« in spet: »Ptica je ustvarjena za letanje, človek za delo.« Veselite se, o delavci, zakaj vaš je sv. Jožef, vaš zgled, vaš varih, vaš priprošnik. Seve morate slediti njegovemu zgledu. Ali opravljaš v duhu sv. Jožefa svoja dela, o krščanski delavec? Ali pa ti je morda delo le breme, ki ga nosiš z nevoljo in bi se ga rajši danes nego jutri otre-

sel? Ga li začenjaš v imenu božjem, z molitvijo ali vsaj z znamenjem sv. križa, ali morda le s srdom in s kletvijo? Glej, molitev ti bo kakor perot, ki ti dviga duha med delom in tvoje delo samo v višave, k Bogu; a zlovolja in kletvica bi ti bila breme in teža, ki potiska tvoje delo in tvojo dušo v nižino, proti peklu. — Zgled naših očetov je sv. Jožef, a tudi steber naših družin — steber z zgledom, ki ga daje našim družinam, zakaj v hiši nazareški je bila doma le ljubezen, tih mir, molitev in boguvdanost, čednosti, ki najbolj drže pokoncu vsako hišo v dneh veselja in v dneh žalosti, v dneh sreče in v dneh težkih preizkušenj; nič pa ni bilo v hišici nazareški zlih besedi, nič obrekovanja, nič preprirov in kletve, ki hiše in njih srečo le izpodkopavajo in podirajo. Steber po priprošnjah, s katerimi vedno govori zdaj v nebesih ljubemu Jezusu za družine, ki so se izročile njegovemu varstvu. — Varih devic — zvesto je varoval devic Devico, naj varuje tudi naše device, da ohranijo najdražje in najkrasnejše, kar jim je mogel dati Bog na pot v življenje, lilijo nedolžnosti in čistosti. Nedolžnost in čistost je storila Jožefa vrednega, da je postal rednik Kristusov, nedolžnost in čistost našo mladino najbolj zbližujeta Jezusu, Mariji in Jožefu. — Up bolnikov — saj je beseda sv. Jožefa, ako prosi za kakega bolnika pri ljubem Jezusu, močnejša od besede kateregakoli svetnika. Zavetnik umirajočih — kakor sta stala ob njegovi bolniški postelji in ob njegovi smrti Jezus in Marija v vidni podobi, naj izprosi sv. Jožef nam vsem, da nam bodo stali v naši najtežji uri, v uri naše ločitve od tega sveta, v uri prehoda v temno večnost ob strani Gospod Jezus, Mati Marija in on sam, sv. Jožef, zavetnik umirajočih. Naj nam bode v vseh izkušnjavah, s katerimi nas bo napadel hudi duh v življenju, naš pomočnik in strah hudobnih duhov, in naš pomočnik in strah hudobnih duhov naj bo posebno ob naši najtežji uri, ko se bo odločala naša usoda za vso večnost in ko bo nas napadal hudi duh morda še najluteje, ker bo vedel, da je »čas kratek«, ob naši smrtni uri. — Naj pa ne varuje le posameznikov, ki se mu priporočamo, varuje in čuva naj nevesto Kristusovo, vso sv. katoliško Cerkev. V težkih časih so jo izročili papeži sv. Jožefu, posebno še veliki papež Leon XIII. A še težji so časi sedaj, še hujši morda prihajajo, še bolj potrebna je sv. Cerkev pomoči in močne priprosnje sv. Jožefa sedaj. Naj prosi sv. Jožef za njo, nevesto Kristusovo, ljubljeno našo mater, in naj prosi za vse njene otroke, vse nas pravoverne kristjane širom sveta. Amen.

Ksaver Meško.

Tretja postna nedelja.

Varuj se novega padca v greh!

In poslednje tistega človeka je hujše nego prvo. Luk. 11, 26.

Dvakrat je Zveličar povzdignil svoj glas in svaril pred novim padcem v greh. Ko je ozdravil moža, ki je 38 let bolan ležal, odpustil ga je z besedami: »Glej, ozdravel si; nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi!« (Jan. 5, 14.) Drugo tako svarilo ste slišali v današnjem evangeliju (Luk. 11, 24—27). Evangelist pravi: »Kadar nečisti duh iz človeka pride, hodi po suhih krajih in išče pokoja in ker ga ne najde, pravi: Vrnil se bom v svojo hišo, odkoder sem izšel. In ko pride, jo najde pometeno in osnaženo. Tedaj gre in si privzame sedem drugih duhov, hujših kot on, in gredo vanjo in prebivajo tam. In poslednje tistega človeka je hujše nego prvo.«

Obadva izreka Jezusova dokazujeta očitno, kako usodepoln je nov padec v smrtni greh, mnogo hujši in nevarnejši nego prvi.

Danes hočem razložiti: 1. Kaj je bistvo novega padca, zakaj je tak nevaren. 2. Kaj je vzrok novemu padcu. 3. Kako sredstvo imamo zoper padec.

»Glej, ozdravel si; nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi.« (Jan. 5, 14.) Tem besedam Jezusovim dostavlja sv. Bernard to-le opombo: »Ali slišiš; zopet pasti je hujše nego pasti; ker raste nevarnost, naj raste zato tudi tvoj strah! Boj se torej za prejeto milost; še bolj za izgubljenost; najbolj pa za zopet pridobljenost!« Sv. Avguštin pravi: »Ali je Kristus slepemu dvakrat dal pogled? Ali je mrtvoudnega dvakrat ozdravil? Ali je iste mrtve po dvakrat v življenje obudil? Sv. pismo govori le o enem ozdravljenju zato, da se bojimo v isti greh zopet pasti.«

Nov padec v smrtni greh je usodepoln, ker je ostuden v svojem bistvu in grozen v svojih posledicah. (Opomnim, da tukaj govorim le o padcu v nov smrtni greh, ker mali greh človeku milosti božje še ne vzame.)

Padec v nov smrtni greh je v svojem bistvu velika nezvestoba in krivica do Boga. Kadarkoli človek vredno prejme zakrament sv. pokore, sklene z Bogom nekako zvezo in prijateljstvo, da mu hoče zvest ostati. Bog to obljubo sprejme in vrne človeku svojo milost. Ali

ni torej res ostudno, ako človek to obljubo prelomi in dane besede ne drži? Ako kak človek svojemu prijatelju ne drži besede ali obljube, pritisne mu ljudska govorica znak neznačajnika in osramočen je pred svetom. Koliko bolj je osramočen človek pred Bogom, ako svojo obljubo takorekoč pojé. Tertulijan pravi o takem človeku: »Potem ko je že hudiču in Bogu služil in je že oba gospoda spoznal, zapusti službo pri Bogu in se vrne v službo k hudiču, kakor da bi v tej bolj srečen bil, nego v oni.« Ali mislite, predragi, da taka nezvestoba more ostati brez kazni? Sveti Pavel pravi: »Nikar se ne motite! Bog se ne pusti zaničevati!« (Gal. 6, 7.)

Nov padec v smrtni greh je tudi velikanska ne h v a - le ž n o s t do Boga. Kaj je človeku milost božja, vam je pač znano. Človeško srce postane po njej tempelj Sv. Duha in dedič nebeškega kraljestva. A po smrtnem grehu vse to izgubi in svojo lepo dušo pase zopet s strupom in valja po blatu pregreh. Sv. Peter (II. 2, 22) tako drastično pove, komu je tak grešnik podoben. Pravi: »Pes se vrne k temu, kar je izbruhal, in skopana svinja se v luži valja.« Ali ni res to velikanska nehvaležnost do Boga, ako se človek sam zopet zažene v blato? (Doss pravi: »Nehvaležno je, prejeta dobroto ne vrniti; bolj nehvaležno, jo pozabiti; še bolj nehvaležno, dobro s slabim plačati; vrhunec nehvaležnosti pa je, ako se dobrota rabi kot orožje v napad onega, ki jo je dal.«)

Mislite si, da bi kdo izmed vas komu skazal dobroto; a tisti bi jo zlorabil njemu v škodo. Ali bi bil pripravljen in voljan izkazati mu novo dobroto? Mislim, da ne! Zato se nam ni čuditi, ako Bog tudi tistim ne izkazuje dobrot, ki njegovo usmiljenost in ljubeznivost le zlorabijo. Sveti Janez Krizostom pravi: »Varuj se, mladenič, te nehvaležnosti, da se ne izkažeš nevrednega božje milosti!«

Nov padec v greh je tudi velikanska l a h k o m i - s e l n o s t, ker človek zaradi kratkega grešnega veselja zapravi srčni mir. Salomon pravi: »Mirna vest je vedna gostija.« (Prov. 15, 15.) Sv. Janez Krizostom: »Kdor ima mirno vest, živi mnogo bolj zadovoljno in srečno nego oni, ki plavajo v samih nasladah.« — Glejte, in ta svoj zaklad, mirno vest, zapravi grešnik, ko greh iznova stori! Mi se čudimo Ezavu, da je za lečno jed zapravil svoje prvenstvo. A mnogo večji nespametnik nego Ezav je vsak kristjan, ki za prazno, podlo grešno veselje zapravi svoj srčni mir in pravico do nebes.

Nov padec v greh je torej že sam na sebi zelo ostuden, a še bolj grozen je v svojih posledicah. In neizogibne posledice novega padca so: strast, navada in zakrknjenost. — Vem dobro, da mnogi ljudje uprav zaradi tega padejo

večkrat nazaj v stare grehe, ker ne mislijo, kako grozne nasledke bo to imelo. Kdor pade opetovano nazaj v stari greh, razvije se iz tega grešna navada, da človek z neko lahkoto in neskrbnostjo stori stari greh. Navada mu kmalu postane druga narava, da brez greha skoro živeti več ne more. Iz tega se izcimi grešna strast, ki grešnika oslepi za vse dobro, in iz strasti se razvije zakrnjenost, v kateri je nepristopen za vsak nauk in za vsako svarilo. Vest si popolnoma zamori, a če se sploh še kdaj oglasi, jo zamori v kali: »Molči, vest! Molči! Jaz sem že sit boja. Dolgo sem se vojskoval, a vselej sem padel zopet. Zdaj se nočem več vojskovati, ker greh mi je postal druga narava!« Ker pa glasu vesti vendar-le ne more popolno zamoriti, zato taji prostost človeške volje, in ker se spomni na večnost, na sodbo, na sodnika, začne ga sovražiti. Glejte, in to je vrhunec — sovraštvo do Boga! In do tega pride dosledno, kdor ponavlja zopet in zopet isti greh. Kako kratka pot, — a kako grozen konec!

Kako pa naj se človek obvaruje pred padcem?

Človek se iz lastne moči ne more stalno ohraniti v dobrem, obvarovati pred hudim, zato mora iskati pomoči pri Bogu!

A vendar je tudi pomoč božja brez pomena, ako si človek sam nič ne pomaga, ako se ne potruži, da bi greh odložil. Mislite si, da kdo izmed vas hodi ob strmem bregu kake reke. Naenkrat se mu zemlja okruši in on zdrkne v vodo ter se komaj reši. Gotovo bi se več ne podal tako blizu strugi, da ne pride v enako nevarnost. A če bi se vendar-le podal, njemu ni moč pomagati; padel bo zopet v vodo. — Tako je z grešnikom, ki grešne navade noče opustiti. Ako se ne ogiba nevarnosti, bo v nevarnosti brez dvoma poginil.

Kdor ima torej kako grešno razvado, jo bo odpravil le z navado, ki je oni ravno nasprotna. Pregovor pravi: »Navada je druga narava.« Ta izrek nam mora biti v tolažbo. Zakaj četudi je človek že po naravi hudo nagnjen k eni ali drugi napaki, vendar vztrajna in krepka nasprotna vaja naravo človeško tako obdela, da značaj popolno izpremeni, in če je treba, iz leva naredi jagnje. Le trdne volje in truda je treba. »Navada je druga narava«, to nam je torej res le v tolažilo, zakaj vsled tega si vsakdo pravzaprav lahko sam izvoli svojo naravo. Če ima dobro, jo mora le še utrditi; če pa ima slabo, mora jo z vajo v dobro izpremeniti: Le navade svoje izpremeni in iz naravne narave, ki je morda slaba, dobil boš umetno naravo, ki bo dobra.

Dokazal sem vam, kako usodepoln in nevaren je nov padec v smrtni greh, ker padec sledi padcu; iz tega se razvija grešna navada, strast, zakrknjenost in konec temu je — sovražstvo do Boga! Kako resnične so torej besede Jezusove, da »poslednje takega človeka bo hujše nego prvo«, zakaj hudi duh se ne vrne več sam nazaj v srce, temveč jih sedem seboj pripelje, ki zavladajo v njem.

Varujmo se torej novega padca v greh! Amen.

J. T.

Praznik Marijinega oznanjenja.

Kako vestno je izpolnjevala Marija dolžnosti svojega božjega materinstva.

Današnji praznik imenujemo po vsej pravici praznik skrivnostnega veličanstva Marijinega, skrivnostnega povišanja Marijinega. Marija je postala na današnji dan mati božja. Ni postala mati božja po golem naključju, ampak sam nebeški Oče jo je izbral od vekomaj izmed vseh Adamovih hčerâ za mater svojemu edinorojenemu Sinu. »Glej, spočela boš v telesu in rodila Sinu!« (Luk. 1, 38.) A Marijina slava in čast ne bi bila popolna, ako bi bila Marija slavna in velika samo zaradi tega, ker jo je izbral nebeški Oče izmed vseh devic za mater svojemu Sinu, in ne bi bila slavna tudi zaradi svojih nenavadnih kreposti. Ako bi ne bila Marija velika in slavna tudi vsled svojih izrednih čednosti, bi bila podobna onim ljudem, katere je njihovo časno rojstvo povzdignilo visoko nad navadne ljudi, ki se pa vsled svojega življenja globoko pod svoje bližnjike ponižujejo. A Marija si je pridobila tudi lastno visokost, Marija je velika in slavna tudi zaradi lastnega čednostnega življenja. Zakaj Marija je z največjo natančnostjo izpolnjevala vse dolžnosti svojega božjega materinstva. Ljubljeni častivci Marijini! Premišljujmo danes, ko obhajamo praznik Marijinega oznanjenja:

I. Kako obilne in mnogoštevilne milosti je podelil troedini Bog na današnji dan prečisti Devici Mariji, in

II. s kako veliko natančnostjo je izpolnjevala Marija dolžnosti svojega visokega poklica.

Iz tega premišljevanja bomo spoznali, kaj smemo mi pričakovati od Boga v svojem stanu, in kaj pričakuje od nas ljubi Bog.

I. H kakšni časti je povzdignil na današnji dan troedini Bog preblazeno Devico Marijo?

S preprostimi in maloštevilniui besedami ji je naznanil nadangel Gabriel čast, ki je za božjo častjo največja. »Glej, spočela bodeš v telesu,« rekel ji je nadangel, »in rodila Sinu in imenuj njegovo ime Jezus. Ta bode velik in Sin Najvišjega imenovan, in Gospod Bog mu bode dal sedež Davida, Njegovega očeta, in v hiši Jakopovi bo kraljeval vekomaj; in njegovemu kraljestvu ne bode konca. Sv. Duh bo prišel vate in moč Najvišjega te bo obsenčila; in zato bode Sveto, ki bo rojeno iz tebe, imenovano Sin božji.« (Luk. 1, 31, 33, 35.) Marija, ponižna devica nazareška, je postala na današnji dan mati božja, troedini Bog jo je povzdignil k časti, katere mi ne moremo pojmiti, k časti, katere ni mogla po vsem obsegu, kakor uči sveti Bernard, niti Marija zapopasti in s človeško besedo opisati. Povejte mi, ljubljeni v Gospodu, ali ni nekaj velikega, ako stvar dá svojemu Stvarniku popolnoma novo življenje, in da postane Stvarnik takorekoč delo stvarino? Še več. Edinorojeni Sin božji se je na današnji dan včlovečil in postal sin Marijin. A s tem je včlovečeni Zveličar vzel nase tudi vse dolžnosti, katere dolguje sin svoji materi. Vsled tega je izkazoval vse svoje zemeljsko življenje svoji božji materi čast, spoštljivost, pokorščino. Sam Sin božji je bil pokoren Mariji. Marija je ukazovala samemu Sinu božjemu. Kaj hočemo bolj občudovati, ali Jezusovo ponižnost, ali pa veliko Marijino oblast? Oboje je nekaj izrednega, oboje je nekaj, kakor piše sv. Bernard, kar nima primere.

A troedini Bog ni samo povzdignil Marije k visoki časti božjega materinstva, ampak je tudi razlil na Marijo vso polnost in obilnost svojih milosti. Ker je troedini Bog povzdignil Marijo k časti, ki visoko nadkriljuje vse druge časti, je tudi obogatil njeno brezmadežno dušo z vso polnostjo milosti, da je mogla vse svoje umrljivo življenje natanko vršiti dolžnosti svojega visokega poklica. Bog deli, kakor piše sv. Jeronim, ljudem le polagoma svoje milosti, a na Marijo pa je razlil vso polnost svojih milosti. Marija je združevala v sebi vero vseh očakov, upanje vseh prerokov, gorečnost vseh apostolov, srčnost vseh mučencev, svetost vseh spoznavavcev, čistost in nedolžnost vseh devic! Ta polnost in obilnost milosti je pa bila najtesneje združena z visoko Marijino častjo; kajti troedini Bog je le zaradi tega obogatil Marijo s polnostjo svojih milosti, ker jo je povzdignil k visoki časti božjega materinstva.

Tako nam deli Bog svoje milosti. Ako deli Bog ljudem milosti, gleda pri tem med drugim tudi na naš stan,

v katerega nas je poklical, na dolžnosti, katere nam je naložil. Ni ga stanu, kateremu bi Bog ne delil primernih milosti, ni ga človeka na svetu, ki bi ne prejemal vsak dan svojim dolžnostim primernih milosti. Človek, ki živi sredi zapeljivega sveta, prejema od Boga primerne milosti, da se lahko obvaruje slabih vplivov zapeljivega sveta. Duhovnik prejema posebne milosti, da lahko natanko izpolnjuje vse svoje odgovornosti polne dolžnosti, katere mu nalaga njegov sveti stan. Posebne in potrebne milosti prejema gospodar, da more dajati dobra povelja, posebne in potrebne milosti pa prejema tudi posel, da more natanko izvrševati naložena povelja. Potrebne in posebne milosti prejemajo tudi samotarci, da morejo premagati vse nevarnosti, katere vsebuje samota. Sv. apostol Pavel piše: »Darovi so mnogoteri in službe so raznovrstne.« (I. Kor. 12, 4.) »Eden ima,« piše sv. apostol dalje, »dar modrosti, drugi ima dar učenosti, eden pa dar vere, drugi dar prerokovanja; eden ima dar jezikov, drugi dar ozdravljanja.«

Torej nikakor ni prav, ako godrnjamo, tarnamo o težkočah, raztresenostih, nevarnostih, katerim nas naš stan vedno izpostavlja. Če nas tudi naš stan vedno izpostavlja duhovni raztresenosti, nas vedno vznemirja z raznimi dolžnostmi in opravki, se vendar lahko tolažim z besedami nadangela Gabriela: »Gospod s teboj in moč Najvišjega te bo obsenčila.« (Prim. Luk. 1, 28. 35.) Gospod, ki nas je poklical v naš stan, je z nami, in zaradi tega se nam ni treba bati nobenih dušnih sovražnikov, in moč Najvišjega nas bo obsenčila, Najvišji nas bode varoval in ščitil v vseh nevarnostih našega poklica. Bog je vedno pri nas s svojim varstvom in je vedno pripravljen, nam pomagati. Bog je pri nas s svojim varstvom, ako opravljamo kako javno službo in skrbimo za javno blaginjo. Bog je pri nas s svojim varstvom, ako skrbimo kot hišni gospodarji, hišne gospodinje samo za dobrobit svoje maloštevilne družine. Bog je pri nas s svojim varstvom, ako živimo v zakonskem stanu, v katerem moramo gojiti potrpežljivost, mir, medsebojno ljubezen. Bog je z nami s svojim varstvom, ako živimo v samskem stanu, v katerem moramo čuti nad nedolžnostjo svojega srca. Bog je z nami s svojim varstvom, bodisi, da živimo v največjem izobilju, bodisi, da živimo v najskrajnejši bedi. Bog je z nami s svojo milostjo, bodisi, da smo vsled hude bolezni prikovani na bolniško posteljo, bodisi, da smo čvrsti in zdravi in opravljamo dela svojega poklica. Bog je s svojo pomočjo vedno pri nas in njegova desnica nam je vedno pripravljena pomagati.

II. Bog nam vedno deli potrebne milosti, naša dolžnost pa je, da milosti božje pridno uporablja-

mo. To pričakuje, to zahteva od nas ljubi Bog. Kako vestno, natančno je izpolnjevala Marija svoje dolžnosti in kako vestno je uporabljala prejete milosti! Ko je spočela v svojem deviškem telesu od Sv. Duha, tedaj je z novo silo vzplamtela v njenem srcu gorečnost za čast božjo. Ko je porodila v betlehemski votlini svojega božjega Sina v največjem siromaštvu, je prenašala vse to z udanostjo, potrpežljivostjo v voljo božjo. Ko je videla, da je sv. Jožef, njen deviški ženin, zapazil na njej izprembo, zapazil v njej blagoslov, da ga mučijo zavoljo nje hudi notranji boji, da jo namerava zapustiti, je vse to mirno in molče prenašala. Morala je bežati s svojim ljubljnim detetom iz drage domovine v neznane kraje in med tuje ljudi. A bežala je z udanostjo v voljo božjo. V daljni tujini je potrpežljivo prenašala vse težave pregnanstva in mirno čakala, da jo je Bog poklical nazaj v ljubljeno Nazaret. Po sklepu previdnosti božje je morala trpeti s svojim trpečim Sinom. Z udanostjo v voljo božjo ga je spremljala na njegovem križevem potu in mirno je stala pod njegovim križem, trpeča neizmerne bolečine. Vse to je storila in trpela Marija, da bi do pičice izpolnila nalogo, katero je prejela od Boga, in da bi postala res prava mati božja Zveličarja.

Marija je bila vedno zvesta, udana Bogu. Udana mu je bila v urah sreče, kakor tudi v dnevih trpljenja. Kako lep, vzvišen zgled nam je Marija v tem oziru! Pa posnemamo mi njen zgled? Tudi nas je poklical neskončno modri Bog v različne stanove in vsakemu je odkazal poseben delokrog. On hoče, da vsakdo izmed nas pridno in vestno izpolnjuje dolžnosti svojega stanu, da tako v človeški družbi vlada red in soglasje. Pa marsikateremu izmed nas bi lahko stavil Bog vprašanje, katero je nekoč stavil prerok Izaija ničvrednemu Sobnu, dvojanu kralja Manaseta. »Kaj pa ti tukaj,« mu je rekel, »ali kdo si ti tukaj?« (Iz. 22, 11.) Marsikateremu izmed nas bi lahko očital ljubi Bog: kaj pa ti tukaj, kaj delaš ti tukaj? Ti si predstojnik, gospodar, a ti nosiš samo naslov, v resnici pa nikakor nisi to, kar bi moral biti. Ti si predstojnik samo zaradi sebe, ne pa zaradi svojih podložnikov. Ti imaš to ali ono imenitno službo, a imaš jo samo zaradi tega, ker ti donaša ta služba velik ugled, velike dohodke. Ti se pa nikakor ne zavedaš, da bi izpolnjeval dolžnosti te službe, da bi pospeševal vse dobro ter zatiral vse hudo in slabo. Ti si družinski oče, poglavar družine, katero ti je dala previdnost božja. To je tvoj stan. Kako izpolnjuješ dolžnosti svojega stanu? Ali je tvoja družina res krščanska družina? Ali si prizadevaš vzgojiti svoje otroke po načelih sv. vere? Ti moraš skrbeti, da je v družini vse v

redu, da vlada v družini pravo krščansko življenje. Ti moraš skrbeti, da se opravlja domača služba božja, vsakdanja molitev, da nobeden ne izostane od nje brez pravega vzroka. Hišnemu očetu mora biti skrb, da vsi obiskujejo službo božjo v cerkvi, da prejemajo sv. zakramente. Iz družine, hiše, moraš odpraviti vse, kar bi žalilo Boga. Strogo moraš gledati na to, da se v družini opusti vsako nespodobno govorjenje, da biva v družini mir in edinost. Kar je škof v škofiji, kar je duhovnik v duhovniji, to mora biti mož v družini. Kar je Bog vsemu svetu, oče, rednik, varih, vodnik, vladar, to moraš biti ti svoji družini. Kako imenitno mesto zavzemaš torej ti v svoji družini! Zato si pa moraš tudi ti prizadevati z vsemi močmi, da vreden postaneš te časti. Predvsem moraš sam z lepim zgledom voditi svojo družino. Le kjer mož, svest si svojega visokega dostojanstva v družini, z besedo in z dejanjem vodi družino k lepemu krščanskemu življenju, le tam veje pravi krščanski duh. Krščanski oče, vprašaj se, kako izpolnjuješ te svoje družinske dolžnosti?

Povzdignimo, ljubljene častilci Marijini, svoje oči k Mariji, vzvišenemu vzoru krščanske popolnosti! Marija nas je danes poučila, kaj smemo mi v svojem stanu pričakovati od Boga in kaj pričakuje od nas ljubi Bog. A uvideli smo tudi, da smo do sedaj zanemarjali svoje stanovske dolžnosti in da nam je nujno potreba korenitega poboljšanja v tem oziru. Kje pa naj dobimo potrebnih milosti, da bomo začeli popolnoma novo življenje? Kje drugod jih hočemo dobiti, ako ne pri Bogu po priprošnji Marijini? Zakaj na današnji dan je postala Marija mati, mati polna usmiljenja, ljubezni, ki je vedno pripravljena, nam pomagati. A na današnji dan je postala Marija tudi mati božja, mati, ki nam more vsikdar pomagati. Zaradi tega se zatekajmo z zaupanjem k svoji duhovni materi Mariji in tudi mi bomo našli po njeni mogočni priprošnji milost pri Bogu! Amen.

P. Dionizij Dušej.

Četrta postna nedelja.

O praznih izgovorih radi neopravljene velikonočne izpovedi.

Kako genljiva je gorečnost ljudstva, o katerem nam pripoveduje današnji evangelij! Na tisoče ljudi je zbranih, oni pozabijo na svoja vsakdanja opravila, da, celo na telesno hrano, in pazljivo poslušajo božjega Učenika. Kako osramoti ta množica mnoge kristjane, ki se odtegujejo svojemu Gospodu Jezusu Kristusu. Zopet se bliža Velika noč in sv. Cerkev ne neha opominjati, da bi se njeni otroci z vrednim prejemom sv. zakramentov kolikor mogoče dobro pripravili na ta praznik. Ostro ukazuje sveta Cerkev, sprejeti o velikonočnem času sv. obhajilo in ona preti s cerkvenim izobčenjem onim, ki bi zanemarili to zapoved. In vendar je mnogo kristjanov, ki te zapovedi nočejo izpolniti, ki se z raznovrstnimi izgovori izgovarjajo.

Nekateri pravijo: »Nimam časa.« Ali si moremo misliti bolj nesramen izgovor kakor je ta? Za vse se najde časa zadosti, za vsakdanja opravila, za telesne potrebe, za pomnožitev premoženja, za prijatelje, za razvedrilo, le za spoved in obhajilo nimajo časa. In vendar za oboje ni mnogo več treba, kakor eno samo uro. Koliko časa potratí človek po nepotrebnem. Kolikokrat toži, da mu je dolgčas; le za Boga in za zveličanje svoje duše nimajo ljudje časa!

»Rad bi se dobro spovedal in rad bi se dobro pripravil na sv. obhajilo.« Res je, na najsvetejše reči je treba dobre priprave, toda kdaj bi se mogli popolnoma pripraviti? Sveto obhajilo, sprejem Sinu božjega, je nekaj tako vzvišenega, da bi se celo najvišji angeli ne mogli popolnoma pripraviti. Take priprave pa Bog od nas tudi ne zahteva, **On dobro pozna** našo slabost in vendar je rekel: »Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi.« Ali boš pa boljše pripravljen in ali boš manj nevreden, ako greš le prav redkokdaj k sv. obhajilu? Ako se čutiš nevrednega, povrni tuje blago, popravi škodo, pohujšanje, razderi pregrešne zveze, odloži grešno navado, odpusti iz srca svojemu sovražniku, hodi pridno k sv. maši, rad poslušaj božjo besedo in bolj pridno in bolj pobožno moli; in s tem se boš napravil bolj vrednega dostojno sprejeti sv. zakramente. Ako odkladaš in odlašаш od leta do leta, ali postaneš vsled tega bolj čist in bolj čednosten? Ako živiš dolgo časa v grehu, tedaj se greh globoko vkorenini v tvoje srce;

strasti začnejo popolnoma gospodariti nad teboj in grešne navade postanejo tvoja druga narava. Ako se zdaj čutiš nevrednega, boš v teku časa še mnogo nevrednejši.

Nasprotno pa nas dela ravno pogosti sprejem svetih zakramentov vedno vrednejše in stori, da sprejemamo vedno več in več sadu. Komu se imajo zahvaliti svetniki za tolike milosti, katerih sad so bile tako velike čednosti, ako ne ravno pogostemu sprejemu sv. zakramentov? Sveto obhajilo jim je bila ona duhovna jed, vsled katere so se mogli vzpeti v višave krščanske popolnosti. Kakor je človek vedno bolj bolan, ako noče poklicati zdravnika, tako postanemo tudi na duši vedno bolj bolni, ako se odtegujemo sv. zakramentom.

»Ravno sedaj imam toliko opravila, da sem ves raztresen.« Tudi to je prazen ugovor. Izpolnjevanje vseh verskih dolžnosti je prav dobro mogoče poleg izpolnjevanja vseh drugih dolžnosti. Temu nam je priča življenje svetnikov. Med svetniki so hlapci, deklet, delavci, zdravniki, vojaki, učeniki, vsi ti so imeli posvetne dolžnosti, izpolnjevali so jih natančno, a obenem so pogostokrat sprejemali sv. zakramente. To nam priča tudi zgodovina najnovejših časov. Slavni O'Connel se je v angleški zbornici potegoval za prostost irskih katoličanov. Zbadanja in obrekovanja je moral ta odločni mož prestati le preveč. Nobena reč ga ni mogla kljub obilnim opravičilo ovirati, da bi ne bil sprejel vsak dan sv. obhajila.

»Bom pa drugikrat opravil.« Pregovor pravi, da je z dobrimi sklepi pekel tlakovan. Ti, ki odkladaš, odlašaj in se zanašaj na prihodnost, povej mi, ali si ti gospod prihodnosti, ali si čisto gotov, da ti bo prihodnost na razpolago? Koliko jih je že bilo, ki so odkladali sprejem sv. zakramentov in so slednjič brez zakramentov umrli. Sicer pa, morda boš res imel še čas v prihodnosti, ali boš pa imel tudi voljo? Ako se zdaj ne moreš odločiti, se boš pozneje, ko bo vsled pogostih padcev volja še bolj oslabela, še mnogo težje odločil. Glas vesti, katerega morda zdaj še čuješ, bo utihnil, greh se bo izpremenil v grešno navado, katero bi mogel le z največjo težavo odložiti. Nikar ne ugovarjaj, da strasti ne trajajo večno, da se boš izpreobrnil takrat, ko se v resnejših letih strasti nekoliko pomire. Za izpreobrnjenje po večletnem pregrešnem življenju je treba izredne milosti. Ali pa moreš pričakovati od Boga, katerega si toliko let žalil in zaničeval, da ti bo izkazal to izredno usmiljenje? Sv. pismo ravno nasprotno trdi. V knjigi prerokov berem: »Ker sem vas klical, pa ste se branili, sem iztegoval svojo roko, pa ga ni bilo, da bi se bil ozrl, ker ste moj svet zaničevali, in moje svarjenje zane-marjali, se bom tudi jaz k vaši pogubi smejal.« — In Go-

spod Jezus Kristus sam je rekel: »Iskali me boste, pa me ne boste našli in v svojih grehah boste umrli.«

Dobro si zapomni te besede ti, ki si gluh napram vabilom milosti in tako rad odkladaš in odlašáš svoje izpreobrnjenje. Nikar se ne pusti zmotiti od hudobnega duha. Poslušaj opomin sv. pisma, ki pravi: »Danes, ko njegov glas slišite, nikar ne zakrknite svojega srca.« Zakaj naj bi zakrknil svoje srce? Glej, zdaj je prijeten čas, zdaj so dnevi zveličanja in milost božja ti je na razpolago. Zateci se torej k milosti usmiljenega Boga, da utečeš strogosti njegove pravičnosti.

Rev. Jos. Pollak.

Tiha nedelja.

Priprava za velikonočne praznike.

Današnja nedelja se imenuje tiha nedelja, v latin-skem jeziku pa Dominica passionis, t. j. nedelja trpljenja. Oboje nazivanje ima svoj pomen in razlog. V tem času potihnejo orglje in potihne slovesno petje, podobno in božja razpela se zakrijejo. Obenem obhajamo v tem času spomin, da se je začelo Jezusovo bridko trpljenje. Judovski duhovni in farizeji so namreč v tem času zatrdno sklenili, da bodo Jezusa umorili, kakor je na zborovanju predlagal veliki duhoven Kajfa: »Bolje je za nas, da umrje en človek za ljudstvo, nego da bi ves narod poginil.« (Jan. 11, 50.) Od tistega dne niso drugega mislili, nego kako bi Jezusa umorili. Zato pa se je moral Jezus skrivati in ni več očitno hodil pred Judi, ker ni bila še prišla njegova ura. Podal se je v kraj blizu puščave, ki se imenuje Efrem, in je tam prebival s svojimi učenci. Tako se je Kristus v tihoti v skritem kraju pripravljaj na veliko delo odrešenja.

Po Njegovem zgledu se skrijmo tudi mi sedaj in utihnimo nekoliko, da se dobro pripravimo na svete velikonočne praznike. Celo leto smo govorili in si brusili jezik, smo okrog hodili in skrbeli za posvetne reči, v tem času moramo utihniti in premišljevati, kako bomo svojo dušo očistili in prenovili v Gospodu, ker je treba za Velikonoč povrednem sprejeti svete zakramente, kakor velewa četrta cerkvena zapoved: Spovej se postavljenemu spovedniku vsaj enkrat v letu in o velikonočnem času sprejmi sv. Rešnje telo.

U t i h n i torej nekoliko, o kristjan, skrij se in premišljuj v samoti o večnem zveličanju svoje duše. Po vsem katoliškem svetu se obhajajo v tem času po cerkvih duhovne vaje ali sv. misijoni, pri katerih premišljujemo svete nauke, ki smo jih med letom ob vsakdanjem delu tako radi pozabljali. Pomisli, kristjan, da biva nad teboj vse-mogočni Bog, ki te bo sodil pravično po tvojih delih, zmisli se, da te je Sin božji na križu odrešil in ti s svojo krvjo zaslužil vse milosti, da je tvoja duša neumrjoča, da te čaka po smrti večna sreča ali večno pogubljenje, kakor si boš pač zaslužil. To so velike resnice naše sv. vere, ki jih moraš sedaj v svoji duši poživiti, da začneš na tej podlagi novo življenje v pravičnosti in svetosti. O teh resnicah veljajo besede Kristusove: Nebo in zemlja bosta prešla, a moje besede ne bodo prešle. Vse, kar smo, kar imamo in kar uživamo na tem svetu dobrega in slabega, vse bo prešlo, le to, kar storimo po volji božji in njegovih zapovedih, bo zapisano v večnih bukvah in ne bo nikoli prešlo.

U t i h n i nekoliko, o kristjan, in premišljuj, da je moral radi tvojih grehov Jezus bridko trpeti in umreti na križu, da so mu bile radi tvojih grehov prebodene roke, noge in stran, da mu je radi tvojih grehov iztekla kri do zadnje kapljice. Tvoji grehi so bili tega krivi! Premišljuj njegovo ljubezen in požrtvovalnost do tebe, na drugi strani pa svojo grdo nehvaležnost do njega. Prav ta Jezus pa, ki smo ga tolikokrat razžalili, bo prišel sodnji dan na oblakih neba sodit žive in mrtve. Sodil bo pravično tudi tebe po tvojih delih, mislih in besedah. Sedaj ti je milostiv Gospod, takrat ti bo oster sodnik, da se boš pred njim tresel. Pred njim se ne boš mogel skriti, pa ne boš mogel tudi ničesar zakriti. Vse bo pred njim očito.

U t i h n i nekoliko v tem svetem času in premišljuj, da si z grehom izgubil nebesa in zaslužil pekel. Ti visiš zdaj na tanki nitki nad peklenskim brezdnom. Če Bog to nitko prestriže, padeš v peklenški ogenj. Ali se nič ne bojiš živeti še naprej v smrtnih grehih, ali se nič ne bojiš nagle in neprevidene smrti?

B o d i m o l č e č in premišljuj svoje življenje in delovanje v minulemu letu. S tem tihim premišljevanjem se boš lepo pripravil na sprejem svetih zakramentov. Zgled ti je dal sam Gospod Jezus Kristus. Ne le pred svojim trpljenjem, ampak vselej, ko je imel opraviti kako važno delo, se je podal v samoto. Preden je začel javno učiti, se je podal v samoto, kjer je štirideset dni in štirideset noči molil in se postil. Po štiridesetih dneh je pristopil k Njemu skušnjavec, da bi ga skušal, a Kristus ga je trikrat ostro zavrnil. Tedaj ga je hudič popustil, in glej, angeli

so pristopili in mu stregli. (Mat. 4.) In preden je Kristus izvolil dvanajstere apostole, se je podal v samoto na goro, kjer je v molitvi prenočil. Ko je bil dan, je poklical svoje učence in jih je izmed njih izvolil dvanajst. (Luk. 6, 12.) Kristus se je ob vseh takih važnih prilikah podajal v samoto, v puščavo ali na goro, kjer je hotel biti v molitvah sam.

Tako nam je dal Kristus krasen zgled, kako moramo v samoti in na tihem premišljevat in moliti, kadar hočemo kako važno delo opraviti. Taisto je Kristus priporočal tudi z besedami. Rekel je o neki priliki: »In kadar molite, ne bodite kakor hinavci, ki radi v shodnicah in na voglih potov stoje in molijo, da bi jih ljudje videli. Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo. Ti pa, kadar moliš, pojdi v svoj hram, zapri duri in moli svojega Očeta na skrivnem, in tvoj Oče, ki na skrivnem vidi, ti bo povrnil. Kadar pa molite, nikar veliko ne govorite, kakor malikovalci, ker menijo, da bodo zavoljo svojih besedi uslišani. Ne bodite tedaj njim enaki, zakaj vaš Oče ve, česa potrebujete, preden ga prosite.« (Mat. 6, 5.)

Tako je učil naš Gospod Jezus Kristus. Po teh besedah se ravnaj, o kristjan, ko te čaka za velikonočni čas najvažnejše opravilo, t. j. vreden prejem sv. zakramentov. Skrij se nekoliko v samoto in utihni, da ti bo mogoče dobro pripraviti se za sv. spoved in sv. obhajilo. Molče premišluj svoje velike pregrehe, s katerimi si razžalil neskončno veličanstvo božje.

Premišluj v samoti, kaj si grešil z mislimi, besedami in z dejanji! Trdno skleni, ne samo da ne boš več grešil, ampak da boš tudi vso škodo, ki si jo storil, lepo poravnal in reči, ki niso tvoje, povrnil. Ako si morda s krivim pričevanjem ali prisegavanjem komu kaj škodoval, moraš sedaj po mašnikovem nasvetu vse lepo poravnati, kar si zakrivil, ker gorje tebi, ko bi tako živel še naprej!

Pri izpraševanju vesti glej posebno na dvoje: 1. kako si posvečeval nedelje in praznike in 2. kako si izvrševal svoje dolžnosti v družini? Izprašaj se, ali si hodil ob nedeljah in praznikih k sv. maši, ali si poslušal božjo besedo in ali si se zdržal hlapčevskih del? Glede svoje družine pa pomisli, ali si vršil svoje dolžnosti do žene, do otrok in do poslov? Ali si poučeval otroke v krščanskih resnicah, jih pošiljal v cerkev k sveti maši in k božji besedi, jih vzgajal v božjem strahu in jim dajal vedno v besedi in dejanju dober zgled? Ali si skrbel, da je družina živela po božjih in cerkvenih zapovedih, da se v njej niso prelamljali petki in postni dnevi? Ali si

skrbel, da je družina zjutraj in zvečer molila? Ali nisi morda ponočeval in pijančeval ter tako izostajal, ko je družina molila večerno molitev in sv. rožni venec?

Bodi tih v tem tednu, molči in premišluj, kje je skrit hudobni duh v tvojem srcu, da ga najdeš in da ga pri sv. zakramentih izženeš. -Ko ga izženeš, glej, da se ne vrne in da se ti spet ne ugnezdi v srcu. Kristus je rekel: »Ko gre nečisti duh iz človeka, hodi po suhih krajih in išče pokoja in ker ga ne najde, pravi: Vrnil se bom v svojo hišo, od koder sem izšel. In ko pride, jo najde prazno, pometeno in osnaženo. Tedaj gre, si privzame sedem drugih duhov, hujših kakor on, in gredo vanjo in ondi prebivajo in poslednje tega človeka je hujše, kakor prvo.« (Mat. 12, 43.)

To se s teboj ne sme zgoditi. Ko boš za Veliko noč počistil svojo hišo, ko boš iz nje izgnal hudiča, največjega sovražnika, jo moraš obdati z branovi in nasipi, da je hudič ne bo mogel več zasesti in vzeti. Pod tvojo streho naj vlada Gospod Jezus Kristus, on naj bo vladar tvojega srca, ne več hudobni duh.

Pripovedujejo, da je grški modrijan Pitagora, ki je živel v 6. stoletju pred Kr., zahteval od svojih učencev, da se morajo uriti v molčečnosti. Preden jih je začel učiti modroslovja, so morali več let popolnoma molčati. Šele potem, ko so se v molčečnosti dobro izkazali, so stopili v šolo.

Tako so že stari modrijani pred Kristusom spoznali, da je molčečnost, tihota in samota, dobra priprava za velika dela. Za vsako važno delo je treba tihega premišljevanja v samoti in tihoti. Preden začne kdo hišo zidati, se usede in v tihoti premišljuje in določuje načrte za stavbo, preden začne kdo vojsko, premišljuje prej v samoti, ali bo mogoče zmagati ali ne in določuje na skritem vojne načrte, preden sklene kdo letne račune, se zapre v samoto in molče prešteva dohodke in stroške. Tako utihni sedaj tudi ti, kristjan, in premišluj v samoti svoje pregrehe in delaj si v molčečnosti trdne načrte in sklepe. Ko si se dobro pripravil, prejmi sv. zakramente in prenovi se v Gospodu v otroka božjega in dediča nebeškega kraljestva. Amen.

Dr. Andrej Pavlica.

Spomin žalostne Matere božje.

Marija — sedem žalosti.¹

V zgodovini servitskega reda beremo sledeče: Na Veliki petek leta 1239. so bili na gori Senari blizu Florence v ondotni kapelici zatopljeni v molitev trije florentinski mladeniči. Premišljevali so trpljenje Gospodovo, posebno pa še žalost Matere božje. Prav posebno so pa milovali Marijo zaradi njene zapuščenosti, ko so ji vzele mrtvega Sina in ga položili v grob. — Kar se jim prikaže Marija v čudoviti prikazni, poda vsakemu izmed njih spokorno obleko — škapulir —, pa jim pravi: Sprejmite to obleko in jo nosite vi in vaši nasledniki v spomin mojih bolečin. Svoje življenje uravnajte po vodilu sv. Avgušтина, pa boste dosegli popolno zmago v kraljestvu mojega Sina.« Obenem jim še prav posebno naroči, naj neprestano premišlujejo bridkosti in bolesi, ki jih je Ona trpela ob času življenja, trpljenja in smrti Gospodove, ter razširjajoč to pobožnost v čast žalostni Materi božji posvete sebe in ves svet.

In res! Od takrat je češčenje žalostne Matere božje silno napredovalo. S svojim neumornim delovanjem so zanesli redovniki servitskega reda njeno češčenje v vse sloje ljudstva. Stavbeniki so začeli staviti v čast Kraljici mučencev krasne cerkve, dragocene kapele in lične altarje. Kiparji in slikarji so jo jeli vpodabljati s sedmerimi meči v srcu ali objokujočo svojega mrtvega Sina. Krščanski pesniki so sočutno zapeli o Marijini žalosti pesmi, kako so vjeli Gospoda, ga bičali, obsodili v smrt, kako ga je zadnji-krat srečala na poti na Golgato — —

Pa tudi sveta Cerkev je jela priznavati in priporočati njeno češčenje. Posvetila je njej v čast cel mesec september in zlasti še tretjo nedeljo v tem mesecu. Ravnotako je določila njej v spomin še prav posebno današnji cvetni petek. Poleg tega je sprejela med svoje molitve prav mnoge psalme, ki nas spominjajo bridkosti Marijinih.

Da! Marija sama in sveta Cerkev močno želi, da se pogosto spominjamo njenega trpljenja. In temu premišljevanju hočemo posvetiti tudi mi naslednji govor. Spomniti se hočemo onih sedmerih dogodkov iz življenja Gospodovega, ko se je izpolnila nad Marijo prerokba starčka Simeona: »In tvojo lastno dušo bo prebodel meč bolečin.« Spomniti se hočemo, zakaj imenujemo Marijo: Mati sedem žalosti.

¹ Prim. Toussaint: Missionspredigten in Scherer: Bibliothek für Prediger.

Prvi meč bolečin so zadale Marijinemu srcu preroške besede starčka Simeona v templju. — Marija namreč prinese svoje dete, da ga podari nebeškemu Očetu v spravo za grehe sveta. Tu spozna Simeon, razsvetljen po Sv. Duhu, da Marijino dete v resnici postane enkrat Odrešenik sveta; zato zahvali Boga za to izredno milost, da gledajo njegove oči odrešenje sveta. Nato pa se obrne tudi do Marije in ji govori v preroškem duhu: »Glej, ta je postavljen v padec in vstajenje mnogih v Izraelu in v znamenje, kateremu se bomo nasprotovali. In tvojo lastno dušo bomeč presunil.« (Luk. II. 35.)

O, kakšno izpremembro so povzročile te besede v duši Marijini. Še je živela v spominih na rojstvo božjega deteta, še ji je odmeval v duši upolni slavospev angelov, še je gledala v duhu pastirce in kralje, ki molijo njenega božjega Sina. Sedaj pa naenkrat te skrivnostne, mukepolne besede! — O, kolika je žalost in bolečina, ki vstaja ob teh besedah v njeni duši. Zakaj sedaj se začne živeti zavedati, kar je poprej samo oddaleč slutila iz svetopisemskih besedi stare zaveze. Sedaj ve, da bo njen sin tisti mož bolečin, kateremu bodo nasprotovali in ga preganjali, dasi bo hotel vse rešiti! Sedaj ve, da bodo vendarle nekateri pogubljeni, dasi bo moral za vse umreti. — In kako dolgo je nosila Marija to žalostno zavest v svojem srcu. Kajne, težka je morala biti pot očeta Abrahama, ko je spremljal svojega sina na goro Morijo, da ga ondi daruje na božje povelje v žgavni dar. O, kaj vse je prestalo ljubeče očetovo srce v teh dnehi! Toda hvala Bogu, bili so vsega skupaj samo trije mukopolni dnevi. Marija pa je nosila pomen Simeonovih besedi ne tri dni in ne tri mesece in tri leta, ampak celih triintrideset let v svojem spominu. In čim večji je postajal, tem bolj gotova je bila, da se uresničijo te besede tudi nad njo. Vselej, kadarkoli mu je stregla, kadarkoli ga je slišala govoriti, kadarkoli se je nanj ozrla, vselej je gledala v duhu tudi njegove rane, slišala preklinjevanje in zasramovanje, slišala njegove obupne klice doli s križa! O da! Simeonove preroške besede so bile oster, pa neprestan meč, ki se je polagoma zadiral vedno bolj v srce Marijino!

Saj je kmalu prišel čas, ko se je jela Simeonova prerokba izpolnjevati v polnem pomenu besede. — Tiha noč vlada nad mestecem Nazaretom, ko priplava božji sel nad hišico, v kateri prebiva božja družina, pa zakliče Jožefu v spanju: »Vstani, vzemi dete in njegovo mater in beži v Egipet in bodi tam, dokler ti ne porečem; zakaj Herod bo dete iskal, da bi ga umoril.« (Mat. II. 13.) — O, kako bridko povelje: takoj

vstati, pa zapustiti znance in prijatelje, zapustiti od mladosti znane kraje, zapustiti svetišče pravega Boga, pa iti po daljni, samotni poti, v neznane kraje k nepoznanim, tujim ljudem. Pa ne le to! Jožef in Marija bosta morala biti nadvse previdna. Čuvati morata, da ne pride rabelj in jima ne iztrga iz naročja, kar jima je najljubše na svetu — edinorojenega Sina božjega. Saj gre edino za smrt in življenje njenega ljubega Jezusa, kateremu streže boječi Herod po življenju. In slednjič, kako težavno je bilo bivanje v tuji deželi. Saj jim je bila tuja dežela, tuji ljudje, tuje šege in običaji, tuja vera in vse njih občevanje. Vrh tega pa še negotovost, kdaj pojdejo nazaj v svoje ljubo domovje. Res! Lahko si mislimo, da je tudi Marija želela z vso svojo dušo nazaj v domače kraje in tudi je klicala, pregnana od doma: »Gorje meni, da se moje potovanje odlaša. Sredi divjakov stanujem...« (Ps. 119, 5.) Da! Tudi beg v Egipt je bil nov udarec, nov meč za Marijino srce.

Pa nekaj je, to trpljenje ni bilo dolgo. Kmalu se je zopet prikazal angel Gospodov Jožefu v spanju, pa mu je rekel: »Vstani in vzemi dete in njegovo mater in pojdi na izraelsko zemljo, zakaj pomrli so, kateri so stregli detetu po življenju.« (Mat. II. 20.) — Pa se je vrnila božja družina nazaj v Nazaret. In naslednja leta so bila ena najbolj srečnih za Marijo. Bila so leta molitve in premišljevanja, pridnega dela in tihe družinske srče. Mali Jezus je postajal vedno večji v srečo in veselje božji Materi. — Pa žal! Zopet se je zasuka'lo. Zopet se bo morala uresničiti Simeonova prerokba, in uresničila se je, ko je Marija izgubila dvanajstletnega Jezusa v templju. Tudi ta udarec je bil za njeno srce hud in sicer eden najhujših pred pravim trpljenjem Gospodovim. »Ko je bil (namreč Jezus) 12 let star, so šli njegovi starši v Jeruzalem po navadi praznika. In ko so dnevi potekli in so nazaj šli, je ostal mladenič Jezus v Jeruzalemu in njegovi starši tega niso vedeli.« (Luk. II. 42, 43.) — O, koliko razočaranje zopet v življenju Marijinem. Eden najveselejših dni so zanj prazniki Gospodovi, a sedaj ji prineso ravno ti dnevi največjo bridkost. To, s čimer misli dati Bogu izredno čast, pa ji postane v največjo nesrečo. Ni nam več največja nesreča, če kdo izgubi zdravje, premoženje ali kaj drugega, kar mu je ljubo. Najhujše je dostikrat to, ko ne moremo zvedeti, kaj se godi tistim, ki so nam ljubi in dragi... Le mislimo si dvoje mater, ki sta bili poslali svoje sinove v svetovno vojsko. Sinovi ene matere so bili pobiti ali pa so se vrnili. Druga pa ne more ničesar zvedeti, kako je z njimi. Samo to ve, da jih nazaj ni; nič pa, kako je z njimi, ali so živi ali mrtvi, ali se jim dobro ali slabo godi. Katera mati se

vam zdi bolj pomilovanja vredna? Gotovo tista, ki živi v tej veliki negotovosti... In glejte! Tako negotovost je moralo občutiti tudi srce Matere božje. Saj je tudi ona tri dni iskala svojega Sina, ne da bi vedela, ali se mudi pri prijateljih ali sovražnikih, ali je živ ali je mrtev. Zares! Bridki so morali biti ti trije dnevi v Marijinem življenju: bridki že zato, ker je tako pristrčno ljubila svojega božjega Sina kot ne ljubi nobena zemeljska mati svojega otroka. — — — Bridki so bili tudi zato, ker je vedela, da je izgubila z njim svoj najdražji zaklad. Saj njen sin ni samo navaden človeški otrok, On je Bog in človek skupaj, on je bodoči Odrešenik vsega človeštva. — — — Bridki so bili dalje ti dnevi tudi zato, ker si je lahko mislila, da se že zdaj izpolni Simeonova prerokba, ko mu bodo nasprotovali, ga sovražili, pribili na križ, ko postane kamen spotike premnogim. — — — Največjo bridkost pa je napravljala Materi božji v teh dneh njena negotovost, zakaj je pravzaprav Bog privolil, da je kljub svoji veliki skrbi zanj vendarle izgubila svojega Sina. Že je mislila, da je postala s svojim življenjem nevredna, da bi bila še dalje v njegovi družbi, da bi ji bil On sin in Ona njegova mati. Ni je pa večje bridkosti kot je bridkost duše, ki hrepeni z vsem srcem po ljubezni z Bogom, pa vendar se ji zdi, da jo je Bog zapustil vsled njej sami nepoznanega vzroka. — — — Zares! Mukepolni so morali biti za Mater božjo dnevi, ko je iskala svojega izgubljenega Sina. Po pravici smemo misliti, da je klicala tudi ona, ko je hodila otožna okrog znancev in tujcev, kot kliče nevesta v visoki pesmi: »Ste ga li videli, Njega, ki ga ljubi moja duša?« In polni sočutja so ji odgovarjali njeni sorodniki, nevedoči odgovora: »Kam je šel, tvoj ljubi, o prelepa med ženami? Kam se je obrnil... Mi ga bomo s teboj iskali.« Tako je minevala žalostni materi ura za uro, in ni se utolažila, ni si dala pokoja... V duši je nosila grenkost starega Tobija, ki je poslal svojega sina v tuje kraje, in z besedami zapuščene Tobijeve matere bi bila lahko klicala: »,... Oh, oh! moj sin! Zakaj sva te poslala na tuje, tebe, svetlobo najinih oči, palico najine starosti, tolažbo najinega življenja, upanje najinega zaroda. Saj sva v tebi samem vse imela; ne bila bi te smela samega pustiti od sebe.« (Tob. 10, 4, 5, 12.)

Zopet je prišlo po tem dogodku nekaj lepših, veselejših dni v hišico nazareško. Sicer je vedno visela nad njo prerokba starčka Simeona, in Marija je morala biti pripravljena vsak trenutek, da nov meč bolečin prebode njeno srce. A kljubtemu so bili dnevi tihe, pa velike sreče, ko je gledala Jezusa tja do 30. leta, kako je rasel v starosti, modrosti in milosti pred Bogom in pred ljudmi. Le prehitro je prišel dan, ko se je Kristus poslovil od nje in

je odšel v brezbožni svet, da bi s svojim ukom pridobil ves svet za Boga. Z veseljem je slišala o njegovih čudežih in o ljudstvu, kako se ga oklepa, kako posluša njegov nauk ... Pa tudi ti dnevi javnega delovanja so minili. Prišlo je zanj trpljenje v pravem pomenu besede in s tem tudi za Marijo novi, grozopolni trenutki, ki so ji kot oster meč prebadali njeno srce. — — — Tam v hišici v Betaniji je par dni pred svojim trpljenjem zbral svoje učence in tam se je tudi takorekoč zadnjikrat poslovil od svoje matere, ko je izpregovoril pomembne besede: »Glejte! Približala se je ura in sin človekov bo izdan grešnikom v roko.« (Mat. 26, 45.) Zato smemo misliti, da v prvih urah trpljenja Gospodovega ni bila pri njem telesno navzoča. Pač ga je spremljala v duhu in molitvi v oni dvorani v Jeruzalemu, kamor so se shajali po naročilu Gospodovem njegovi učenci. In tu je sprejemala v pozni noči eno novico bolj grozno od druge. — — — Že so ji povedali, da so Jezusa vjeli, da so ga apostoli zapustili, da ga peljejo zvezanega pred Ano in Kajfo, da nahujskano ljudstvo zahteva njegovo smrt, ... In tu se odpro vrata, v sobo vstopi sveti Janez in sporoči Mariji najžalostnejšo vest, da je njen božji Sin obsojen v smrt. Urno naj gre, če ga hoče še enkrat videti ... In vstala je mati božja ... V spremstvu sv. Janeza gre zadnjikrat obiskat svojega Sina ... Že je na mestu, kjer upa, da pride mimo ... Pa kakšen prizor! — — — Naprej gredo vojaki, ki nosijo smrtno obsodbo, za njimi sledijo vojaki in množice ljudstva, vmes so krvniki z mučilnim orodjem ... Slednjič zagleda tudi njega, ki ga težko pričakuje njeno oko, njega, ki ga ljubi z dvojno ljubeznijo, njega, ki je najlepši, najnedolžnejši med človeškimi otroci, ki je Bog sam, pa zagleda ga med dvema razbojnikoma, obdanega od udarcev, omahujočega pod težkim križem ... O, kako globoko sega ta prizor Materi božji v srce! Res! Hujši je, kot pa če bi z mečem prebodel njeno dušo! Ne besede ne more izpregovoriti, le za roko ga prime, sočutno mu zre v oči v znamenje, da bi mu rada pomagala; pa mu ne sme.

Zakaj sprevod se pomika dalje. Tudi Marija se mu pridruži. Kristus nese križ in pada pod njim, pa tudi Marija čuti vso pot njegovo težo, ko ji tone duša v brezmejni bridkosti. Proti poldnevu so prišli na goro Kalvarijo. Tu pa je doseglo trpljenje Gospodovo višek, z njim pa tudi Marijina bridkost. Tu ji je namreč po besedah Simeonovih presunil meč dušo zaporedoma petič, šestič in sedmič.

Nadvse bridka je bila že smrt Gospodova sama. O, kaj vse je Marija videla, sli-

šala in doživela v tej uri. Videla je, kako so oropali Njenega božjega Sina njegove obleke. Videla je, ko so mu gasili njegovo pekočo žejo z žolčem in jesihom. Videla je, kako so ga razpeli na križ, ko so mu pribili roke in noge. Sliši, kako se ljudstvo norčuje, kako ga veliki duhovni zasmehujejo, vojaki preklinjajo. In kar je najhujše — vidi in sliši, pa mu ne more pomagati... Vidi, kako kaplja sveta kri na zemljo, pa je ne more prestreči, vidi, kako mu zaliva pot njegov sveti obraz, pa ga ne more otreti, vidi, kako se maje glava v bolečinah, pa je ne more podpreti... Tudi sliši, kako kliče: Žejen sem! pa mu ne more pomagati. Zopet sliši klic: »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil!« — pa ga ne sme tolažiti. — O, kdo naj popiše to bridkost žalostne Matere božje. Prav ima cerkvena molitev, ko moli o Njej: »Potrla me je bolečina, moje lice je zateklo od jokanja in moje oči so otemnele.« Saj vse, kar Kristus trpi na križu, pretrpi tudi Ona v svoji duši. Zato ji je hujše, kot če bi ji z mečem prebadal njeno Srce.

Smrtni boj Kristusov je slednjič končan. Še pristopi vojak in s strahom se ozre Marija, ko mu s silo prebode desno stran. Potem pa se je ljudstvo razšlo, narava se je zavila v žalost, in dva moža — Jožef in Nikodem — sta pristopila h križu, da v družbi sv. Janeza snameta telo svojega Gospoda. In kam naj sedaj najprej položita to presveto telo? O, kam drugam, kot v naročje njegove zapuščene matere... Tako jo vidimo Mater božjo z njenim mrtvim Sinom v naročju pod križem, kot nam jo tolikokrat predstavljajo slike po naših cerkvah in hišah, po naših znamenjih in spomenikih... Pietà imenujemo te slike s tujo besedo, kar pomeni po naše sočutje. Pa saj se tudi spodobi, da izkažemo žalostni Materi božji z njenim mrtvim Sinom v naročju vse naše sočutje. Sicer ji nudi tudi mrtvo telo Gospodovo nekaj tolažbe. Saj ve, da je konec boja, konec trpljenja, le prav malo časa še, pa pride ura poveličanja, pa zasiye dan odrešenja... Pa kakor ji je ta misel v tolažbo, tako ji povzroča mrtvo telo Gospodovo nove, doslej neznane rane. Gleda namreč te velike rane na mrtvem telesu, šteje neštete udarce, in vse te rane se obnavljajo, tudi v njenem srcu. O, kolikšna razlika takrat, ko ga je imela kot nedolžno dete v naročju, pa danes... Kako je razmesarjena njegova glava, kako je bolečin zalito njegovo telo, kako razbolele njegove roke in noge, pa globoko odprta njegova desna stran... Gleda in gleda Marija te rane in tudi njena duša krvavi... Globok meč se ji zarija v Srce, ko se čuti vedno bolj osamljeno in zapuščeno. Rada bi potožila to svojo bol mrtvem Sinu in

mu zaklicala: »Moj Sin! Vse si mi bil na zemlji. Bil si mi brat, oče, prijatelj, Sin... in sedaj si me zapustil. O, odpri svoje oči, in me poglej, odpri svoja usta in reci besedo v tolažbo.« — Toda nič ne pomaga, oči ostanejo zaprte, usta se ne odpro in Marija ostane osamljena, obdana s šestim mečem bolečin.

Pa občutiti je morala bolečine še enega. Bilo je to kmalu potem, ko so položili mrtvega Jezusa v grob. Še bi sicer rada ostala Marija z mrtvim Sinom pod križem, še bi mu v solzah izpirala rane in po'jubljala blede čelo, pa dan, ki je bil za Marijo in Jezusa najbolj mučen, se je nagnil. Solnce je šlo v zaton in tedaj sta pristopila Jožef in Nikodem k materi Jezusovi in sta jo ljubeznivo opozorila, da bi pokopala Njegovo telo. In Marija ga jima je izročila. Jožef in Nikodem sta izmila rane, obdala telo z dišavami in ga zavila v tančice... Gotovo jima je pri tem pomagala tudi Mati božja in tu je šele prav videla velikost in bolečino premnogih ran Jezusovih, kar je tudi njeno bridkost pomnožilo. — Sprevod se je jel pomikati.

Najprej sta šla Jožef in Nikodem in nesla telo Gospodovo. Spremljale so ju pobožne žene, šla pa je tudi Matl božja, naslonjena na učenca sv. Janeza... Težka je bi'a ta pot za Marijo, duša ji je bila polna žalosti, pa ga ni bilo, ki bi zaklical tolažbepolno besedo, kot jo je izpregovoril vdovi v Najmu njen božji Sin, rekoč: »Žena, ne jokaj! Tvoj sin živi!« Že so prišli do groba in spustili so telo v grob, zadnjikrat se je ozrla božja Mati za ljubim Jezusom in ob tem pogledu je bila bridkost dopolnjena. Da! Kot je Kristus zaklical umirajoč na križu: »Dopolnjeno je!« — tako bi tudi mati Njegova lahko zaklicala ob izgubi Jezusa: »Moja duša je okusila polnost bridkosti!« Težko skalo so zavalili pred grob Gospodov, a težja peza žalosti je ležela nad dušo Marijino, ko se je vrnila sama, brez ljubega Jezusa nazaj v Jeruzalem. »Kje je tvoj Sin?« jo vprašujejo zapuščene jeruzalemske ulice. »Kje je tvoj in naš Učenik?« ji molče govorijo prestrašeni učenci.

Glejte! To je zgodba trpljenja Marijinega, to je izpolnjenje preroške besede: »Tvojo lastno dušo bo presunil meč bolečin,« to so sedmeri meči Njenih žalosti. O, če imamo to njeno veliko bridkost pred očmi, potem nam bo umljiva beseda, ki jo obrača sv. Cerkev tudi na Kraljico mučencev, rekoč: »O vi vsi, ki greste po poti, pogledajte in premislite, ali je katera bolečina kakor je bolečina moja?... Komu te bom primerjal ali komu te bom

prisposobil, hči sijonska? ... Zakaj velika kakor morje je tvoja bolečina.« — Umljiva nam bo vsaj nekoliko beseda sv. Bernardina, ko pravi: »Še angelski jeziki ne morejo popisati, kaj je Marija trpela, kaj šele človeški. Edino Jezus, ki je bil Bog, je mogel spoznati bolečino Marijinega srca.« Da! Kakor nikdar ni bil rojen sin, podoben Kristusu, kakor nikdar ni bilo matere, enake Mariji, tako tudi ni še bilo ljubezni, kot je bila med Jezusom in Marijo, zato pa tudi ne bridkosti, podobne oni, ki sta jo morala prestatati onadva.

Zato imejmo trpljenje Marijino tudi mi pred očmi. Dasi je videla Mati božja že takrat, ko ji je starček Simeon rekel: »Tvojo lastno dušo bo presunil meč bolečin« v velikih obrisih vse svoje trpljenje naprej, vendar ni odnehala, da bi ob tem spominu ne darovala svoj najdražji zaklad, svojega edinorojenega Sina v krvavo smrt za odrešenje sveta. Kako velika je ta velikodušnost Marijina. O imejmo jo tudi mi pred očmi, imejmo z vsemi mukopolnimi posledicami, pa nam bo lažje vaditi se v čednostih in varovati se greha, pa nam bo lažje storiti vreden sad pokore za pretekle grehe, in lažje nam bo zlasti prenašati naše lastno trpljenje. Ob njem zgledu bomo zopet in zopet zadeli svoj križ in ob njenem zgledu nam bo lažje iti za Gospodom. Amen.

Ivan Filipić.

Cvetna nedelja.

Kako velikega se kaže Jezus v svojem trpljenju.

S slovesnim vhodom v Jeruzalem je pričel Jezus zadnji teden svojega pozemeljskega življenja. Kdo bi si mogel misliti, da bodo prav one množice, ki so na cvetno nedeljo navdušeno pozdravljale božjega Zveličarja, pet dni pozneje besno zahtevale njegovo strašno smrt na križu. Kdor bi bil pazljivo opazoval slovesni vhod Gospodov v Jeruzalem, bi moral reči: zdaj se bodo za Zveličarja pričeli boljši in srečnejši dnevi. Vsak si je štel v srečo, da more videti onega velikega čudodelnika, ki je toliko bolnikov ozdravil in je prav pred kratkim mrtvega Lazarja zopet k življenju obudil. Vsak ga je pozdravljaj kot kralja, ki naj vlada čez Judejo v slavnem, nekdanjem sijaju in blišču in vsak je navdušeno klical: »Hozana sinu Davidovemu, blagoslovljen naj bo, ki prihaja v imeņu Gospodovem.« Jezus pa ni prihajal v Jeruzalem kraljevat in vladat, marveč je šel v Jeruzalem, da bi tukaj trpel in umrl. Poglejmo,

kako velikega se kaže Jezus v svojem trpljenju.

Jezus je bil vsegaveden Bog, zato je naprej vedel, kaj da ga čaka. Človeška njegova narava se je morala upreti napram onemu strašnemu trpljenju, za katero je naprej vedel kot Bog. Kako ga je moralo boleti, ako je premislil, da bo za toliko milijonov zastonj trpel, da ga bo Judež izdal, Peter zatajil in da ga bodo vsi učenci sramotno zapustili. Pomislimo nadalje, koliko je moral Jezus pretrpeti zasramovanja od velikih duhovnikov, farizejev in drugih.

Način smrti, katere je moral umreti, je bil najsramotnejši in najbolj boleč. Po rimski postavi so smeli na križu umreti le sužnji in najhujši hudodelci. Kako strašne bolečine je moral prestati oni, ki je bil križan. Vse njegovo telo je bilo raztegnjeno, noge in roke so bile prebodene. V tako strašnem stanu človek ni mogel ne živeti in ne takoj umreti. Tem bolečinam se je pridružila navadno strašna žeja. Bolečine križanja so bile tolike, da se je mnogokrat pripetilo, da je oni, ki je bil križan, od bolečin zblaznel. Take smrti je moral umreti Jezus, največji prijatelj in dobrotnik človeštva.

Velikost bolečin so pa še množili njegovi sovražniki. S skrajno brezčutnostjo so Gospoda na križu visečega še zasramovali in zaničevali. Karkoli trpeči Jezus vidi, karkoli sliši, vse meri na to, da množi njegovo trpljenje. On gleda raz križ narod, ki se mu je par dni poprej klanjal, zdaj ga pa zasmehuje in se njegovih bolečin veseli. On sliši, kako se iz njega, ki je večna modrost, norčujejo in kako okrog križa besne. Ako vidi sovražnik sovražnika v bolečinah umirati, tedaj se tudi najhujše sovraštvo izpremeni v sočutje, le sovražniki umirajočega Odrešenika se kosajo med seboj, kdo bo trdosrčnejši in brezobzirnejši. Jezus pa gleda tudi v preroškem duhu naprej strašen pogin onega ljudstva, katero je on tako iskreno ljubil, strašno razdejanje onega mesta, po katerem zdaj teče njegova kri. Tudi to množi njegove bolečine.

Njegovi prijatelji so se kakor ovce razkropili. Tudi Jezusovi prijatelji so bili podobni senci, katero vidimo, dokler sije solnce sreče, ki pa zgine takoj, ako solnce zagrnejo oblaki. Nezvestoba enih in zvestoba drugih: oboje množi njegovo trpljenje. Kako je moralo boleti mehko Jezusovo srce, ko je videl pod križem zvestega svojega učenca sv. Janeza, zlasti pa, ko je moral gledati nepopisljivo žalost svoje matere.

Kakor velike pa so bile Jezusove muke in bolečine, prav tako velika in še večja pa je bila njegova velikodušnost, s katero je on vse to pretrpel. Ako premiš-

ljujemo trpljenje Gospodovo, tedaj se mora v sočutju, hvaležnosti in ljubezni topiti naša duša. Čimdalj pa premišljujemo trpečega Zveličarja, tembolj se mora buditi v naši duši ono prepričanje, ki se je zbudilo v srcu rimskega stotnika, ki je ob smrti Jezusovi zaklical: »Resnično, ta je bil Sin božji.«

Med čednostmi, ki se v umirajočem Zveličarju kot solnce svetijo, zavzema prvo mesto njegova potrpežljivost in krotkost. Mirno trpi in udano trpi. Udanost v voljo božjo ga je vodila vse njegovo življenje in udan volji svojega Očeta trpi grozno smrt. Kako osramoti ta potrpežljivost našo nepotrpežljivost! Ako nas zadene le kaka majhna bolečina, kaka majhna nesreča, izgubimo že potrpežljivost in nejevoljno jadikujemo in morda celo obupavamo! Jezusa ni uklonilo ne sovraštvo njegovih nasprotnikov in ni ga omamilo občudovanje njegovih prijateljev, vedno je ostal miren in neupogljiv, ker je vedno iskal izpolnjevati voljo svojega Očeta.

O Jezusovi velikodušnosti nam priča tudi njegova neizčrppljiva ljubezen do prijateljev in do sovražnikov. Vsak korak v njegovem življenju je bil korak najbolj nesebične ljubezni. Nikdar se ni utrudil, ako je bilo treba žalostne tolažiti, nesrečne razveseliti in blagoslavljaliti one, ki so ga preklinjevali. Tudi v svojem trpljenju pozabi na svoje bolečine, ako vidi trpeti ali žalovati druge. Ko zagleda milo njegovo oko na poti proti Kalvariji jokajoče jeruzalemske žene, tedaj pozabi nase in tolaži jokajoče.

Njegovo velikodušnost nam priča slednjič tudi njegovo neupogljivo zaupanje v Boga. On je izpolnjeval vedno tukaj na zemlji voljo svojega nebeškega Očeta in bil je prepričan, da je njegova smrt volja božja; zato pa ne dvomi nad srečnimi posledicami svojega trpljenja in ne nad plačilom, ki ga čaka. Poln zaupanja pretrpi največje ponižanje, najhujše bolečine, v zavesti, da ga bo zato njegov Oče v nebesih poveljal. Dragi v Kristusu, trpljenje čaka tudi tebe. Kakor ni rože brez trnja, tako ni življenja brez trpljenja. Koliko laglje pa bomo trpeli, ako gledamo v svojih bridkih urah na trpečega Zveličarja. Pot, ki vodi v nebesa, je pot trpljenja. Koga je Bog bolj ljubil kakor svojega lastnega Sina, in vendar je moral Jezus tako strašno in toliko trpeti. Ako te obiskuje Bog s trpljenjem, s križi in težavami, ne obupuj in reci: Ako se je samemu nedolžnemu Jezusu tako hudo godilo, zakaj naj bi se tudi meni ne? Hvaležno se zlasti ta teden večkrat spominjajmo svojega trpečega Zveličarja, ki trpi iz ljubezni do nas. Ali ne bomo tudi mi pripravljeni kaj pretrpeti iz ljubezni do njega?

Rev. Jos. Pollak.

Velika noč.

Pomen velikonočnih praznikov.

Ko so bobožne žene prišle k Jezusovemu grobu, da bi mazilile njegovo sveto truplo, prikazal se jim je angel in jim rekel: »Ve iščete Jezusa, ki je bil križan; ni ga tukaj, vstal je, kakor je rekel.« (Marko 16, 6.) — »Vstal je, kakor je rekel«, to je jutranji pozdrav, s katerim je nebo pozdravilo zemljo po angelskem jeziku. To je pozdrav, s katerim je danes jutro sv. Cerkev tudi nas prebudila iz spanja. In mi smo vstali in prihiteli v cerkev, kajti današnji praznik nam ne da več spati; Gospodovo vstajenje mora razveseliti vsako krščansko srce, Gospodovo vstajenje vliva novo življenje v vsako krščansko dušo. Po tolikem trpljenju, po tolikem zasramovanju, po tako bridki smrti je Jezus vstal veličasten in zmagoslaven; greh je zatrt, Bog je potolažen, delo odrešenja je končano. Kdo bi se ne veselil; saj nas psalmist sam opominja k veselju, rekoč: »To je dan, ki ga je Gospod naredil, radujmo se in veselimo se v njem!« (Ps. 117, 24.)

Premišljujmo danes pomen velikonočnih praznikov, zlasti pomen nekaterih običajev, ki so v teh praznikih v navadi.

I. Čas velikonočnega praznika. Ta praznik je tako star, kakor Cerkev, kajti on sega v apostolske čase. Glede dneva je bila razlika med vzhodno in zahodno cerkvijo. Světi zbor nicejski pa je določil, da se mora Velika noč obhajati prvo nedeljo po spomladanski polni luni. In ker je polna luna včasih prej, včasih pozneje, zato se menja tudi Velika noč. Najzgodneje se obhaja 22. marca, najpozneje 25. aprila; vsikdar pa v spomladanskem času, in to ima velik pomen. Pred Kristusom je vladala na zemlji zima paganstva in pregrehe; s Kristusovim vstajenjem pa je napočila mila pomlad; prijazno in gorko solnce je vzbudilo novo življenje, zemlja se je nakitila z zelenjem in cvetjem. Z drugimi besedami: Jezusov evangelij je prenovil zemeljsko lice, oblažil in omikal narode, ljudem pokazal cilj njihovega življenja in pota, ki vodijo do tega cilja. — Kristusovo življenje nam je

1. porok našega vstajenja. »Po človeku je smrt in po človeku vstajenje od mrtvih. In kakor v Adamu vsi umrjejo, tako bodo v Kristusu vsi oživelili« (I. Kr. 15, 21). — Kdo bi mislil, ko ne bi

vedel iz izkušnje, da ta zemlja, ki je pozimi pokrita s sneženo, ledeno odejo, da ta zemlja spomladi zopet ozeleni? — In dà bode drevje, ki žalostno moli prazne veje v zrak, zopet ozelenelo in se razcveto? In vendar je tako.

Tudi naše telo bo razpadlo in se spremenilo v prah, ali na sodnji dan bo zopet vstalo k novemu življenju. S to mislijo se je tolažil pobožni Job v svojem silnem trpljenju. Rekel je: »Jaz vem, da moj Odrešenik živi in da bom vstal poslednji dan; in zopet bom obdan s svojo kožo in v svojem mesu bom videl svojega Boga. Jaz sam ga bom videl in moje oči ga bodo gledale in ne drugi. To upanje je shranjeno v mojem srcu.« (19, 25.)

2. Vstajenje Gospodovo pa tudi nas bodri k duhovnemu vstajenju. Vstanimo tedaj iz groba greha in oživimo v posvečujoči milosti božji. Zategadelj zaukazuje sv. Cerkev, da mora vsak katoličan o velikonočnem času prejeti sv. obhajilo in se obnoviti v Kristusu Jezusu, kakor lepo piše sv. apostol Pavel Rimljanom: »S Kristusom smo namreč pokopani p okrstu v smrt, da, kakor je Kristus vstal od mrtvih po veličastvu Očetovem, tako tudi mi hodimo v novem življenju.« (6, 4.)

Velika noč ima privilegirano osmino; v tej osmini so prepovedane črne maše, duhovne molitve in svete maše se vse nanašajo na vstajenje Gospodovo, svetniški prazniki se umaknejo. Duhovne molitve so krajše, kakor sicer, ker sv. Cerkev privošči duhovnikom in vernikom v tem času obilnejše veselje.

Sicer pa traja velikonočna doba ne samo eno osmino, marveč se razteza tudi dalje, namreč do praznika presvete Trojice; in sicer iz tega vzroka, da bi se verska resnica odrešenja tem globlje vtisnila vernikom v srce in dušo.

II. Posebni običaji o Veliki noči. Včeraj (danes) ste videli, da je dijakon (mašnik) prinesel iz božjega groba »resurekcijo«, t. j. podobo vstalega Zveličarja z bandom v roki; podobo so nosili na čelu procesije in jo potem postavili na desno oltarja. Bandero je znamenje zmage. V prejšnjih časih so šli vojaški polki z zastavo v boj. Največji in najmočnejši mož je nosil zastavo, na katero so vojaki prisegli; vsi so se gnetli okrog nje in jo branili za žive in mrtve. — Dandanes zastava nima več tistega pomena; zastave niti ne smejo več dvigniti, ker s tem bi sovražnika opozorili nase. Dandanes se mora vojaštvo skrivati pod zemljo. — Vendar, če vojaki naskočijo trdnjavo in jo vzamejo, tedaj je prva skrb, da zastava zavihra na vrhu trdnjave v znamenje zmage.

1. Tudi zastava v Jezusovi desnici je znamenje zmage. Jezus je namreč s svojim vstajenjem premagal vse svoje in naše sovražnike: premagal je greh, smrt in pekel. Bila je huda borba, in skoraj se je zdelo, da Jezus podleže. Ali tretji dan je od mrtvih vstal, in sicer iz lastne moči, in njegova zmaga je tem sijajnejša.

2. Zastava v Jezusovi desnici navdušuje tudi nas za boj proti sovražnikom naših duš. Naši največji sovražniki so: svet, hudobni duh in lastno meso. — Svet; ne zemlja, na kateri prebivamo, marveč hudobni ljudje, ki nam vsiljujejo napačna načela, ki nas pohujšujejo s krivimi nauki in hudobnimi deli. — Dalje satan, ki je zavržen od Boga, pa ne more prenašati, da bi bili drugi zveličani; zatorej uporablja vse svoje moči, da bi strmoglavil tudi nas in nas s seboj potegnil v prepad. — Slednjič lastno meso — vsled prvega greha popačeno in poželjivo, je naš najnevarnejši sovražnik, ker ga nosimo vedno s seboj. Oborožimo se zoper vse tri sovražnike in krepko se vojskujmo zoper nje. Kristus Gospod se vojskuje z nami, kolika sreča, če zmagamo! »Blagor človeku, kateri pretrpi skušnjava, ker skušen bo prejel krono življenja.« (Jak. 1, 12.)

III. Vsako nedeljo se pred glavno službo božjo čujejo s kora besede »Asperges me«. Te besede so vzete iz 50. psalma in se glase v slovenskem jeziku: »Poškropi me, Gospod, s hisopom, in bom očiščen, operi me, in bom bolj bel kot sneg.« (50, 9.) — S temi besedami se spoznamo pred Bogom za grešnike in ga prosimo, da nas očisti, da nam izkaže milost in nam odpusti naše grehe. Mašnik nas izpred altarja poškropi z blagoslovljeno vodo.

O velikonočnem času se pa poje na koru »**Vidi aquam**«. Te besede so pa vzete iz preroka Ezechieja in se glasijo: »Videl sem vodo, ki je prihajala od desne strani svetišča (iz prebodene strani presvetelega Jezusovega Srca), in vsi, katere doseže ta voda, so rešeni in pojo: Dober je Gospod in trajno je njegovo usmiljenje.« (47.)

Ta voda nas spominja sv. krsta. V starih časih so delili sv. krst katehumenom na Veliko soboto, zato se še dandanes na Veliko soboto blagoslavlja krstna voda. Sveti krst nas je umil izvirnega greha in nas prerodil v otroke božje in dediče nebeškega kraljestva.

IV. Včeraj zjutraj je bila slovesna sv. maša; po odpetem listu je mašnik trikrat, vsakokrat višje, zapel »**Aleluja**« in kor mu je odgovoril. In ko je mašnik pred procesijo vzel sv. Rešnje Telo iz božjega groba, se je obrnil k ljudstvu in istotako trikrat zapel »**Alelujo**«. Od

tega trenutka se Aleluja neštevilmokrat ponavlja v duhovnih molitvah in pri sveti maši. Ves teden se besedi »Itē missa est« pristavita dve aleluji. —

Kaj pomeni beseda »Aleluja«? — Aleluja se glasi v slovenskem jeziku »Hvalite Boga«, in je izraz izrednega veselja. Že v starem veku so Judje rabili to besedo v zahvalnih molitvah, in kristjani so jo sprejeli v svoje bogoslužje.

Mi pojemo tedaj alelujo:

1. V zahvalo, da nas je Bog rešil sužnosti greha in hudobnega duha in nam dal Jezusa, svojega sina, za vodnika v nebeški Kanaan.

2. Da nekoliko že naprej okušamo nebeško veselje, čigar podoba je velikonočen čas, kakor berem v Skrivnem razodetju: »Slišal sem, kakor glas mnogih trum v nebesih, ki so rekle: Aleluja! Češčenje in slava in moč bodi Bogu našemu!« 19, 1.

3. Pojemo alelujo v proslavo Jezusovo, pred katerim se pripogibajo vsa kolena v nebesih, na zemlji in pod zemljo. — Da bo pa naša aleluja Bogu všeč, mora prihajati iz pobožnega in hvaležnega srca; sicer bi tudi nam veljale Izaijeve besede: »To ljudstvo me časti z ustmi, srce njegovo pa je daleč proč od mene.« 29, 13.

V. V velikonočni dobi molimo angelove češčenje, ali »Raduj nebeška se kraljica« **stojé**, in ne klečé; in to naš

1. spominja Gospodovega vstajenja;

2. nas opominja, da moramo tudi mi vstati iz grešnega življenja in se ne več podati v greh; kakor nas lepo opominja sv. apostol Pavel: »Kdor stoji, naj gleda, da ne pade« (I. Kor. 10—12);

3. nas stanje med molitvijo opominja, da se zana-prej le bolj oziramo proti nebu: »Ako ste tedaj vstali s Kristusom, iščite, kar je gori, kjer je Kristus sedeč na desnici božji; hrepenite po tem, kar je zgoraj, ne pa po tem, kar je na zemlji.« (Kološ. 3, 1.)

VI. Slednjič se na Veliko soboto blagoslavlja **velikonočna sveča**, katera gori pri slovesni službi božji na desni strani oltarja in je podoba vstalega Zveličarja. Beli vosek pomeni spremenjeno Jezusovo telo; petere odprtine in kroglice iz kadila pomenijo petere rane Jezusove in maziljenje z dragocenimi dišavami; luč pomeni Jezusovo božanstvo in sveti evangelij, ki razsvetljuje vesoljni svet.

To je tedaj pomen velikonočnih praznikov in običajev, ki so v tem času v navadi. O kako lepo je cerkveno bogoslužje, kako pomenljivi so cerkveni obredi! Vsaka

kretnja, vsak korak duhovnika ima globok pomen, samo treba je v bogoslužju poučiti se in ga dobro umeti. Zategadelj sem vam razložil in pojasnil nekatere stvari, ker so nekaka živa pridiga vernikom za velikonočne praznike.

K sklepu želim vam in vsem vašim domačim prav srečne, vesele in milostipolne praznike. Pirhov letos ne bo dosti, naj vas pa Bog navdaja z duhovnimi darovi, z vztrajnostjo in vdanostjo v voljo božjo. Dal Bog, da bi mi vsi, ki danes tukaj prepevamo veselo alelujo, tudi v nebesih enkrat prepevali večno alelujo nebeškemu Jag-njetu, kateremu bodi čast in slava sedaj in vselej na vekov veke. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Velikonočni ponedeljek.

Vera v vstajenje mesa.

Verujem v vstajenje mesa.

Ap. vera.

»Vstal je, ni ga tukaj.« Ta angelski glas se razlega o velikonočnih praznikih po vsem svetu. »Vstal je,« govore prijatelji Gospodovi in se radujejo njegovega vstajenja; »vstal je,« govore njegovi nasprotniki in kakor nekdanji Judje v Jeruzalemu, bi tudi oni radi veliko dali, ko bi mogli to resnico spraviti s sveta. Zakaj Gospodovo vstajenje je poročstvo našega vstajenja in večnega življenja, in to je, kar jih boli, to je vzrok, zakaj hočejo Gospodovo vstajenje utajiti.

Vstajenje od mrtvih — vstajenje mesa! Ali je to res nekaj tako strašnega, tako groznega, da moramo to tajiti, da se moramo vstajenja bati? Nikakor, dragi moji, ampak ravno nasprotno je res. Ta resnica je za nas tako tolažilna, tako vesela, tako upapolna.

Zato hočemo tudi mi ob praznikih vstajenja Gospodovega premišljevati vstajenje in preudariti:

1. kaj nas uči o vstajenju mrtvih sveta katoliška Cerkev;

2. kaj pravi k temu nauku naša zdrava pamet.

1. Kratko je povedan ves nauk o vstajenju v enajstem členu apostolske vere tako-le: Verujem v vstajenje mesa. Prav določno pa je sv. Cerkev izrazila svoj nauk v IV. lateranskem zboru, kjer pravi tako-le: Vsi — zavrženi in izvoljeni — bodo vstali s svojimi lastnimi telesi, ki jih sedaj imajo, da prejmejo po svojih dobrih in slabih delih: ti večno kazen s hudičem, oni večno slavo s Kristusom. To je nauk sv. katoliške Cerkve.

Odkod pa sv. Cerkev to vé? To je nauk, ki ga je sveta katoliška Cerkev prejela od Jezusa samega. »Prišla bo de ura, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega, in bodo šli, ki so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa slabo delali, v vstajenje pogubljenja.« (Jan. 5, 28.) Kdo pa gre v grob drugi nego naše telo, zato more vstati tudi le naše telo. To resnico, ki jo pozna tudi stara zaveza, ki nam jo izpričujeta Job in David in drugi, so oznanjevali apostoli po vsem svetu. Pri svojem oznanjevanju so se zmeraj sklicevali na vstajenje Gospodovo. Tako govori prav odločno sv. Pavel: »Ako pa Kristus ni vstal, tedaj je prazno naše oznanjevanje, prazna tudi naša vera. Spoznani smo pa tudi za krive priče, ker smo pričevali zoper Boga, da je obudil Kristusa, ki ga ni obudil, ako mrtvi ne vstanejo.« (I. Kor. XV. 14, 15.) Vemo pa, da vpričo apostolov ni nihče tajil, celo sovražniki si niso upali tajiti vstajenja Gospodovega. »Začetnika življenja pa ste umorili, katerega je Bog obudil od mrtvih, česar smo mi priče« (Dej. ap. III. 15), govori sv. Peter očitno, pred vsem ljudstvom v Jeruzalemu samo nekaj tednov po vstajenju, in nikdo mu ne ugovarja, nikdo ne trdi, da Peter laže. In kedaj bi bilo bolj potrebno to laž zavrniti in zabraniti? Gotovo bolj takrat ko danes.

Od nekdanj že veruje sv. Cerkev na vstajenje po smrti, na vstajenje mesa. V podzemskih hodnikih rimskih katakomb najdemo napise: Tukaj počiva Aleksandra, ki je verovala v vstajenje. — Telo je tukaj v miru pokopano, dokler ne vstane itd. Ti napisi so živo govoreče priče, da je Cerkev že od nekdanj verovala v vstajenje mesa.

2. To vzvišeno, tolažilno in blagodejno resnico pa skušajo v današnjih časih spraviti s sveta, češ, ni ga vstajenja od mrtvih, vse to je samo slepilo, samo strah za nevedne ljudi. Predragi, preden pritrdiš tem besedam, poslušaj, kaj pravi k temu zdrava človeška pamet.

Poglej, vsak človek se boji smrti, vsak bi rad večno živel. Željo po večnem življenju najdeš med otroci, najdeš jo med osivelimi starčki, najdeš jo med pagani in med kristjani. Ali naj človeški rod nekaj želi, česar ne more doseči? To bi bilo nekaj strašnega, nekaj hudega za nas. Že sv. Pavel pravi: »Ako samo v tem življenju na Kristusa

upamo, smo najsrečnejši med vsemi ljudmi.« (I. Kor. 15, 19.) Da, predragi, če ga ni vstajenja, potem je človek najnesrečnejše bitje, najnesrečnejša stvar na zemlji.

Koliko bojev, koliko gorja trpi človeški rod. »Poglej preproste redovnice, usmiljenke. Zapusti svet, poln vabljevih nad, posveti se Bogu in službi trpečega človeštva. Nje življenje je neprestano delo: malo počitka, mnogo molitve, mnogo bdenja, mnogo trpljenja. Streže bolnikom: gnus jih često obdaja, časih frivolnost, časih podlost... Ona molči, trpi sedaj resna, sedaj s smehljamem na ustnih, kakor ji velevala božja ljubezen... Počasi ji zacveto na licih tiste belordeče rože, znanilke rane smrti... Nekega dne berem v časnikih tam zadaj v drobnem listku: Umrla je A., usmiljenka, 28 let, za jetiko. Odkod to junaštvo? Daje ji ga vera. Tako junaštvo se skriva časih v raztrgani bajti, v zadnjem kotu naše dežele. Tam trpi mati; polno otrok, oče pijanec; kolne jo in tepe; beda v hiši, sramota zunaj hiše, a mati molči in trpi... Odkod nje junaštvo? V kotu visi razpelo s Križanim. Tja se včasih ozre mati in si misli: saj je on še več trpel. Takih zgledov iz življenja našega ljudstva, živih in resničnih, bi lahko naštel še več. Odkod to junaštvo, odkod moč? Misel na Boga, na dušo, na posmrtnost, na večnost, na mipljivost vsega časnega, na neminljivost večnega življenja — te misli so velike, tako močne, da dajo človeškemu srcu moči v najhujših bojih.«¹

Telo je ustvarjeno duši v pomoč. Telo pomaga opravljati dobra, pa tudi slaba dela; zato pa zasluži telo tudi plačilo ali pa kazen. In Bog, ki je neskončno pravičen, ki plačuje vsakemu po zasluženju, bo plačnik tudi našim telesom. Bog bi ne bil neskončno pravičen, če bi pustil naša telesa razpasti v prah, Bog pa je neskončno pravičen, zato ne bo pustil naših teles v grobu, ampak jih bo obudil v življenje, da prejmejo zaslužen plačilo.

Iz tega, predragi v Kristusu, lahko spoznaš, kako potrebno nam je verovati v vstajenje po smrti. Ta resnica nas podpira in krepi v bojih, nam daje moč v življenju, nas tolaži v smrti. Zato imejmo vedno pred očmi svoje vstajenje in veselimo se ga in veseli prepevajmo našo staro, znano pesem:

In z lepo dušo še telo
bo Jezus v sveto vzel nebo. Amen.

J. Langerholz.

¹ Dr. Al. Ušenjčnik: Knjiga o življenju.

Bela nedelja.

O krstni milosti.

Dva važna dogodka nam stavi pred oči današnja nedelja. Jezus se drugič prikaže po svojem vstajenju svojim učencem in jih pozdravi s pomenljivim pozdravom: »Mir vam bodi!« (Jan. 20, 26.) Med učenci Jezusovimi se nahaja tudi Tomaž, ki ni hotel verjeti svojim součencem, da so videli od smrti vstalega Učenika. Zveličar mu veli, da dene svoj prst v njegove rane. Oh, kdo ne bo občudoval prevelike skrbi Jezusove za njegovega v dvomu živečega apostola, Jezus se poniža in stori vse, da prepriča Tomaža o resničnosti svojega vstajenja. Še drugega dogodka nas spominja današnja nedelja. Spominja nas sv. krsta. Vsled tega se prva nedelja po Veliki noči tudi imenuje bela nedelja. V prvih krščanskih časih so namreč bili tisti, ki so sprejeli Jezusovo vero, slovesno krščeni na veliko soboto. Pri sv. krstu so dobili posebno belo oblačilo, ki so ga nosili celih osem dni. Na današnjo nedeljo so ga v cerkvi slovesno odložili. Od tod ime bela nedelja. Vsled tega se danes sv. maša pričenja z besedami sv. Petra: »Kakor novorojeni otroci hrepenite po čistem duhovnem mleku, da v njem rastete v zveličanje!« (I. Pet. 2, 2.) Današnja nedelja nas spominja sv. krsta, pri katerem smo postali otroci božji in dediči nebeške blaženosti. Velike milosti smo torej prejeli pri sv. krstu. Vsled tega naj bi bil današnji dan za vsakega izmed nas

I. dan zahvale,

II. dan kesanja in

III. dan resnega sklepa in obljube.

I. Današnji dan naj bi bil za vsakega izmed nas dan zahvale. »Sprejmi belo oblačilo, nosi je neomadeževano do sodnjega stola Gospoda našega Jezusa Kristusa, da zadobiš večno življenje!« Te besede je govoril duhovnik vsakemu izmed nas pri sv. krstu, ko nas je ogrnil z belim oblačilcem. To belo oblačilo pomeni notranjo milost božjo, pomeni oblačilo nedolžnosti, s katerim Bog vsakega človeka olepša pri sv. krstu. Oh, kako lepo je to oblačilo krstne nedolžnosti! Lepota, kakor veste, ima veliko moč do človeškega srca. Lepota človeško srce kar očara. Koliko naporov žrtvujejo ljudje, da pridejo na visoke gore ter od tam občudujejo lepoto stvarstva! Koliko se marsi-kdo trudi, da si lahko oskrbi lepo obleko, najme lepo,

udobno stanovanje! Eden sam lep obraz je mnogokrat vzrok, da kdo žrtvuje svojo časno in večno srečo. Pa kaj je naravna lepota v primeri z nadnaravno, katere ne more videti naše telesno oko! Da boste dobili vsaj nekaj pojema o nadnaravni lepoti, o dušni lepoti, predstavite si sivolasega starčka! Slaboten, bolehen je. Njegove oči so oslabele, glava je plešasta, k tlom pripognjena, čelo in lice razorano od gub, roke brez moči, noge skoraj otrpele. A ta obnemogli starček je ozaljšan z vsemi čednostmi. On je ljubezniv in milosrčen do vseh ljudi, potrpežljiv in vesel sredi pomanjkanja, poln ljubezni do Boga, vedno pripravljen za Boga in vero vse žrtvovati. Kdo ne bode takega starčka spoštoval, ljubil? Res njegova vnanost ni lepa, a lepa je njegova duša. Čednosti, ki ga krasijo, so odsev njegove dušne lepote. S tako lepoto je nas vse ozaljšal Bog pri sv. krstu, ko je naši duši podaril svojo sv. milost ter nas je sprejel za svoje otroke. Ta dušna lepota je izredna iz dveh vzrokov: je izredna vsled svojega nenavadnega sijaja in vsled svoje trajnosti. Lepota duše, ki je v milosti božji, se sploh ne da popisati. Lepota take duše presega vsako zemeljsko lepoto. Vsled te milosti postanemo otroci božji, postanemo podobni Bogu, postanemo deležni božje narave. Kdor bi torej hotel prav opisati lepoto, bi moral najprej opisati neskončno lepoto božjo, katero strme gledajo angeli in izvoljenci božji.

A ta dušna lepota ni samo izredno velika, ampak je tudi neminljiva. Kar je zemeljskega, je vse minljivo, tudi zemeljska lepota mine. Tudi najlepše lice se izpremeni in izgubi svojo lepoto. Tudi najmočnejše telo počasoma oslabi. Kako grozno je, kar mnogokrat bolezen naredi s človeškim telesom. Zob časa vse uniči. A do dušne lepote nima nobene moči. Nasprotno. Ta se s časom vedno bolj razvija, postaja vedno lepša. Še hujša sovražnica lepote je smrt. Ta pa naravnost pokonča vsako zemeljsko lepoto. Kako neusmiljena je smrt zlasti s človeškim telesom! Kakor hitro umrje človek, začne njegovo telo kar razpadati, gniti, trohneti. Smrt pokonča zadnje sledove vsake človeške lepote, tako da nas že sam pogled na trohneče in smrdljivo telo napolnjuje s studom. Lepota pa, s katero Bog okraši človeško dušo pri sv. krstu, ne mine s smrtjo. Smrt je ne more uničiti. Ta lepota gre skozi vrata smrti v večno poveličanje. Zato piše sv. Pavel: »Ko se prikaže Kristus, vaše življenje, takrat se tudi vi z njim prikažete v slavi.« (Kol. 3, 4.) Po vsej pravici torej sv. Cerkev opominja pri sv. krstu krščenca: »Sprejmi belo oblačilo, nosi je neomadeževano do sodnjega stola gospoda našega Jezusa Kristusa, da zadobiš večno življenje!« Na ta vzvišeni

dar krstne milosti, na oblačilo krstne nedolžnosti nas spominja današnji dan. Zato pa mora biti današnji dan za vsakega izmed nas dan zahvale. Prisrčno zahvalimo danes Boga, da nas je brez vsakega našega zasluženja že kot majhne otroke ozaljšal s tem čudovito lepim oblačilom.

II. Današnji dan nam pa mora biti tudi dan srčnega obžalovanja. Če namreč pomislimo, da smo dragoceni dar krstne nedolžnosti tako malo cenili, ga znabiti umazali, da smo znabiti oblačilo krstne nedolžnosti celo raztrgali, izgubili, potem nas mora obiti resnično žalost. Vsak smrten greh je tišči sovražnik naše duše, ki nam oblačilo krstne nedolžnosti raztrga. Kakor hitro storimo smrten greh, je takoj uničena vsa nadnaravna lepota naše duše. Lepo dišeči vrt naše duše, v katerem so najbujnejše procvitale čednosti, postane gnusoba. Takšno opustošenje povzroči smrtni greh v naši duši. Pa kolikeri kristjani so storili že smrtni greh, ko so komaj prišli k pameti! Ko bi mogli pogledati v srca ljudi, bi res videli čudne reči. Marsikdo je prikupljive, lepe vnanjosti, a znotraj je ostuden. Po letih je še le otrok, a ima na sebi že celo butaro grehov.

Sv. Janez Evangelist je vzel v vzgojo nekega dečka in si ga je vzgojil v nedolžnega mladeniča, ki je postal veselje njegovega srca. Prigodilo se pa je, da je moral sv. apostol odpotovati po svojih misijonskih poslih. Za dobo svoje odsotnosti je izročil mladeniča v oskrbo nekemu škofu. Mladenič je zašel na slaba pota in je postal roparski poglavar. Ko se je sv. Janez vrnil z misijonskih potovanj, je vprašal po mladeniču. Ves potrtn in žalosten mu odgovori škof: »Oh, on je umrl! Umrl je za Boga, zapravil je nedolžnost, postal je ropar.«

Ko bi vas, krščanski starši, danes vprašal oni duhovnik, ki je krstil vaše otroke, jih očistil greha ter jih ozaljšal z oblačilom krstne nedolžnosti: »Kje je otrok, kateremu sem jaz odprl nebeška vrata?« Marsikatera mati bi morala odgovoriti: »Oh, je že mrtev — za Boga!« Ako bi vas jaz danes vprašal, kje so device, mladeniči, možje in žene, ki so nekda kakor svetle zvezde žareli na obzorju sv. Cerkve, bi mi vi morali odgovoriti: »Ni jih več! Mrtvi so za Boga in nebesa.« Marsikdo mora pri tem vprašanju povestiti oči, ker mu vest očita nezvestobo, nehvaležnost, grehe. Kje pa tiči vzrok te strašne nesreče? Nikjer drugod ne, kakor v tem, da ljudje premalo skrbje za svoje zveščanje. Ko bi ljudje bolj skrbeli za svoje zveličanje in vedno imeli pred seboj resnico, da se izgubljeni nedolžnost in izgubljeni čas nikdar več ne povrneta, bilo bi na svetu več nedolžnosti, v posameznih srcih pa več zado-

voljnosti. Da, predragi, če pomislimo, da smo do sedaj premalo cenili obleko nedolžnosti, da smo s svojo lahko-miselnostjo zapravili morda polovico in še več svojega življenja, pač lahko spoznamo, koliko vzrokov imamo obžalovati svojo preteklost. Obžalujmo torej svoje grehe in operimo svojo omadeževano obleko v krvi božjega Jag-njeta!

III. A današnji dan je tudi za vakega izmed nas dan resnega sklepa in obljube, ko te je Bog pri sv. krstu sprejel za svojega otroka, tvoji duši dal poljub miru, te ozaljšal z obleko nedolžnosti, tedaj si mu ti po svojih botrih obljubil zvestobo, tedaj si mu ti zatrdil, da se ga ne bodeš nikdar in nikjer sramoval, ampak da ga bodeš zvesto ljubil s požrtvovalno ljubeznijo do zadnjega utrip-ljaja svojega srca. Površen pogled v srce nam pove, da smo to obljubo prelomili. Kaj nam je torej storiti? Ali se naj postaramo v nezvestobi do svojega Stvarnika? Ali naj na stare hudobije kupičimo nove? Ne! Ako je obleka naše krstne nedolžnosti umazana, mi lahko tako obleko zopet očistimo. Solze bridkega kesanja jo bodo očistile, dela resne pokore pa olepšala. Božji Zveličar gotovo ne bo prezrl naših solz in preslišal naših prošenj. Današnji dan ti je neovrgljiva priča, da se bo Zveličar z ljubečim pogledom ozrl na tvoje solze in na tvoja spokorna dela. Današnji evangelij nam poroča, kako se je prikazal od smrti vstali Zveličar svojim učencem in jim pokazal svoje petere rane. »Zakaj se me bojite,« jih je pozdravil. »Za-pustili ste me sicer v uri poskušnje, a jaz sem vam vse odpustil. Poglejte dokaze moje ljubezni! Poglejte moji roki in nogi!« Ko so hoteli rimskega vojskovodja Julija Cezarja njegovi sovražniki očrniti pri ljudstvu, češ, da nima nobene ljubezni do domovine, tedaj si Julij Cezar ni prizadeval z besedo dokazati, kako ljubi svojo očet-njavo, ampak je odpel svojo obleko in pokazal zbranim starešinam svoje rane, katere je zadobil v bojih za ljub-ljeno domovino. Tako kaže Zveličar tudi nam svoje rane in nam pravi: »Ali še hočete dvomiti o moji ljubezni, ko sem vendar toliko storil za vas? Ali si morete misliti moč-nejših dokazov ljubezni, ko so moje rane?« Povzdigni tudi ti, dragi moj, svoje oči in oglej si spoštljivo rane Kristusove, in tudi tebi bode tako pri srcu, kakor je bilo apostolom, »ki so se veselili, ko so videli Gospoda«. (Jan. 20, 20.) Ta ljubezen, to zaupanje te bode popolnoma spre-menilo. Tudi ti bodeš obljubil večno zvestobo svojemu Zveličarju. Še veliko bolj velikodušno bodeš obljubil Zve-ličarju zvestobo, ako pomisliš, s kako dobrohotnostjo je odpustil Zveličar Tomažu njegovo nevero. Poslušaj, kaj je rekel Zveličar Tomažu: »Položi svoj prst semkaj in po-

glej moje roke, in podaj semkaj svojo roko in položi jo v mojo stran; in ne bodi neveren, ampak veren!» (Jan. 20, 27.) Ta velikodušna dobrohotnost Zveličarjeva do Tomaža nas mora navdati z iskrenim zaupanjem. Odprta je Zveličarjeva stran in mi imamo prost dostop do njegovega Srca. Sv. Bernard nam kliče: »Odprta so nam vrata življenja, stopimo notri!» Očistimo v krvi Jagnjetovi svojo omadeževano dušo! Kakor nekdanj Tomažu, tako kliče tudi nam Zveličar: »Podaj semkaj svojo roko in položi jo v mojo stran v večen spomin moje ljubezni in mojega usmiljenja!«

Ako nas torej božji Zveličar danes tako ljubeznivo k sebi vabi, ali mu ne bomo resno obljubili, da mu hočemo zvesto služiti, dokler nam ne odrevenijo noge, dokler nam ne otrpnejo roke, da ga hočemo poveljevat, dokler nam beseda ne zastane na jeziku, da ga hočemo ljubiti, dokler se ne bo naša duša ločila od svojega telesa. Ali bi mogel ti, dragi moj, sedaj, ko se vsa narava prebuja k novemu življenju, še naprej spati spanje greha? Ali moreš, dragi moj, odkloniti mir, katerega ponuja Zveličar tvoji duši? Gotovo ne! Zato pa naj bode današnji dan za vsakega izmed nas dan spreobrnjenja, poboljšanja, vstajenja, začetek novega, lepšega življenja. Amen.

P. Dionizij Dušej.

Delovanje Benedikta XV. v svetovni vojni.

(Gradivo za predavanje.)

Kdor je kdaj doživel v Rimu praznik sv. apostolov Petra in Pavla, ga ne pozabi nikdar več. — Kresno solnce kot zlat blesk razlit nad Rimom. Po cestah hite romarji v pisanih nošah vsega sveta. Hrepenenče hite vsi proti istemu cilju. Tam na velikanskem trgu sredi slikovitih stebrišč stoji tempelj, kakršnih nima svet. Po stopnicah stopajo romarji kvišku, mogočna bronasta vrata so široko odprta in tisoči in tisoči stopajo skozi vrata. Kakor valovi še gibljejo množice. Notri vonj po cvetju in kadilu in morje lučic. Nad grobom sv. Petra se dviga oltar. Nad njim pa je v nedosežni višini kupola, in v kupoli silen napis: »Ti si Peter, skala, in na to skalo bom zidal svojo Cerkev in peklenska vrata je ne bodo premagala.« Orglje buče, iz zbora se pa sliši nepozabni spev:

O srečni Rim! S kryjo apostolov
Škrlatno oškropljen in posvečen,
Presegaš ti lepote vse sveta!

Kdor je slišal ta spev, ga ne pozabi nikdar.

Svetovna vojna je odtrgala narode od Rima. Noben romar ni mogel poklekniti na grob sv. Petra, da bi molil tam za svoje, za ljudstva, za blaženi mir, za edinstvo med narodi; da bi ponavljal tisto Gospodovo molitev: da bi bili vsi eno. Nihče ni mogel k čuvarju ob grobu, do njega, ki je Petrov naslednik in Kristusov namestnik na zemlji, da bi mu potožil svoje gorje, ponovil svojo ljubezen in zvestobo in sprejel njegov blagoslov. A če so ločile naša telesa sovražne meje od Rima, duha našega in naših src niso mogle ločiti. Naša srca so bila v Rimu pri svetem Očetu. Zakaj mi vemo, kaj nam je Rim. Rim je nam sveto mesto. Tam so grobovi svetnikov in mučencev, od tam nam je prisijala luč svete vere. Rim je še vedno živo središče krščanstva. »Ubi Petrus, ibi Ecclesia,« je že tako lepo rekel sv. Cyprijan. Uprav v svetovni vojni se je zopet tako lepo pokazalo, kaj bi bil lahko narodom sv. Oče, če bi narodi hoteli izprègledati. Povsod sovražstvo in boj, le iz Rima so se glasile besede miru in sprave. Takoj v svojem prvem pismu je sv. Oče jasno povedal, kaj je resnični vzrok svetovne vojske in kje je edina rešitev iz nje. Koliko se je trudil, da bi pridobil narode za mir, kaj vse je storil, da bi ranjencem in ujetnikom olajšal trpljenje in žalost. Dolgo časa ni imel uspehov — sovražstvo je bilo preveliko —, a dosegel je vsaj to, da so narodi pogledali začudeni in poslušali, odkod prihaja v tem groznem klanju in divjanju ta vabljivi glas miru in tolažbe. Celo vedno Rimu sovražni protestantje so pogledali kvišku, odkod ta božji glas, in začudili so se, da iz Rima, od svetega Očeta.

Meseca julija lanskega leta je izdal katoliški list v Rimu »La civiltà catholica« krasno delo, ki ga je spisal jezuit P. Jožef Quirico. Naslov dela se glasi: *Fatti e non parole!* Dejanja in ne besede! To je krasen mozaik delotvorne ljubezni in mirovnega delovanja Benedikta XV. v svetovni vojni. Delo sv. Očeta v tej vojni je skoro nepregledno in dalekosežnega pomena. Niti približno ne morem naštetih in popisati vseh dobrot in uslug, ki so jih papež storili svojim vernikom in tudi nevernikom tekom štirih let prelivanja krvi. Omejiti se hočem le na najbolj važna dejanja, preko katerih ne more noben katoličan kar tako mimo iti.¹

Ko je ob obletnici vojne leta 1915. sv. Oče ponovno prosil vojskujoče se narode, naj prenehajo z vojno in sklenejo mir, je dunajska »Neue Freie Presse« o papežu

¹ Razdelitev sem posnel po omenjenem Quiricovem delu, sicer sem rabil: *Vojska in mir* (Ljubljana, 1917) in tozadevne razprave v »Času«, »Stimmen der Zeit« in »Bonifatius-Korrespondenz«.

tako-le pisala: »Papež je ena največjih moralnih velesil na svetu. Več sto milijonov ga priznava za najvišjega sodnika nad njihovimi dušami ter ga spoštujejo kot očeta, katerega je izvolil sam Sv. Duh, da kot veliki duhovnik v umrljivem telesu zastopa v Cerkvi neumrljivega Boga tu na zemlji. Ko so se darovale Jupitru še kadilne in pitne daritve in ko so v svetišču boginje Veste služile njene device, tedaj se pričenja primat, ki obstoja še danes bolj trdno in sigurno kot kdaj prej.« Potem omenja Benedikta XV. in pravi: »Zgodovinska osebnost pa je še veliko večja, ako tudi je on sam osebnost, ki ne zajema samo iz bogatega zaklada Cerkve, marveč tudi iz svoje individualnosti. Sedanji papež je bil izvoljen med strahotami vojne; toda že v tem kratkem času svojega vladanja je pokazal, da noče biti samo številka v vrsti papežev.« S takim spoštovanjem in priznanjem govori judovski list o sv. Očetu.

Kakor je omenil v zadnji mirovni noti z dne 1. avgusta 1917, je troje sklenil sv. Oče izpočetka vojne, in vse troje je zvesto držal ves čas: popolno nepristranost nasproti vsem vojskujočim se državam, kakor pristoji njemu, ki je oče vseh; dejansko ljubezen do vseh brez razlike narodnosti in vere, ki mu jo je narekovala splošna zapoved božja, kakor tudi najvišje duhovno poslanstvo, izročeno mu od Kristusa; in neutrudno prizadevanje, kakor ga zahteva zopet njegovo mirovno poslanstvo, da bi se strašna borba končala in bi narodi in vladarji sklenili pravičen in trajen mir.

Prvo veliko in težko nalogo nevtralnosti je sv. stolica sijajno vršila. Ni lepšega zgleda prave in ne-sebične nevtralnosti v vsej svetovni zgodovini, kakor je nepristranost sv. Očeta v svetovni vojni. Tu se je pokazalo, da je edino rimsko-katoliška Cerkev nadnarodna in v resnici katoliška.

Že molitev za mir je sestavljena na podlagi največje nepristranosti in obdarjena z odpustki. Ko so francoski škofje in učenjaki izdali znano knjigo: »Nemška vojna in katoličanstvo«, je pisal sv. Oče nemškim katoliškim škofom, zbranim v Fuldi lepo, tolažilno pismo za nekaj krivic, ki so jih jim Francozi v dotični knjigi naredili. Ko je izšla zopet druga in tretja knjiga proti Nemcem, so sv. Oče molčali. Najlepše pa se kaže njegova stroga nevtralnost v dejanski ljubezni do bojujočih se narodov in v njegovem neutrudnem prizadevanju za mir.

Oglejmo si torej drugo točko, namreč papeževo dejansko ljubezen v svetovni vojni, kjer se jako lepo kaže nepristranost Vatikana v svetovnem viharju. Na-

ravnost genljiva je darežljivost sv. Očeta, ki je kljub svoji denarni stiski smatral druge še za revnejše in bolj potrebne podpore kot je on. Ko so leta 1914. belgijski listi vsled večletne navade nabrali po svojih naročnikih božično darilo za sv. Očeta in mu ga poklonili, ga je odklonil in obrnil v prid belgijskim revežem. Ravnotako je daroval tudi za druge kraje, ki so bili vsled vojne prizadeti. Tako je daroval Francoski 40.000 lir; za Poljsko in Galicijo gnesenskem nadškofu in krakovskemu škofu vsakemu po 25.000 lir. Pomagal je tudi vzhodni Pruski in Luksemburški; tudi Črnogore in Srbije ni pozabil. Ravnotako so bili deležni njegove podpore unijati v Ukrajini.

Veliko uslug je storil sv. Oče tudi privatnim osebam. V oktobru 1914. je prišla grofica de Belleville in še dve drugi gospe pred nemško vojno sodišče, ker so pomagale nekaterim nemškim vojakom, da so ušli čez Holandsko v belgijsko armado. Bile so v Bruslju na smrt obsojene. V obupanosti niso vedele drugega, kot obrniti se v Rim, da bi po papeževem posredovanju nemški cesar izpremenil smrtno kazen v zaporno kazen; cesar je res pregledal procesne akte in uslišal prošnjo visokega srednika. Ravnotako je posređoval sv. Oče za grofa Jožefa Hemptine iz Genta, ki je bil na smrt obsojen iz istih razlogov. Podobno je posređoval tudi za kancelijskega ravnatelja belgijskega vojnega ministrstva Freylinga in za sestro belgijskega kolonialnega ministra Renkin. Smrtne kazni je bil po papeževem vplivu oproščen tudi ruski žurnalist Janteševskij, ki je bil radi špionaže na smrt obsojen. Po posredovanju sv. stolice sta prišla baron in baronica Faulthier iz nemškega vojnega ujetništva zopet v Francijo. Ob izbruhu svetovne vojne je študiral na vseučilišču v Heidelbergu sin raje iz Cochinchine ter je bil interniran kot civilist. Tedaj je našel celo indijski raja pot v Vatikan. Na prošnjo indijskega kneza je sv. Oče izposloval pri nemški vladi, da se je indijski princ zopet nemoteno povrnil v domovino. — Velikega pomena je bil tudi uspešni predlog Benedikta XV. za izmenjavanje v vojno nesposobnih vojnih ujetnikov. Ni še bila obletnica vojne, ko so prihajali invalidi iz severnih ruskih pokrajin v ljubljeno domovino. Koliko solza in gorja je bilo s tem prihranjenega! »Nikoli ne bom pozabil papeža,« je rekel slovenski invalid, ki se je vrnil iz ruskega ujetništva. Istotako so se izražali po njegovem zatrdilu tudi drugi invalidi, celo nekatoličani, ki so se takrat vračali domov. Predloga sv. Očeta za premirje na vseh bojiščih na sveti večer niso bojujoče se države sprejele. Vendar je pa vzbudil ta predlog veliko ljubezen katoličanov do papeža.

Tretji predlog iz Vatikana je koristil civilnim internirancem. Predlagano je bilo, naj bi se izmenjali vsi za vojno nesposobni civilisti, in drugič tudi vsi oni, katerih starost presega vojaško službeno dobo. Prvi del predloga so izvedli, drugega dela pa ne, ker je nastalo mnogo težkoč glede vojaške službene dobe, ki je pri različnih državah različna. Nadalje se je s posredovanjem Vatikana tudi doseglo, da so jetične vojaške ujetnike Francije in Nemčije pripeljali v Švico. Sv. Oče je tudi dosegel, da so s francoskimi duhovniki-prostaki, ki so prišli v nemško ujetništvo, ravnотako postopali kot s častniki. Toda še več. Rimska stolica je izposlovala, da je bilo vseh 800 francoskih duhovnikov pozneje oproščenih ujetništva. Dunajskemu nunciju je bilo naročeno, naj mesto papeža obišče italijanske in srbske vojne ujetnike; isto je bilo naročeno tudi za druge dežele. Ko je bilo v francoskem ujetništvu na Korziki več civilnih vojnih ujetnikov, med njimi več duhovnikov, je tudi semkaj poslal sv. Oče svojega zastopnika, da se je prepričal o slabem stanju ujetnikov. Takoj nato so jim ujetništvo bistveno izboljšali, kakor je poročal dr. Zdešar v »Bogoljubu«, in kmalu nato so se vrnili nazaj v Marséj. Po papeževem posredovanju se je uredila tudi korespondenca iz okupiranega ozemlja: Belgije, Francoske, Srbije in Avstrije. Iz Rima je prišel tudi predlog za nedeljski počitek vojnih ujetnikov in za premirje vsak petek popoldne od 3. do 6. ure, da bi pokopali padle vojake. Ta dva predloga nista bila sprejeta. Ustanovile so se tudi takozvane katoliške komisije, ki so imele centralne pisarne za vojne ujetnike v Rimu, Paderbornu, Freiburgu (v Švici) in na Dunaju z dopisovalnimi središči v Monakovem, na Dunaju, v Parizu, Zofiji, Paderbornu, Frankobrodu, Draždanah, v Manili (na Japonskem), Londonu, Luksemburgu, Maastrichtu, Petrogradu, Stokholmu, Bernu, Freiburgu, Curihi, Gentu in Carigradu. Sv. Oče je branil tudi mednarodno pravo. Večkrat je protestiral proti kršenju (mednarodnega prava) nevtralnosti, proti obstreljevanju odprtih mest in proti uničenju in rekviziciji kulturnih predmetov. To so le nekatera dela usmiljenja in krščanske ljubezni, katera je storil sv. Oče med svetovno vojno; katoliška Cerkev je še vedno *προκαθημένη της αγάπης* praesidens coetus caritatis, kakor jo je označil že sv. Ignacij, mučenec, v svojih neminljivih pismih. Mnogo dobrot je pa storil sv. Oče, za katere ne ve nihče, pa so zapisane v srcih hvaležnih katoličanov in v knjigi življenja.

Prav posebno pa se je zavedal Benedikt XV. vsa štiri leta svetovne vojne, da je naslednik njega, ki je Kralj

miru. Sv. Duh je z njim, Duh sveta in Duh moči. O, ko bi mu narodi z zaupanjem izročili svoje pravde in prepire, kako blažen mir bi vladal na zemlji. Nobena druga nevtralna država ni niti enkrat povzdignila prapora miru in pozvala bojujoče se narode za mir, dočim je Vatikan to ponovno storil. Dva dni po izvolitvi je izdal Benedikt XV. 8. septembra 1914. pismo, ki je dopolnilo onega pisma, ki ga je izdal njegov prednik 2. avgusta istega leta. Tu pozivlja katoličane k molitvi in pokori, obrača se pa tudi na voditelje narodov ter jih prosi, naj prenehajo z nečloveškim klanjem. Z isto prošnjo se obrača Benedikt XV. v svoji prvi encikliki »ad beatissimi« z dne 1. novembra 1914. na vesoljni episkopat ter pravi, da so še druga sredstva, s katerimi se storjena krivica popravi. Še bolj programatično se je pa sv. Oče izjavil v tajnem konzistoriju pred kardinalskim kolegijem 22. januarja 1915. V zvezi s tem je tudi pismo, ki ga je pisal na praznik Brezmadežnega spočetja 1914. leta kardinalu Mercieru. Tu je izpovedal sv. Oče popolno nepristranost in poudarjal, da so mu katoličani obeh bojujočih se skupin enako dragi. Vendar pa je rekel, da ne bo zatajil očetovske ljubezni do onega naroda, ki mu je prav posebno naklonjen, do belgijskega naroda. To je tudi dokazal v posebno prijaznem pismu belgijskemu primasu in z največjo denarno podporo. Nadalje prosi v ravno tem pismu armade na sovražnih tleh, naj prizanašajo mirnemu prebivalstvu ter naj jim pusté, kar jim je najdražje: njihove cerkve, duhovnike in vero. Takoj po izbruhu vojne med Avstrijo in Italijo je papež pisal pismo kardinalu dekanu Vanutelliju ter tožil, da v tem težavnem položaju ne more sklicati konzistorija, kakor ga je nameraval. Nato pravi, da ne poslušajo vladarji in narodi njegovega mirovnega klica, ampak da furija vojne še huje divja. Zato pozivlja vernike k vztrajni molitvi. Še bolj resne so pa besede apostolskega opominjevanja, s katerimi se obrača namestnik Kristusov ob obletnici vojne, 28. julija 1915, na bojujoče se narode in njih vladarje. Tu jih prosi kot najvišji pastir njihovih duš, naj vendar prenehajo s to strašno morijo, in blagruje onega, ki bo prvi podal roko za sporazumni mir. Dne 6. decembra 1915 poudarja sv. Oče v nagovoru na kardinale, naj se sklene tak mir, ki bo odgovarjal interesu obeh nasprotnih straní, in navaja zopet nekatere misli, ki jih je označil že 28. julija istega leta. Ponovno željo po miru je izrazil kardinalu vikarju Pompili dne 4. marca 1916. leta. — Nov list slave, kakor se je izrazil nemški državnik von Kühlmann, pa tvori v zgodovini papežev zadnja mirovna nota Benedikta XV., naslovljena na poglavarje boju-

jočih se držav (ai capi dei popoli belligerenti). V tej noti je sv. Oče prvič podal konkretne in praktične predloge za sporazumni mir, katere naj bi vlade same še bolj precizirale in izpopolnile. Ta mirovna nota se razdeli v dva dela: v prvem delu navaja sv. Oče sredstva, ki bi onemogočila vojno, v drugem delu pa navaja več predlogov, ki naj bi uvedli sporazumen mir. Predlogi so sledeči: Osnovno načelo mora biti to, da naj materialno silo orožja nadomesti npravna moč pravice. Posledica tega načela bi bil sporazum vseh, da obenem in vzajemno zmanjšajo oboroževanje; določi naj se način in jamstvo za razoroževanje; ohrani naj se tista mera vojaštva, ki je potrebna in zadostna, da se vzdrži v vsaki državi javni red; mesto armad naj se ustanove razsodišča s svojo visoko mirovno funkcijo; določi naj se zopet način in sankcija, kako nastopiti proti državi, ki ne bi hotela ali podvreči mednarodnih vprašanj razsodišču ali pa ne sprejeti njegovih razsodb. Ko bo tako ustanovljeno vrhovno gospodstvo prava, naj se odstranijo vse ovire, ki so na potu občevarju narodov, s tem da se zagotovi vsem prava svoboda in skupnost morja; to bi na eni strani preprečilo mnogo prepиров, na drugi strani pa odprlo nove vire blaginje in napredka narodov. Glede poravnave škode in vojnih stroškov ni druge rešitve, kakor da postavijo za splošno načelo popoln in vzajemen popust. Če so kje posebni slučajji, naj se pravično in blagohotno pretehtajo. Vse to pa, pravi Benedikt XV., ne bo mogoče, če države druga drugi ne vrnejo, kar so dejansko zasedle. Posebej omenja v tej noti samostojnost Belgije, preporna vprašanja med Italijo in Avstrijo, Nemčijo in Francijo, Poljsko, balkanske države in Armenijo. Nota pravi, da je treba imeti vedno pred očmi neizmerno dobro trajnega miru; pod tem vidikom da je treba v mejah pravičnosti in možnosti vpoštrevati težnje narodov in vzporediti interese s skupno blaginjo velike človeške družbe. — Nota je bila pisana v originalu v laškem in francoskem jeziku. Zelo modro je bilo izvedeno razpošiljanje note vojskujočim se državam. Vladojem, ki so bili v diplomatičnih zvezah z Vatikanom, so se razposlali pismeni izvodi z lastnoročnim papeževim podpisom. Nemčiji namenjen eksemplar je imel še dva tiskana izvoda, s prošnjo, naj pošlje enega bolgarskemu carju, drugega pa turškemu sultanu. Angleški vladi je pa poslala sv. stolica 15 takih tiskanih izvodov s prošnjo, naj Anglija pošlje enega francoski republiki, enega italijanskemu kralju, enega predsedniku Združenih držav; drugih 12 izvodov pa naj pošlje drugim svojim zaveznikom kamor smatra angleška vlada potrebno. Vladam nevtralnih držav so došli tiskani izvodi brez papeževega podpisa.

Poglejmo še, kako so bojujoče se države papeževu mirovno noto sprejele. »Osservatore Romano«, vatikansko uradno glasilo, je obelodanil mirovno noto v posebni izdaji. Vse nasprotno časopisje je poudarjalo papežev nastop. Izvzeti pa moramo framasonske liste, ki so dobivali direktivo od svojih voditeljev, kakršni so Clemenceau, Sonnino in drugi. Nemčija in Avstrija sta 19., oziroma 20. septembra 1917 papežu odgovorili. Odgovor je tu in tam prazen, dolgovezen; polno besed, malo vsebine; polno poklonov, a dotika se le splošnih načel, ki jih papež predlaga. Njegove konkretne, najbolj pereče predloge pa popolnoma ignorira. Tudi avstrijski zunanji minister grof Czernin je hinavsko pozdravil ta velevažni korak sv. stolice. Oficijelna Nemčija se je delala prijazna mirovni noti; posebno laskavo se je o njej izjavil državni tajnik za zunanje zadeve. Protestantovski listi so to pot zabavljali čez svetega Očeta. Italijansko časopisje je skoro brez razlike, če izvzamemo framasonske liste, z velikim veseljem pozdravljalo nastop Benedikta XV. Angleško in francosko časopisje je pisalo bolj rezervirano; listi lože so pa odklanjali papežev mir. Ententa papežu ni odgovorila; žalitev brez primere, ki jo ima v prvi vrsti Italija na svoji vesti. Odgovoril pa je 30. avgusta istega leta Wilson v Ameriki. Priznava ista načela. Glede konkretnih predlogov je drugega mnenja. On je v vojski z Nemčijo, v vojski z militarizmom; zato pravi odkrito in brezobzirno: Pasti mora v nemškem ljudstvu vojaška organizacija s svojo neodgovorno vlado, ki hlepi po gospodstvu sveta; narodi sami, vsi enakopravni in svobodni, ne vlade, morajo sklepati mir. — Katoličani obeh nasprotnih si strank so z velikim veseljem sprejeli poslanico sv. Očeta. Moralni uspeh te mirovne note je bil velikanski, dočim materijalnega uspeha na prvi pogled ni bilo. Vzrok, da ta mirovna nota ni imela zaželenega uspeha, je bila oholost državnikov, ki so se za papeževe besede le malo ali pa nič zmenili. — Vendar že sedaj ob koncu svetovne vojne lahko uvidimo, kakšne važnosti je bil ta korak papeža za ves potek vojne. Pričelo se je vedno živahnejše mirovno gibanje na podlagi papeževih načel, snovale so katoliške mirovne zveze. Ko je predsednik Unije, Wilson, govoril o temelju miru, je vzel, kakor smo videli, za podlago glayne točke papeževe mirovne poslanice. Ko obhaja danes demokratična ideja svoje zmagoslavje, obhaja to zmagoslavje v prvi vrsti katoliška Cerkev. Papeštvo je bilo vedni nasprotnik tiranstva. Samo je stoletja stalo na čelu idealne svobodne zveze med seboj neodvisnih narodov. Njegov imperium mundi naj bi bila Respublica christiana — družina krščanskih na-

rodov, ki naj bi na temelju ene in iste vere in v duhu ene in iste ideje gledali in spoštovali v papežu svojega skupnega očeta ter s tega vidika sprejemali in izvrševali njegovo voljo.

Najuspešnejše sredstvo, katerega se je Benedikt XV. posluževal v svetovni vojni, je pa gotovo molitev. Kakor sem omenil, je kmalu v začetku vojne obdaril molitve za mir z obilnimi odpustki; v lavretanskih litanijah je pridejal še invokacijo »Kraljica miru, prosi za nas«. Dne 30. julija 1916 je imela vsa mladina Evrope skupno sveto obhajilo za skorajšnji mir. Tako je bilo samo v Rimu 4000 otrok pri sv. obhajilu tisti dan in potem v avdijenci pri sv. Očetu. Parkrat je bil določen za vso Cerkev dan za mirovno pobožnost in celodnevno češčenje. Svetovna vojna je dala tudi povod za odlok, da lahko vsak duhovnik na vernih duš dan opravi tri sv. maše. Letos so na praznik apostolov sv. Petra in Pavla vsi katoliški duhovniki ponaročili sv. stolice opravili najsvetejšo daritev za sporazumni mir narodov.

To je v kratkih potezah delovanje Benedikta XV. v svetovni vojni. Sodobniki še ne bomo mogli prav uvideti važnosti delovanja Petrovega naslednika med svetovno vojno. Potrebna bo primerna zgodovinska perspektiva, da bomo mogli še bolj ceniti delovanje sv. Očeta med grozno viхро Evrope. Pozni rodovi ga bodo blagrovali in s častjo izgovarjali njeno ime. »O, blažene stopinje onih, ki oznanjajo mir,« berejo duhovniki na god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda v brevirju. Podobno moremo reči tudi o sedanjem papežu. V Rim se bodo ozirali narodi, kajti spoznali bodo, da le iz Rima prihaja evangelij miru. Da bi se pač uresničile besede preroka, ki pravi: »Pridite in stopimo na goro Gospodovo in v hišo Boga Jakoba; učil nas bo svoja pota in hodili bomo po njegovih stezah, ker iz Siona bo izšel zakon in postava Gospodova iz Jeruzalema. Sodil bo ljudstva in grajal mnoge narode; meče bodo zvarili v lemeže in sulice v srpe. Ne bo dvignil narod meča proti narodu in ne bodo se med seboj bojevali.« Blagor narodu, ki ima papeža za pokrovitelja; njega ščiti in njemu pomaga največja velesila na svetu. Takemu narodu pomaga sam namestnik božji, namestnik Tistega, ki je Pravičnost in Svoboda sama.

Če se mi Jugoslovani zavedamo, da je sedanja doba usodna za naše nadaljnje življenje, ozrimo se po velikih zaveznikih ter skrbimo, da postane papeštvo tudi naš zaščitnik, naš voditelj na poti k novemu življenju, ki ga je pri narodih vedno pospeševalo in ga še vedno varuje, k življenju v lastni neodvisni državi. Nova doba, nove ideje,

nova pota. — Hoditi moramo boljša pota, kakor so jih hodili tolikokrat slovanski narodi, da ne bomo i mi pozneje težno zrlí na trenutke, ki so bili zamujeni.

A. Č.

Nagovori za mladino.

O božji besedi.

Preljubi otroci! Pojdimo danes v puščavo in glejmo Jezusa, kako uči. Velika množica obdaja nebeškega Učenika. Med njo so tudi otroci, ki nepremično gledajo na Jezusa in pazljivo poslušajo božjo besedo, tako pazljivo, da so celo pozabili na jed. Dobri Zveličar je bil tega zelo vesel in jim je pokazal svojo ljubezen s tem, da jih je nasitil s kruhom v puščavi. To se je dogodilo namreč takrat, ko je s petimi kruhi in dvema ribama nasitil pet tisoč mož, ne vštévši žena in otrok. — O, da bi tudi vi tako radi poslušali Jezusa, kot ti otročiči v puščavi! Kako rad bi vas imel mili Jezus! Pa kaj? Ali Jezus še uči? Da, še zmeraj uči po svojih namestnikih — po škofih in mašnikih. Le poslušajte marljivo božjo besedo!

Jezus je imel dvanajst apostolov. Tri leta so hodili z njim po sveti deželi od kraja do kraja in poslušali njegove nauke. Pred svojim vnebohodom pa jim je zaklical: »Pojdite po vsem svetu in učite vse narode!« (Mat. 28, 19.) S temi besedami jim je zaukazal, naj uče ljudi, uče ravno-tisto, kar so slišali iz njegovih ust. Apostoli so ubogali svojega učenika. Ko so sprejeli na binkoštni praznik Svétega Duha, so začeli oznanjati Jezusove nauke in sicer najprej v mestu Jeruzalemu, nato pa so šli v razne kraje in povsod učili ljudi. Razširjali so po svetu to, kar je govoril Jezus. Ponavljali so tedaj njegove besede — besedo božjo, saj Jezus ni samo človek, ampak Bog in človek skupaj, zato so tudi njegovi nauki, božji nauki, njegove besede — božja beseda. In da se ne bi pozabila božja beseda, so apostoli izvolili moše-mladeniče, jim izročili božje nauke ter jim zapovedali, naj jih oznanjujejo ljudem. Ti so bili njih nasledniki. Eni so se imenovali škofje, drugi mašniki. Jezus je naročil apostolom, naj si preskrbe naslednike poleg drugega tudi zato, da bi se ohranila čista in nepokvarjena božja beseda. Prvi nasledniki apostolov so zopet drugim izročili božje nauke in ti zopet drugim, in tako se je godilo do današnjega dne in se bo vršilo do konca sveta. Potemtakem, preljubi otroci, se še niso poizgubili nauki, katere je razlagal po

Palestini sam Sin božji, Jezus Kristus. Neprestano so se oznanjevali in se oznanjajo še dandanes, oznanjajo tudi vam tako v cerkvi kot v šoli. Mašnik-katehet je tisti, ki vas poučuje v Jezusovih naukih, vam razlaga božjo besedo. Še več smem trditi. Kdor posluša mašnika, posluša Jezusa samega. Ali res? Gotovo, saj to trdi o mašnikih Jezus, resnični Bog. On pravi: »Kdor vas posluša, mene posluša.« (Luk. 10, 16.) O, sreča nad vso srečo! Kdor posluša mašnika, posluša Jezusa; kdor sprejema mašnikove besede — sprejema božjo besedo. Srečni, kajneda, so bili oni otroci, ki so videli Jezusa v puščavi in poslušali njegove besede; pa nič manj srečni ste tudi vi. Ravnotisti Jezus vas uči še dandanes, ne sicer tako, kot nekdanj, pač pa vas uči po svojih namestnikih. Kadar koli tedaj poslušate pridigo, kadar je v šoli veronauk, ne mislite, da vas uči človek — ne, ampak Jezus sam je med vami, da vam razlaga večne resnice, on vas opominja in uči, da bi znali prav živeti in se večno zveličati. Ker vso torej poučuje Jezus, vaš najboljši prijatelj, se pač spodobi, preljubi otroci, da ga pazljivo poslušate in se tudi marljivo učite katekizma in zgodb. Pa kaj vem iz šole? Kaj opažam v cerkvi? Kaj stoji v spričevalu? Marsikdo nagaja pri katehetu, šepeta in se igra; marsikdo je pri pridigi raztresen, se ozira, preriva; marsikdo ima slab red v veronauku. Smem li takega otroka prištevati med one, ki ljubijo Jezusa in ga poslušajo? Otrok, odgovori mi! — Ubog zamorček je slišal, da so prišli duhovniki v bližino in tam uče ljudi. Srčno je želel, da bi tudi sam kaj slišal o Jezusu. Skrivaj se torej napoti neki večer k mašnikom. Njegov gospodar ga zapazi in ostro zakliče skozi okno: »Kam pa greš?« Deček žalostno odvrne: »Pridigo grem poslušat.« »Le poskusi,« pravi gospodar in še pristavi: »Ako pojdeš, jih boš dobil trideset z bičem in boš uklenjen v železne verige. Si li razumel?« Zamorček povese oči in pravi: »Zatožil vas bom velikemu gospodu.« »Kateremu?« vpraša gospodar. »Povedal bom velikemu gospodu, Gospodu nebes in zemlje, da me moj gospodar ne pusti poslušati njegove besede.« Ginjen po teh besedah pravi gospodar: »Le pojdi.« Ves vesel hiti zamorski otrok v misijonsko cerkev in marljivo sprejema božje nauke v svoje srce, posluša zvesto dragega Jezusa.

Preljubi otroci! Ravnajte se po zgledu tega pridnega dečka! Prihajajte radi k pridigam in h krščanskemu nauku, pazljivo poslušajte božjo besedo v cerkvi in v šoli. Na ta način boste ugajali njemu, ki vas uči, ugajali najboljšemu učitelju — milemu Jezusu. Še bolj pa boste njemu ugajali, ako se boste tudi radi učili veronauka. V katekizmu in v zgodbah je zapisana božja beseda. Po

teh knjigah vam Jezus govori, vas Jezus uči — prebirajte ju radi! Najbolj pa boste ugajali nebeškemu Učeniku, ako boste tudi tako živeli, kakor zahtevajo njegovi nauki. Kaj koristi, če zna kdo gladko ves katekizem; kaj pomaga, če ve vse zgodbe — pa je hudoben. Tak ne živi po božjih naukih, po božji besedi, je grešnik; Bog ga ne mara. Vi pa živite tako, kakor vas uči božja beseda, uči Jezus po svojih namestnikih. O takih veljajo besede: »Blagor tistim, kateri božjo besedo poslušajo in jo ohranijo« (Luk. 11, 28.) — po njej žive. Amen.

P. Arhangelj Appej, katehet.

Pogled na slovstvo.

Marija, kraljica src. Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Iz francoščine prevedla in izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču. Druga izdaja.

Slovenci se radi imenujemo Marijin narod. Zato tudi z velikim veseljem sprejmemo vsako knjigo, ki ima namen, da razširja in utrjuje češčenje nebeške Kraljice med nami. Posebno dobrodošla pa nam je knjiga »Marija, kraljica src«, ker nam nudi nauk o pravi pobožnosti do Matere božje. Prava ali popolna pobožnost do Marije je po nauku bl. Grinjona v tem, da se popolno izročimo Materi božji, da postanemo po njej popolna Jezusova last in da delamo vse v popolni odvisnosti od volje Marijine po zgledu Jezusa samega. Pač so vsi veliki Marijini častilci gojili pravo in popolno češčenje do Matere božje, toda bl. Grinjon ima veliko zaslugo, da je prvi izrecno učil označeno pravo pobožnost do Marije, da je nauk o imenovanju pobožnosti sistematično uredil in ga z dokazi utrdil. Poljudna, toda temeljita razprava o pravi pobožnosti do Marije je v prvem delu Grinjonove knjige; drugi del pa uči, kako naj se goji taka pobožnost. — Težko je v malo besedah le približno označiti bogastvo misli, ki je nakopičeno v Grinjonovem spisu. »Izkušnja nam potrjuje,« pravi slavní oratorijanec Faber, »da četudi knjigo ponovno preberemo, nikdar ne usahne njena lepota, nikdar ne izčrpamo njenih misli, nikdar ne izgine sveži duh veselja, ki nas navdaja, kadarkoli se vglobimo v njene misli.«

Povsod, kjer se bo razširila knjiga »Marija, kraljica src«, bo pravo češčenje do Matere božje izdatno napredovalo in kmalu se bodo pokazali tudi blagodejni sadovi. »Kdorkoli knjigo temeljito proučuje,« piše kardinal Vaughan, »bo začutil, da ga je obsijala nova luč.« »Izdal sem to knjigo nanovo,« pravi isti kardinal, »da podam en izvod vsakemu duhovniku svoje vladikovine, da postane po pogostnem čitanju deležen istih učinkov kakor jaz.«

V slovenski izdaji je knjiga še zlasti lepo prirejena, ker obsega tudi najpotrebnejše molitve: jutranjo in večerno molitev, sv. mašo, spovedne in dovolj obsežne obhajilne molitve. Vse molitve so zložene v duhu Grinjonove prave pobožnosti do Marije in potrjene od ljubljanskega preč. škof. ordinariata. Tako služi lična knjiga tudi kot jako koristen molitvenik. — Marijina družba v ljubljanskem semenišču je z izdajo knjige »Marija, kraljica src« izvršila lepo, apostolsko delo za razširjanje češčenja Matere božje.

Lično vezana knjiga stane 4 K in se dobiva v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

A. S.

Književne novosti.¹

»Leonova družba« v Ljubljani je izdala za leto 1918. naslednje publikacije:

1. »Čas«, Znanstvena revija »Leonove družbe«. Urednik: Dr. Aleš Ušeničnik. XII. letnik.

2. Zmisel smrti. Spisal Pavel Bourget. Iz francoščine prevedel Andrej Kopitar. Str. 156.

3. P. Stanislav Škrabec: Jezikoslovni spisi. 1. zvezek, 3. snopič. Str. 141—400.

Navedene publikacije »Leonove družbe« je natisnila Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Članarina - letnina »Leonove družbe« znaša 6 K, ustanovna 200 K.

Kratka zgodovina slovenskega slovstva. Spisal dr. Ivan Grienauer. Str. 335. V Ljubljani, 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Tiskala Jugoslovanska tiskarna. Cena 14 K.

Gospodinjstvo. Navodilo za vsa v domačem gospodinjstvu važna opravila. Šolam in gospodinjam sestavila S. M. Lidvina Purgaj, bivša voditeljica »Gospodinjske šole« v Ljubljani. Zdravstveni del spisal dr. Fr. Dolšak. Drugi pomnoženi natis s 156 slikami. Str. 296. V Ljubljani, 1919. Založila Jugoslovanska knjigarna. Natisnila Jugoslovanska tiskarna. Cena 12 K.

Valentin Vodnik, prvi slovenski pesnik, svojemu narodu! Zbirka iz njegovih književnih del. Priredil dr. Ivan Pregelj. Str. 48. V Ljubljani, 1919. Založila in izdala osrednja pisarna krščanskosocialne zveze. Natisnila Katol. tiskarna. Cena 150 K.

Marija, kraljica src. Nauk blaženega Grinjona Montfortskega o pravi pobožnosti do Matere božje. Iz francoščine prevedla in izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču. Str. 330. Druga izdaja. V Ljubljani, 1917. Založila Katoliška bukvarna. Tiskala Katoliška tiskarna. Cena 4 K.

Bog med nami. Premišljevanja in obiskovanja v presvetem Zakramentu pričujočega Boga. Str. 556. V Ljubljani, 1918. Izdalo uredništvo »Bogoljuba«. Tiskala Katoliška tiskarna. Cena 6 K.

¹ Vse tu navedene knjige se dobivajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Jugoslovanska Bukvarna v Ljubljani

priporoča izmed starejših letnikov »Duhovnega Pastirja«
letnik 1914, v katerem je objavljena

HOMILETIKA,

ki jo je spisal **dr. Fr. Ušeničnik**.

Vsebina: Uvod. — I. O predmetu cerkvenih govorov.¹ — II. Kako naj pridigar govori, da poslušavce o krščanskih resnicah dobro pouči. — III. Kako si govornik pridobi voljo poslušavcev. — IV. Pazljivost pri poslušavcih in zaupanje do govornika. — V. Razvrstitev cerkvenih govorov. — VI. Deklamacija in ponašanje. — VII. Kako naj se pridigar na govore pripravlja. — VIII. Razne vrste cerkvenih govorov.

¹ Posebni ponatisi uvoda in prvega poglavja »O predmetu cerkvenih govorov«, kar je bilo natisnjeno že v letniku 1913, se dodajo na željo brezplačno pri naročilih letnika 1914.

V letniku 1915 je objavljena

KATEHETIKA,

ki jo je spisal **dr. Franc Ušeničnik**.

Vsebina: Uvod. — I. Kratek zgodovinski pregled o katezezi, katehetiki in katekizmu. — II. Katehetski pouk. — III. Katehetska vzgoja.

V letniku 1915 in 1916 je bilo objavljeno:

CERKVENO LETO.

Spisal **dr. Fr. Ušeničnik**.

Vsebina: I. Cerkveno leto vobče. — II. Posamezne dobe cerkvenega leta in Gospodovi prazniki. — III. Prazniki in godovi prebli. Device Marije, angelov in svetnikov.

V letniku 1916 je bil objavljen:

OBRED SV. MAŠE.

Spisal **dr. Fr. Ušeničnik**.

Vsebina: Liturgija v prvi krščanski dobi. — Rimski mašni obred. — Rubricae generales Missalis. — Razne vrste maš v rimskem obredu. (Votivne maše. Črne maše.)